

30479 వ తిది న ము వ క టిం వ (బ డు ను.

Vol. 8.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మార్చి 4 వ తేది శనివారము

No. 268.

సంపుటము ౮

దు ర్మ తి నా మ సం వ త్స ర ము, ఫా ల్గు ణ మా స శు ధ ప ష్టి ౬.

సంచిక ౨౬౮

ఒంటిపాకముతో టూ కుపాకి కు ప్రసిద్ధిమగు కంపెనీవారిచే 'శాశానిధములగు రివాల్వర్లు. ఆరులేక విడుదలకాదు' యే జేయబడినది. (2068) క్లౌని. [స్థాపితము ౧౮౬౩ సం

౧౨ పెంబరు. ఖాళీము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములతో దొరుకును. ఇన్ను వి. జేబులో పెట్టుకోగలిగినది కూడ దొరుకును. యు. వి. రామానుజం కెట్టి అంకు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఓటో మోహిని 2833

మీరు బహుటపోయి వచ్చినవారితో చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనను పెండ్లిండ్లు నిండులు యములలో నైనను ఈ ఆర్త్రును యువయోగించిన మంచి రోగాత్మముల వాసనను యిచ్చి మనముకు సహజమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

జేసవికాలములో ఉపయోగించునూ వచ్చిన శీతములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిఫలములములలోను ఆవశ్యకము. ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8- రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras, మద్రాసు కంపెనీ, 6 బందరు వీధి, మద్రాసు.

„Everybody's favourite Toilet Kamimia oil & Otto Dilbahar Sold Every where“

వెంట్రుక లే అందము.

రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుష్ప్రసారో ఊడి రాకముననే త్వరపడును. ఊడినవచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును. అంతరకు రావలయువద్దు. నేడే

కామినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు. ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. వెంట్రుకల కెట్టి రోగ మున్నను, కిరో మాంద్య మున్నను, యిది దివ్యవృద్ధిము.

వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండగ. మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెల్లదనమును గల్గి పట్టు వలె నుండి మెరయించును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము. వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు. కామినియా తైలమున నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైన శ్రేయసు. నల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. డి. చార్జీలు ప్రత్యేకము. అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లమ్మనా రందరికడనున్న, సరకు లమ్మనా వారికడను గూడ దొరుకును. తేటస్సు, సోలు రేల జెట్టు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 బామ్మమనేడు, బొంబాయి.

POLINES GONO MIXTURE

18 సంవత్సరముల నుండి చాలా ప్రసిద్ధి జెందినది.

ఈ ఔషధము X నేరియా మొదలగు అన్ని విధములైన పెగ్నోమలకు గ్యాంగ్లీగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్పది మైన వనమాలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక టా టాడు నేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడిలేదు. ఒక సీసామందు తెప్పించుకొని నేవించిపిదప రోగులకే అనుభవమునిద గుణమును తెలియుగలదు. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రు 8-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

[3458] ఉత్తరములు యంగ్లీషులో వ్రాయుట యుచితము

D. polines & Co. Chemists, No. 5 Hatimohan Roy Lane Calcutta

సమకము (1842)

బంగారు, పెండిరత్న

ముల నగలునీ ఇతరవస్తువులను వాడను యిచ్చిన వస్తువులని నైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య కెట్టి

గురుసామి కెట్టి కంపెనీ

2 గి, నై నా బజారు రోడ్, మద్రాసు.

ఈ వా ఉంగరములు, వ్రువర్ణరాగము, నీవర్ణలాలా కే వ్రులు, నా నగలి చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, రియాక వ్యక్తమునకు సిద్ధముగా వందబడి యిచ్చు. నీవనామి అర్థమయ్యును మారి గుర్తముల వస్తువుల ప్రమాణిగా కయారచే యివ్వబడును.

SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS

శుక్ల మేహనివారణమాత్రలు.

(3 73) 15 pills per 8 As. (net). Startling relief in 24 Hours. Else money refunded 2 pills stop omissions and cure wet dreams. M. V. R. RAMACHANDRA RAO MARKET TANK COCONADA

మెలయ పిల్లల మందు

గనెరియా ఈ మందుగలగల వాడగును.

ఇప్పుడున్నది. కలెరియాతో తనిలేను. ఎలా వ్యాధియగుచున్నది. అది మూడు బిళ్లముల పెట్టెయొందు చూచు ఛా టిల్లలో మూడున్న. స్త్రీలకు మూడు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాకొధము. (1251) బుడ్డి 1-కి రు 2-4-0

1 కంపెనీ (మయంకంపనమున కనుపానము) కేవల 8-0-0 [1251] గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

మీరు నువ్వన ద్రవ్యము, లేక ఆర్త్రు కాకలినవచ్చుదు

ఓటో దిల్ బహారు కు వ్రాయుదు.

ఇది ప్రయోజనముగలది. ఆర్త్రులకు మైన గుణముగలది.

1/2 టేబుల్ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 ట్రాము " " 0-12-0

1/2 ట్రాము " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

ఆయుర్వేద చంద్రిక

ఇది మానవ సంకల్పమున సంపత్త్యమునకు 12 గుచ్చములుగా ప్రచురించబడును. ఆరోగ్యసంబంధముగ, ఆయుర్వేద సంబంధముగ వైద్య మర్మము లన్నియు కరతలామలకముగా చూపించుచుండును. ప్రతివాదము, ప్రతివైద్యమును, చూడదగినవి. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన మాదిరి పత్రిక యుచితము.

సంవత్సర చందా రూ 3-0-0. దరఖాస్తు వెంట పంపవలయును. లేక వి. పి. గా పంపవచ్చు పంపెదము. గ్రంథాలయములకు మాదిరి పంపిక యుచితము. మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద గ్రంథమండలి, వెండిపే - నెల్లూరు జిల్లా

8:51 [1] వెండిపే - నెల్లూరు జిల్లా

(3081) "కత్తికట్టలు" వైద్య కత్తి గజము పొదుగు గలది. సాగవైది. 1-కి రూ 4-0-0. దణును కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చుకేర. కలయవారు అర్ధరత్నో ఒకరూపాయి అదాన్సు కంపనలను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో కట్టలు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా) టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు: "వెండిపే" పెద్దాపురం.

Wonderful Leprosy Cure. "కుష్టురోగ నివారణి" ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది. ఆస్ట్రేలియన్ వ్యాధులను, యేకాంతి సహాయనయినకు పొడలు, మచ్చలు మొదలగు మేహవ్యాధులను రూపుమాపును వీర్యవృద్ధి కఠిరకాంతి కలగజేయును, గుణములేదని ఋణ చేసిన వారు 116 లు బహుమానము పథ్యములేదు. ఒక మె నివహులకంటె మునుపగా సరిపడు మందు దేవ్పా రు 6-0-0. రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాప్రయిటరు యం. నుల్లారెడ్డి. (8823) గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు గోదావరి జిల్లా.

త్రివృత్ లేహ్యము త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్నపిల్లలకు ముసలివారికి నుఖముగా విశేషముచేయును. త్రివృత్ లేహ్యము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును. త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన నుఖవిశేషము అగును. త్రివృత్త్యులమే విశేషనామధములలో రెల్ల మంచి దని చిరకాలావధులవారు కల్పస్థానములో చెప్పియున్నాను. అశీర్వాదము, వేళ రప్పిన భోజనముకల్ల బాగా జీర్ణముగాక పేగులలో ఉండి, కడుపుపొంగు, అన్నము ఇవ్వములేకపోవుట, అక్లి మొదలగు గుణములుగలిగిఉన్నపుడు త్రివృత్ లేహ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విశేషము అగు (3166) నట్టులేసి లేలిక గలిగించును. 10 తులముల వెల రూ 1-0-0 40 ,, వెల రూ 3-0-0 క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. పి. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) (49) 19, హాల్స్ రోడ్డు, హంటురోడ్ - మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు. యోగ్యతాపత్రములు 2042 (6) తెనాలెన్ పిటీనందుడు దుర్గా మెడికల్ హాలువారి టూనిక్ గుళికలను నేనించుటలన రాజకీయో అను నాన్నే హీతుగు నపునకల్పము లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం॥నుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతను చాలానుఖముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంకసింపచున్నాను. డోరూహాక్ 28-5-19 బిజ్ కిమోర్

వెదనందిపాడు. వెదనందిపాడు పాతశాలలో వ్యాయామశివ్ ఉపాధ్యాయుడు కుమ్మమూరి శ్రీరాములు వ్రాయునది. మృగామనులో అసహయోద్యమ పత్రమున నాయకుడుగా పనిచేయుచున్న పద్మతేనీ శిరయ్యచావరిగారిని పట్టుకొని 26 వ తారీఖున విచారణవిమలం వెదనంది పాడులో వాయిదా వేసివారు. అందుకుముందుగా శి అనగా పిల్లకరి నెల22వ తారీఖున అడివలలో మేజస్ట్రేటుగారైన రూఢ్యభర్తడుగా రును, సబ్ కలెక్టరుగారైన పాపాబాయిగారును భుమారు 80 మంది రిజిస్ట్రు కానిస్టేబులును ఒక పారికమంది రిక్రూటుకులును 12 మంది గుర్రపువైసిబులను మృగామ నమోదమున తోపులో మకాము వేసివారు. మృగామకరణము, మునఁబును పిలిపించి తమకు ఎందుకు స్పష్టముచేయును లేదని, రూఢ్యభర్తడు గారు అడిగినారు. అందుకు మునఁబ్. తనకు వైసిబులకు స్పష్టము చెప్పినాడు. కరణము కాకు దొరకపు కష్టము చేయబాలను అన్నాడు. ఒక గొర్రెపోతును స్పష్టముచేయమని అడిగినారు. నాకుదొరకదని అన్నాడు. అంతట మేజస్ట్రేటుగారు బుగ్గన చేతితో బాడిలి 107 వ సెక్షన్ క్రింద అరెస్టుచేస్తాని చెప్పి రూ పోలీసువారితో యిచటనే కూర్చోపెట్టుమనిచెప్పి కూర్చోపెట్టినారు. వైసిబుల తోపులో ఉదయం 9 కి ఖంటలకు జరిగినది. పన్నెండు ఘంటలకువెదికింపివారు యెవరు చెప్పలేదు. స్వరాజ్య అభీరువద్దకువచ్చి ఆకట కూర్చొనియున్నవారిలో ఒకరిని అడుగగా నా పేరు శ్రీరాములు అని చెప్పినాడు. అతనిని తీసుకొని యింటికిచేరుని అదగాగా నాపేరు దానిని శ్రీరాములు అని చెప్పినాడు. అతనినద్దమున్న వారింటికిదేను కలెక్టర్, సంచి తీసుకొని అతనినికూడా 107 వ సెక్షన్ క్రింద అరెస్టుచేసివారు. పాపాబాయి రెడ్డి గజటలకు స్వరాజ్య అభీరువద్దకు వెళ్లెనకు స్వరాజ్య అభీరు పంచలో కూర్చొనియుండగా అరెస్టుచేసివారు. తరువాత నన్ను కూడా అరెస్టుచేసివారు. పట్టుకొన్నవార్లలో కొందరిని చెట్టుకుకట్టి యెన్న స్వరాజ్యబందాను విప్పమని చెప్పివారు. వాళ్లు మేము యెక్కతేమని చెప్పివారు. తరువాత కొందరిని మేజస్ట్రేటు అరు రూఢ్యభర్తడుగారును కొందరిని రిక్రూటుకులును గుడ్డివారు. తరువాత నన్ను యింకా ముగ్గురిని చెట్టుయొక్కమని అన్నాడు. యొక్క-అందున మమ్ములనుకూడా రూఢ్యభర్తడుగారే గుడ్డివారు. నన్ను రిక్రూటుకులలో యొకడు కలెక్టర్ పొడిచివారు. నన్ను వైసిబుల మానుకొమ్మ మొదటికియొక్కించి జండాకర్ర విప్పమని అన్నారు. నేను విప్పలేదు. కలెక్టర్ రిక్రూటుకులు పొడిచివారు. మేజస్ట్రేటు రూఢ్యభర్తడుగారు నన్ను కాల్పుతానని ను పాకి మాజగా నేను 1,2,3, అన్నాను కాల్పులేదు. జండాకట్ట ఒదులుగా కట్టుబడియున్నందున కట్టలతో పాడుచుటవల్ల కదలి క్రిందపడినది. నన్ను పింఛివారు. నన్ను రూఢ్యభర్తడుగారు గుడ్డి అడివరకు అరెస్టుచేసిన వాళ్లతోపాటు నెలవెట్టి, యింకా ఇతర వారింటికికొనం వెదకివారు. వాళ్లు పొలాలనుపోయినందున కనబడలేదు. చివరకు మురళీకగడ్డ కట్టుకొన్న ఒకమనిషిని తీసుకొని వచ్చివారు. అతనిని మమ్ములకు తోపులోకి తీసుకొని పోయినారు. మేము పోయే ముందు స్వరాజ్య అభీరుకు యెదురుగా యున్న యింటిలోకివెళ్లి వెదికి, కొన్ని కట్టలు, నందులు, టోపీలు కొన్ని ముతోటాడ తీసుకొని వచ్చివారు. రూఢ్యభర్తడుగారు వారింటికిచేత పూరితోపల మేముం దగా ముచేత వెదబాడా పింఛి రిక్రూటుకులచేత విదగగట్టింది చెరువులో లొక్కించివారు. చెట్టుమీద కట్టియున్న చిన్న జండాకర్రలు విరుగకొట్టి రిక్రూటుకులే ముతోటాడ వారిని మమ్ములను తీసుకొనివచ్చివారు. మా అందరిని రూఢ్యభర్తడుగారుకొన్ని ప్రశ్నలు అడిగి వారి దైరీలో వ్రాసుకున్నారు. మాపేరులను అడిగి రెలిపిగొని వ్రాసుకొన్నారు. కాంతినలో మీరు చేరినారా అని అడిగినారు. మేము చేసినామని చెప్పి వాము. ఎందుకు చేరినాడు అని అడిగినారు. మహాత్ముడు వెట్టిక పుద్ద్యమును కాబట్టి చేసినాము. నమ్మ కొంతసేనకు కమ్యూండరుగా అని అడిగినారు. నేను కమ్యూండరు అని చెప్పి వాను. నీ వద్ద యెంత మంది యున్నారని అడిగినారు. నావద్ద యింతమంది అని చెప్పటకు వీలులేదని చెప్పివారు. మమ్ములను రెండుగుంపులుగా తీసివారు. నేను యెన్నవార్ల గుంపుకు 10 రూపాయలు జరిమానా యివ్వమని అన్నాడు. మేము యివ్వలేమని అన్నాను. రెండోముఖావార్లను 50 రూపాయలు జరిమానా యివ్వమని అన్నాడు. వాళ్లున్నా యివ్వలేమని అన్నాడు. నుమాకు అర్ధరాత్రికలలో అక్రడణే యెంచి మమ్ములను విడిచివెట్టి కూర్చుని చెప్పినారుమూలో శంకా సీతారామయ్యను మూత్రము విడిచిపెట్టలేడు. కరణమును, నానా శ్రీ కామయ్యను, సుంకా సీతారామయ్యను యాముగ్గురిని తమవద్దనే ఉంచుకొని మరలనాడు తీవ్రయం రూఢ్యభర్తడుగారున్నా

గుర్రపు వైసిబులు యాముగ్గురిని పురమోత్తపట్టణముకు తీసుకొని వెళ్లివారు. కొటప్పకొండకు వెళ్లుతానని అనుకున్నారు. కమ్మమూరి శ్రీరాములువ్రాలు అని ఉన్నది అసలు నివేదికకిది సరియైనవలు. గుర్రపు వల్లి. రామ ప్రవ్వయ్య, గుంటూరుజిల్లా సంఘకార్యకర్త.

ఎలక్ట్రో బంగారు అభరణములు 150 గజ్జలు కట్టిన మేలు రకపు లక్ష్మీవిగ్రహము కలిగిన వడ్డారణము రు 3-0-0 ,, మేలురకం రు 4-0-0 (వెండి అరకానులందరు 5 (వెండి 1/2 కానులందరు 5 3 మేట గడియారము గొలుసు వెల రు 2, రెడుమేట గడియారము గొలుసు 1-5 రు 2-0-0 ఆమెరికన్ రిస్టరేటు గడియారములు. నికల్ గడియారము రు 5-8 ,, రేడియం రు 6-8 సాదా కి మూలలరు 7-0 రేడియం ,, రు 8-0 వెండిగడియారం రు 9-0 గడియారములలో కూడ చేతికి ఖరించుటతోలుపట్టుగాని, గొలుసుగాని కొనిన విధముగ పంపబడును. వి. పి. కిర్యలు ప్రత్యేకము. కలయవారు ఈ అద్రనుకు వ్రాసిన పేటలాగు పంపబడును. కె. నాదముని అందుసన్ను, (2792) 164 వై నాబాబుగోడ్డు, మదరాసు

అతంకనిగ్రహమాత్రలు కాలరకు అట్టు వెద్దలకు ఒక విస్తృతము: ఈ మాత్రలు కాలర అనుభవించు కీడులకు అతి ఉత్తయోగకరము. మెదడు వృద్ధి పొందును. వెల డబ్బి 1-కి 1 రూపాయ మాత్రమే. మా కౌవధముల వివరము నాచితాలకు దయచేసి వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవిందజీ, అతంకనిగ్రహ కౌవధాలయము, (219) 26, బ్రాహ్మ, మదరాసు

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి సెక్యూరటి కేసు స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0. పండిత మదన మోహన మాళవ్య గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్బరి ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0. వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందుసన్ను, 322, ఎన్ ట్లనేడు, చెన్నపురి. రెంఠిలిలాసము: వావిళ్ల, మదరాసు. (1487-547)

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము ఈ అపూర్వగ్రంథములో జ్యోతి గారడి, యోగవృద్ధి హస్తలాఘము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము మంత్రికాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చిట్టపేక తమాషాలు విడిచి విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిపెట్టును పుట్టించుట, జీరముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మామలాడించుట భూమిపై గజముయెక్కిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. స్వగ్రంథ ఘను చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజీక చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688) పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, బెంగళు, గుంటూరు జిల్లా.

హిందూదేశము మూలధర్మములతోను హిందూదేశము పరిశ్రమము వలనను తయారైన హిందూదేశపు నరకులు

ఆయా కాలములకు తగినట్టి జవిల్లిడినునులు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నది. అన్ని రకముల హిందూదేశపు జవిల్లిడినునులు ఎప్పుడును నిలువఁగి యుండు మా పెద్ద అంగడికి అందరును దయచేసి వచ్చి చూడఁజాలెనని కోరెదను.

చల్తారాం గ్రెయానుచందు

(2300) గొప్ప అద్దములతో అందఁకాగ నుండు మాపు
9, 10, 11, రత్న బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రవణము! జాతకరత్నము (పతులు తక్కువ!!)

PART I
జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ కళ మున్నగునవి లేకయే సంకర్తర ఫలితములను క్యాకర్తర రీతిగఁగి సహ యెన్ని సంకర్తరములైనను జ్యోతిష్ముని సహాయము అక్కరలేకయే తమంకట తామ్రవాసికొనగలరు. ధనము, సంరాసము మున్నగు క్యాకర్తరములతో మీమీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్మును. దీనికెల రు 2 మాత్రము.
గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము,
ఖింకోట, వికాఖపట్నంజి.
(8291)

తెలకుప్పలకు పూచీయెన

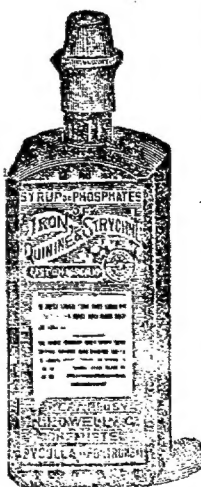
బోషదము
చర్మముపైన యుండు తెలకుప్పలు వైపుత వలన 8 దిశములలో మారుమై పోవును. ఈయోగము ఒకనుచాత్మనిజ శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి లో 1/2 సహ రు 8 లు.
ఈ తెలకుప్పలు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను
(3430) The Arya Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

వచెలు కంపెనివారి ప్రత్యేకిత బోషదములు

ఈ క్రింద దెలుపబడిన బోషదములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్రపరిశోధనానుసారము యేర్పరపబడినది.
మా బోషదముల తయారుజేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాలపెద్దది.
ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్రప్రకారము, భూ తద్దముగుండ నుడ పరీక్షింపబడును. అచట బి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికల తయారుచేయును. కావున యీ బోషదములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యానస్సు సీరపు

సీరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్వినైను యెట్స్ ప్రిక్సియా
ఈ సీరపు డాక్టరు యానస్సుపద్ధతి ననుసరించి విరనుఫాస్ఫేటులు, క్వైనా, ప్రిక్సియా యిచ్చియునేగి దిశ్యముగ తయారు జేయబడినది.
ఈ బోషదము అతి సుస్వీకృతముగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలశ్యమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధి కెక్కిన దివ్యోషధము.
కెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం వైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.
కె యు కి లు పు డ్డు
ఇది విరక, తైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసీరపు శుభ్రముగనుండును. అందుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిషు గారు చెప్పిన ఫాస్ఫేట్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.
ఇది కిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిచూడదును. మంచిరక వృద్ధిగానించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.
పెద్ద వైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న వైజు 10 అణాలు.

పవలు కంపెనివారి నగుకులకు మా మూలలను వివరించుచు వ్రాయుము. -
N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

విదేశ వార్తలు

లాయడుజార్జిరాజీనామా సూచనలు

కొ యిలిషనుపక్షము విషమస్థితిలోనుండుట
మార్చి 1:—డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికయొక్క పార్లమెంటువిశేషము: ఇట్లు వెలువడుచున్నాడు:—పార్లమెంటు సభయందు తనకు సభ్యులు సహాయ మొనర్చక పోవుటచే లాయడుజార్జి గారు చాల నవంత్సపులైరి. ఇట్టి యవమానముగ స్థితిని దాను సహించబాలనను విశదముగ డెలుపుచు లాయడు జార్జి గారు యూనియన్ ఘోషించుచు ఛాంబర్లెనుగారి కొక తేఖను వ్రాసిరి.
పార్లమెంటు సభయందు లాయడు జార్జి గారిని ఒల పరుపక పోవుటచే లాయడు జార్జి గారు కోవచ్చినది న్యాయము గనే యున్నదనియు, ఇంకను పార్లమెంటువారాయన యెడల నటులనే ప్రకర్తించుచుండిన యెడల నాయన రాజీనామా నీయ కలదు యనియు టెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.
లాయడు జార్జిగారిలేఖ
కన్నర్యేటిపు పక్షము వ్యతిరేకముగ నుండుట.
మార్చి 1:—లాయడు జార్జి గారు ఛాంబర్లెనుగారికి వ్రాసిన లేఖను గురించి ప్రజలయందు చాల సంబలనము గలిగెను. లాయడు జార్జి గారు లేఖవ్రాసిన కిషయ మింకను రూఢిపరుప బడక పోయినను నోటిమాటలతో నైనను కన్నర్యేటిపు పక్షము వారు తనకు వ్యతిరేకముగ నొనర్చుచున్న కార్యముల సంతృప్తి గనపరచినవి పత్రిక లన్నియు వ్రాయుచున్నవి. ఈ నవమాన పరుచుటకుగాను బుద్ధివ్యాకముగా నొనర్చబడి కన్నర్యేటిపు పక్షమువారి కార్యములకును ప్రశంసములకును తానిక మీద లొంగియుండ బాలనని ప్రధానా మాత్యుడు తెలిపె ను. సామాన్య ఎన్నికలను నాపివేయవలెనని కన్నర్యేటిపు పక్షవా యకుడగు సర్ బార్ని యంగరు గారు ప్రకటించిన దాదియు నిక పక్షముల వారికిని వివాదము లేదుగు చుండెను. ఛాంబర్లెను, బర్క్లెను హెడ్డు ప్రభువులు కొయిలిషను పక్షమున నుండుమని యభిప్రాయము నిచ్చినను యింగనుగారు కొయిలిషను పక్షము నిండుచుండుటచే నీ వివాదము మరింతప్రబలెను.
ప్రస్తుత స్థితిని గురించి చర్చించుటకు ఆదిమున కన్నర్యేటిపు పక్షసహచేతము జరుగును. ఆదాయపు పన్నును, ప్రభుత్వమువారు శిగ్గింప బాలకపోవుటచే కన్నర్యేటిపులం దొక పక్షమువారు సంకల్పితులైరి.
మార్చి 2:—ఈదినమున రాజకీయ స్థితి మరింత సందిగ్ధ మాయెను. యూనియన్ స్థు సంఘముల నాయకులగు సర్ మేల్బుము ప్రేజరు, సర్ బార్ని యంగరు గార్లతో ఛాంబర్లెను, బార్క్లెనుగారు గార్లు లాయడు జార్జి గారి లేఖను గురించి! చాల నేపు చర్చించిరి. యూనియన్ స్థులందు క్రమశిక్షను స్థాపింప వలెనని ప్రధానమంత్రి లేఖనందు ఛాంబర్లెను గారికి వ్రాసిరి.
చుంగరు గారు
తనకి కొంతమేరకు పక్షమునెడల కన్నర్యేటిపు పక్షము తేవని యు స్థానిక యూనియన్ స్థు సంఘముల యభిప్రాయమును దాము తెలిపితిమనియు ఇకమీద ఇ డివెండెంటు యూనియన్ స్థుల నెన్నుకొందుననియు సర్ బార్ని యంగరు గారు నుడివిరి.
చాలమంది నాయకులు సమావేశమై రాజకీయ స్థితిని గురించి చర్చించిరిగాని అభిప్రాయములందు తేడఁ ప్రధానమంత్రి కామన్సునభిలాని కొక్కపర్యాయము మాత్రము వచ్చెను. మంత్రిసభనుండతి యూనియన్ స్థులు కొయిలిషనుపక్షము నెడల ననుకూలభావముతో నుండిరి. వారి యనుచరలలో చాలమంది వారికి వ్యతిరేకముగ నుండిరి.
పార్లమెంటు స్త్రీలను జేర్చుకొనుట ప్రభులసభ సమ్మతించుట
మార్చి 2:—ఆంగ్లప్రభుల సభవారు ప్రభులకుగూడ సభయందు సాల్గాన హక్కు గలదని అంగీకరించిరి. రొంజాను

హనుమాన్ బొరకు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అందు ప్రదర్శు. మద్రాసు.

ప్రభుత్వ ప్రభుల సభయందు తేర్పు కొన సమస్యపై తీర్మానము తీర్మానింపబడెను. ఈ తీర్మానమువలన 28 గురు ప్రభులకు ఈమాత్రు గలిగెను.

హెడజ్, నెజిజ్ సుల్తానులకు కప్పము

మార్చి 1:—హెడజ్ రాజునకు (బిటిషు ప్రభుత్వమువారు) సెల 1 కి 2,00,000 సవరణలు చేసి ఇచ్చుచుండిరనియు, ఈ సంఖ్య 1919 సం॥ ఫిబ్రవరి నుండి 2500) కు తగ్గించబడినదియు 1920 సం॥ ఫిబ్రవరి నుండియు నవరే రద్దు పరుపబడినదియు ప్రభులసభయందు కాఫర్ల ప్రభువు నుడివెను. మొత్తము మీద హెడజ్ రాజునకు 1200000 ల సవరణలు ముట్టెను.

నెజిజు సుల్తానునకు 1919 సం॥ ఫిబ్రవరి నుండియు ఇతర వర్షము 283000 సవరణలు చేయబడినవి. సుల్తానుగారికి సెల 1-కి 5000 నా॥ ఈయనకు ముందేను. సుల్తానుగారు తమరాజధాని యందు విశిష్టత గలవాని లాంగ్విక్కి క్రమమార్గమున నుంచుటకు 2-కి కీర్తనమియ్యబడు చుండెను.

రవ్యామూలబలము

జనరల మాసారంభమునకు రవ్యామూలకు 12 లక్షల నైస్యము గలకరి కానుకనుభయందు వెలుపబడెను.

గడ్డిను నివేదికము

64 కోట్లపానుల వ్యయము తగ్గించుట

మార్చి 1:—గడ్డిను నివేదికయందు గావించబడిన, ఉపాధ్యక్షుల వేతనముల తగ్గింపబడునను సలహాను ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి పాక్ష మెంటునందు వెలుపబడెను. గడ్డిను నివేదికయందు నాకాకాఖయందు ఉపాధ్యక్షుల సంఖ్యను 88000 వరకు తగ్గింపవలెనని నూతింపబడినది. నాకాకాఖవారు 98000 వేల వరకు మాత్రము తగ్గించుటకు సమ్మతించిరి. ఇందువలన ఈకాఖ యందు వ్యయము చాల తగ్గును.

వైనిక కాఖయందు 170 లక్షల సవరణలు వ్యయమును 3 కి వేల నైస్యమును తగ్గించుటకు సమ్మతించిరి. గడ్డిను సంఖ్య ము వారు 54000 నైస్యమును తగ్గింపవలెనని నూతింపిరి. కాని భారతదేశమున నుంచ బడు బ్రిటిషుపట్టాలముల సంఖ్యనుగూర్చి భారతప్రభుత్వము వారు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి గాన ఈ సంఖ్య 3 కి వేలవరకు మాత్రము తగ్గింపబడెను. ప్రభుత్వమువారు వైమానిక నైస్యమునకు 18 లక్షలు వెచ్చింపబడును.

సంఘమువారు మొత్తముమీద 5 మిలియను లభ్యతము తగ్గించిరి ప్రభుత్వమువారు 6 కి మిలియనుల వ్యయమునుతగ్గింప నంగీకరించిరి సర్. ఆర్. హరనుగారు ప్రభుత్వమునకు వెలి కెరి.

భారతనైస్యము

సర్. ఆర్. హరనుగారు

మార్చి 2:—పార్లమెంటునందు హరనుగారిట్లు నుడివిరి: గత దినమున వైనిక విషయమున భారత ప్రభుత్వము వారు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొని రని పారబాటున నుడి కెరి.

గడ్డిను సంఘమువారు ఈవిషయమై విచారణ చేయుననికి భారతప్రభుత్వమునా కేమియు నిశ్చయించుకొనలేదు. సామాన్య పరిస్థితులందు భారతదేశమున ఏడువేలమంది బ్రిటిషునైస్యము జాలనని యుద్ధకాలాలయమువారు వలచి ఆ విషయమును గడ్డిను సంఘమువారికి దెలిపిరి. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులం దట్లు చేయుటకు సాధ్యపడదనిపడని హరనుగారు నుడివిరి.

భారతవ్యవహారములు

ద్వంద్వపరిపాలన కేసుల బాధ్యులు?

పెన్నుపద్ధ ప్రభువు, తాము గానుట.

మార్చి 2:—అందును విశ్వవిద్యాలయమున కోర్టుయొక న్యాయసందర్భమున క్రమసాధిపత్త్యము వహించి పెన్ను పద్ధ ప్రభు విట్లునుడివెను:—మంట్లాగూ గారును నేనును, ఈ ప్రభుత్వమునకు ద్వంద్వపాలనా విధానమును భారతదేశమున ప్రవేశ పెట్టితిమని ముహూర్త నేర మాకోపించుచున్నారు. మేముజ్జి కా ర్థ్యమును చేసిని యొక్కతేను. మేమిరువురమును ద్వంద్వపాలన మును దప్పించుటకు ఆరుగెలలు పోరాడితిమి. కాని మాకు నూచింపబడిన సంస్కరణలను ఏకాభిముఖములకు చేరొంకు మాన్డ మెద్ది మాకగుపడలేదు.

ఉపన్యాసకుడగు కోర్టునే ఇల్లర్లుగారు, ప్రస్తుత విధాన ము చాలమందివనియు ఈవిధానము అభివృద్ధిని కాలముతో వేడియుండి పరిశీలనపరచెననియు నుడివిరి.

భారత ఆయువ్యయపట్టి

మాంచెట్టగుర్తియను పత్రిక

మార్చి 1 భారత ఆయువ్యయపట్టికను గురించి మాంచెట్ట కు గుర్తియనుపత్రిక ఇట్లువ్రాయుచున్నది. అనుకోనివదానికంటె తక్కువపన్నులు విధింపబడినవి. అంకశ్రేణికి ప్రతివస్తు లురుచింపబడి, ఈపన్నులవలన వస్తువులు కొనువారికిగూడ చాల ఇబ్బంది.

ఈ జిప్తునమస్య

సరనతు పామామంత్రివర్గము

మార్చి 2:—సుల్తాను సరనతు పామాగారిని జంత్రిసర్ది నేర్పాటు చేయవలసినదని కోరుడు నిట్లు తెలిపిరి. ప్రాటక్టరేటు రద్దుచేయుట. ఈజిప్టుయల ఆశయములు ఫలించెను. మేము గూడ నాయాశయము ప్రార్థనహించితిమి.

సరనతు పామాగారు బ్రిటిషు వారు గత నవంబరు నందు తెలిపిన విధానము క్రింద మంత్రివర్గ మేర్పాటు చేయుట కష్ట మనియు ప్రస్తుతము బ్రిటిషువారు తమవిధానమును మార్చుకొనిరి గాన పరిస్థితులు మారెనని నుడివిరి.

అల్లెప్పి ప్రభువు

మంత్రివర్గ మేర్పడుట

మార్చి 1:—అల్లెప్పి ప్రభువుగారు ఈజిప్తునకు వచ్చిన తరువాత పరిస్థితులు మారెను. మిరకాద హత్యవాదులుగ మంత్రివర్గమును హరనతుపామాగారు ఏర్పాటు చేసిరి. ఒకటిరెండు హత్యవాదులకు దప్పమిగిలిన వనకులభావమును వెలియ్యు చుండెను.

పరానునాకగ్రీను

గ్రీనుగారు “ఎస్పాన్యూ” అను పరాను నాకనుండి సామాను లాగుకొని రిక్తనాకను మూత్రము వదిలి పరాను మంత్రి వెంటనేతండ్రి సామానును ఇచ్చి వేయవలసినదని కోరెను.

అంగ్లప్రభావస్వాధీనతపర్యవేదిక బ్రిటిషును ప్రభువు రాజీనామా నొసగిరి.

మహమ్మదీయులు-స్రాంసు

రవ్యామూలము

మార్చి 2:—మహమ్మదీయుల విశేషము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: రవ్యాను ప్రభుత్వమువారు అంగ్లప్రభుత్వ సరిహద్దులందు మంతుగుంతుసామానును జేర్చుచున్నారు. మిరకందలి వారిలో జతపు కానుభావములందు కమ సలహాల ననుసరించి ప్రక ర్తింపవలెనని సోవియట్టులు అంగ్లప్రభుత్వమును ప్రార్థనహించుచుండిరి. కెములు పామాగారి కక్షయునకు తెలిసిన పత్రికలు రవ్యాను నమ్మనలెననియు పాశ్చాత్యప్రభుత్వముల కమ్మరా ద నియు వ్రాయుచున్నది.

పారిసునందు పరానుప్రభుత్వమునా రొక మహమ్మదీ యు నుడిదును; మహమ్మదీయ పాతకాలను నిర్మించిరి. ఇవి ఈగెల 1-కి చేదిన తెరువబడినవి.

వా.వి.గుటను పభాసందర్భమున యాభివీవులను గూర్చి యొకరింపబడిన యొడంబడికను ఆమెికా నె నేటువారు ఆహా రించిరి.

నూతన గ్రంథములు

చిత్ర రంజన దాసు

సంపూర్ణజీవితము, ఉపదేశములు
సెల 0—0—0

గాంధీ మహాత్ముని

‘నాచెటసాల అనుభవము’

సెల ప్రతి 1-కి 0—12—0

దాదాభాయి నారోజి

జీవితము, ఉపన్యాసములు

సెల 0—0—0

యం. ఆర్. కృష్ణరావు అందు కంపెని, నల్లూరు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

నోటీసు

చెన్నపురి కార్పొరేషన్ వారు 7,59,000 రూపాయలు పత్రములమీద అప్పు పుచ్చుకొం దురు. 100 కి సం॥రమునకు 7 చొప్పున వడ్డీ ఆరు మాసముల కొకతడవ యిత్తురు. పత్రముల చెల్లు బడి 30 సంవత్సరముల కుదును. కార్పొరేషన్ ఓవిన్యా ఆఫీసు యా హెచ్. యు. బవరుగారికి వ్రాసినయెడల వివరములు బడయగలరు.

13-3-22 మధ్యాహ్నము లోగా 100 కి 5 వంతున డిపాజిట్లతో సహా మొదట్లు కార్పొ రేషన్ కమిషనరుగారికి సంపుకొనవచ్చును.

నిర్ణీతమైన మొత్తమును పూర్తిగా 24-3-22 లోగా చెల్లించవలసి వుండును.

మద్రాసు కార్పొరేషన్ } ఐ. హెచ్. ఎమ్. బవర్
ఓవిన్యా డిపార్టుమెంట్ }
17-2-22 } ఓవిన్యా ఆఫీసు

M. S. DARWIN & CO.,

3489

AND

The Business Building Agency of India.

I wish to inform the public that Mr. M. Kuppasawmi Chetty, M. A Retired Thasildar is representing himself as a partner in Messrs. M. S. Darwin & Co., also, which is untrue. I do not hold myself responsible for anything done by him under such misrepresentations.

Legal steps are being taken against him.

C. S. SIVAPRAKASA MUDALIAR

తప్పి పోవుట

పట్టియిచ్చినవారికి 100 రు బహుమాన

మొసగబడును.

నాకుమారు డిక్కిన తిరువన్న 15 కోటలక్రిందట మలిసిరము లేక గృహము విడచి వెడలిపోయెను. అతనియన్న 28 సంవత్సరము లుండును. కొంచము ఎర్రగాను, పాడుగు గాను ఉండును. కనుక ఎవరైనను పట్టియిచ్చినయెడల 100 రు బహుమాన మొసగబడును.

డిక్కిన లచ్చయ్య,

తాటిపాక, రాజోలు తాలూకా.

జగన్మోహనీ మాత్రలు

ఇవిదేశీయ తాంబూల మాత్రలు

అమృతకుల్యములగు మారికాసముదాయముచేతయారు చేయబడినవి. 100 మాత్రలు 2 అణాలు మాత్రమే

తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము

ఏజెంట్లు కావలయును

ఆర్డరుయ్యేదామధనిలయము, కాకినాడ.

మహాత్మ గాంధీ.

భాయాపటము చేసిన లెటరు చేపరు 100 కాగితములు చేర్చి అట్టలెండుచేసినట్లు 1-కి అణాలు 10. 12-కి రు. 6. వారు 100-కి ఆ 14, 1000 రు 7-8-0, కవరు 100-కి ఆ 14; 1000 రు 7-8-0, కాలంకరు 1-కి ఆ 6; 12-కి రు 3-8-0, చి అమృతములకు మాత్ర వ్రాయుడు.

Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

అమృతమునకు

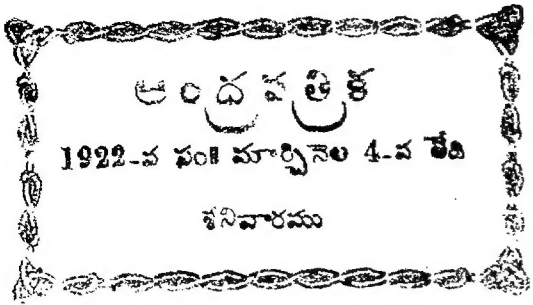
పాతకాల ఎక్స్ పోజిజు పుస్తకములు, గ్రాఫ్ పుస్తక ములు, వ్రాయంగుపు పుస్తకములు, శాండునోటు పుస్తకములు, కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరస మైనధరలకు దొరుకును.

ఫౌంటెన్ కలములు, వాటర్ పెన్ 1 కి రు. 6-12-0 స్వాస్ 1 కి రు. 4-12-0 బ్లాక్ బర్డ్ 1 కి రు. 2-14-0 అల్లెక్కాదా 1 కి రు. 2-0-0, తెండిల్ల పూ 1 కి రు. 0-11-0 (3253) కె. జగదీశన్ అన్ డు కంపెని

తిరువళ్ళూరి, మద్రాసు.

మద్రాసు బడ్జెటు

మద్రాసు బడ్జెటు వేటిదినుము గా. టాను హంటరుగారిచే ప్రవేశ పెట్టబడెను. 1921-22 సంవత్సరపు ఆరంభమునందు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిచేతిలో 58 లక్షలు గలవు. 1623 లక్షల రాబడి యెక్కువగాని వీరూహించిరి. కాని రాబడి 1526 లక్షలు మాత్రమయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారినుండి 110 లక్షల ఋణమును వీరు గ్రహించిరి. వ్యయము 1748 లక్షలయ్యెను. 1922-23 సంవత్సరమున ఆదాయమునకన్న వ్యయ మతిశయించునని వీరూహించుచున్నారు. 1774 లక్షల వ్యయము ఆగునని మదింపు వేయబడినది. వీరికి యేకరేడి! రాబడి వ్యయమునకు సరిపోవదు. 1564½ లక్షల రాబడి రాబోవు సంవత్సరము వచ్చునని అంచనా వేయబడినది. ఆదాయపులోటు భక్తి యగుట ఎటులు? ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కీయవలసిన 848 లక్షలలో తగ్గదల యుండదని నిర్ధారణ యయినది. వ్యయమును తగ్గించ వీలుండదని, మద్రాసు ఆర్థికసభ్యుని యభిప్రాయము. ఇక జేయదగినదేమి? క్రొత్త పన్నులను విధించుటయేగద. ప్రాంపులమీదను, కోర్టు ఫీజులమీదను పన్నులు హెచ్చించబడునని పాఠకులకు తెలిసిన విషయమే, ఇక పొగాకు మీద, ప్రభుత్వమువారు పన్ను వేయ సమకట్టిరిగాని, దీనిని కొనసాగించుటకు వీలుండదని విశేషి పెట్టిరి. రిజర్వేషనుఫీజులు హెచ్చుచేయబడినవి. వేడు కలపై పన్నులు హెచ్చుజేయుటకు, ప్రభుత్వమువారి వ్యవహార లేదు. 105½ లక్షల దిగుబాటుకు 77½ లక్షలు మాత్రము క్రొత్తపన్నులవలన వచ్చును. ఇక 28 లక్షల తరుగకలదు. దీనినెటుల భర్తీజేయవలయునో సూచించెడి బాధ్యత మద్రాసు శాసనసభపై నిలువబడెను. ఇంకొకరకు ఋణము దీసికొనవలయునో లేదో వారు నిర్ణయించెదరు. బడ్జెట్టునందలి ఇతరవిషయముల గూర్చి మరియొక మారు విపులముగ చర్చించెదము.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము: రహస్యము బయల్పడుట.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానపద్ధతి అపజయము గాంచెనని ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే. మితవాదులు సయితము ఈ పద్ధతివలన లాభముకన్న నష్టమధికముగ గలిగెననియు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును ప్రవేశ పెట్టినగాని పరిపాలనము కొనసాగదనియు, చాటియుండిరి. ఏరాష్ట్రమును తీసికొనినను, మంత్రుల పరిపాలనము ప్రజలకు పాఖ్యమొన గూర్చలేదని వెల్లడియగుచున్నది. రాష్ట్రములలో బాక్కసము వట్టిదగుచున్నది. ఉన్న జబ్బులో

విశేషభాగము రిజర్వుడు శాఖలు మింగును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలయభివృద్ధికి మిగిలేది ధనము తక్కువ. మంత్రులు, లక్ష్మీ ప్రసన్నములేక, నిరాశ జెందుచున్నారు. వారికి కోశాధికారములేదు. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖల పరిపాలనమున వేలుబెట్టుటకు ప్రభుత్వ శాఖవారికి వీలుగలదు. కాని, రిజర్వుడు శాఖల పరిపాలనమున జోక్యముకలుగజేసికొనుటకు మంత్రులకు వీలులేదు. ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధానమును బలపరుచుటకుమాత్రము మంత్రులుపయోగపడెదరు. పరిపాలనమంతయు, రెండు శాఖల చేతుతో జరుగుచుండును. ప్రభుత్వమునందు, ఇరు శాఖలును గలవు. ప్రజాస్వామ్యత్వ నిర్బంధములందుచే, ఇరు శాఖలు గలిగిన మొత్తపు ప్రభుత్వము చేతుతో జరుగుచుండును. ప్రజలు ఉభయ శాఖలవారిని ఒక్కరితిననే జూచుచున్నారు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమువలన పరిపాలనా వ్యయభార మధికమగుట దప్ప, వేరు ప్రయోజనము గలుగలేదు. ప్రస్తుత స్థితి, సంస్కరణములకు పూర్వపు స్థితికన్న గూడ అధ్వాన్నముగనున్నది. మంత్రులు శాఖవారు స్వతంత్రించి పనిజేసిన సంఘర్షణ మొదలైనది. సంఘర్షణ కలిగిన, పరిపాలనా శక్తిము ముందుకుసాగదు. ఒక అశ్వము తూర్పునకును, మరియొక అశ్వము పడమరకును బండినిలాగుచుండ, అది ఎటుల గదులును? ఇందువలన ఒక్కలాభము మాత్రమందును. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమువలన ప్రజలకేమయిన ఉపకారముగలుగునని తలచిన అది వ్యర్థపుతలంపని స్పష్టపడును. ప్రపంచమునకు నిజము వెల్లడియగును. ఇప్పటిమంత్రులు అట్టిజోలికిబాక, అధికారపక్షమువారిలో సరిపెట్టుకుని నడుచుచున్నారు. అయ్యెకు సరిలేదు, అయ్యెకు గర్వములేదు, అను సామెత ననుసరించి వీరు నడుచుచున్నారు. ప్రజల హక్కుల కొరకు వీరు పోరాడదు. అందుచే సంఘర్షణమునకనకాశముండదు. ఎటులయినను పర్యవసాన మొకటి యేయగుచున్నది. పరిపాలనా స్తంభనమే ఫలితము. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము ఎటులయినను కొనసాగదని, సంస్కరణములు బయల్పడినపుడే సూచించితిమి. దూరదృష్టిగల నాయకు లిటులనే దెలిపిరి. కాంగ్రెసుమహాసభ తన నిశ్చితాభిప్రాయమును అసందిగ్ధముగ వెల్లడించెను. కాని, మన మిత్ర ద్రవముఖుల కాశ పీడించుచుండెను. ఇప్పుడు యనుభవము మూలమున నిజముదెలిసివచ్చెను. సామాన్య శాసనసభలో శేషగిరి అయ్యెగారివంటి మితవాది ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి అపజయము వశమైనది తెలిపెను. డాక్టరు గవరుగారు మొదలగు సహకారవాదు లిట్టి యభిప్రాయమునే వ్యక్తపరచిరి. మంత్రులు స్వతంత్రించి పనిజేయుచో, పోరాటము బయలుదేరును. లేనిచో, అధికారుల చర్యలకు తలయూపుటదప్ప వారు జేయదగిన యుపకార మేదియు నుండదు. అటు బోయిననుయ్యి, ఇటుపోయిన గొయ్యి. ఇట్టి పనికి మాలిన విధానమును ప్రజలకిచ్చి, దానిని నిర్వహించుట పై భావ్యభివృద్ధి ఆధారపడియుండునని, పార్లమెంటుసభ నిరూపించెను. మాంటాగూలాయడుజార్జిగార్లు, ఈపద్ధతి ననుసరించి జరిపెడి పరీక్షలో భారతీయులు నెగ్గినగాని, ముందుకు జరుగుటకు వీలులేదని ఖండితముగ బలుకుచున్నారు. నాగరిక దేశములందు వేనియందును ఇట్టిపద్ధతి నింతవరకు బ్రవేశ పెట్టి యుండలేదు. బ్రిటిషువారినుండి ఇటీవల స్వపరిపాలనము బడసిన దక్షిణాఫ్రికాలో నిట్టి యమూల్యముగు విధానమును చొప్పించి యుండలేదు. విల్లెండులో దీనిని ప్రవేశపెట్టలేదు. ఈజిప్టులో ప్రవేశపెట్టుటలేదు. ఈపేటెటు పద్ధతి, హిందూదేశముకొరకు,

ప్రత్యేకముగ తయారుజేయబడినది. మిగిలినదేశములలో ఇచ్చిన, స్వపరిపాలనమునిచ్చిరి. లేకున్న నిరంకుశముగ పాలించిరి. అంతియగాని, స్వపరిపాలనములేని మాటలప్రోపుటమును నిర్మించి యుండలేదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతియొక్క లాభమేదియో ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే. ఇప్పుడు దీని చేరుజెప్పిన అన్ని పక్షములవారును కంటిగింపుజూపుచున్నారు. దీనికి బాధ్యతవహించుటకు, సంస్కరణ విధానకర్తలగు ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు, మాంటాగూగార్లే వెనుదీయుచుండ, ఇతరులనుగూర్చి చెప్పనక్కరలేదు లండను విశ్వవిద్యాలయమునందు జరిగిన సభ కథ్యక్షత వహించుచు, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు గారొక రహస్యమును బయల్పరచిరి. విశ్వతరూపముగల ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రవేశ పెట్టినందులకు మాంటాగూగారిని, తమను పలువురు నిందించుచున్నటుల, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు నుడివిరి. తాము 1917 చేయలేదని వీరు సమర్థించుకొనుచున్నారు. ద్వంద్వపద్ధతి బనికిరాదని, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారును, మాంటాగూగారును ఆరుమాసములు పోరాడిరట. కాని పార్లమెంటుసభవారు పంపిన సూచనలను కొనసాగించుటకు వారికింకొక మార్గము దోచకబోవుటచే, తుదకు వారి పద్ధతిని నిర్మోహపలసి వచ్చెనట. ఇంతకాలమునకు, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు రహస్యమును వెల్లడిజేసిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతి అనుకూలముగ కొనసాగుచున్న యడల, ఈ రహస్యము వెల్లడిగాక పోయెడిదే. అయ్యెది విఫలమగుటచే, ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు తమ పైనుండియు, మాంటాగూగారి పైనుండియు బాధ్యతను తొలగించుకొన జూచుచున్నారు. పాపము, వీరిరువురపై సానుభూతి గనుపరుపవచ్చును. కాంగ్రెసురాయ బారము వలదువలదని ఘంటాపథముగ చాటియున్నను, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును జాయింటుకమిటీవారు నెలకొల్పుట అవివేకము. భారతీయులు తెలివిన యభిప్రాయములను పూర్తిగ నిరాకరించుట, మిగుల అసభ్యము. పార్లమెంటుసభవారు, తమ అధికారమును విమవదలంపలేదు. హిందూదేశమునకు దానిని పూర్తిగ ప్రసాదించ నిచ్చగింపలేదు. హిందూదేశాభివృద్ధిని తాము నిర్ణయింపవలెను. తాముదానిని పరీక్షింపవలెను. మెట్లనన్నిటిని తా మేర్పరుడవలెను. ఎప్పుడు ఏమెట్లు నెక్కవలెనో తామే నిరూపింపవలెను. ఇట్టిహద్దులమధ్య హిందూదేశము తిరుగుటకు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానములేపు వారికింకొక మార్గము తోచలేదని ఛెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు నుడువుచున్నారు. వారి కీపద్ధతి యిష్టములేకున్నను, వేరొక దారిలేక ప్రవేశ పెట్టబడెను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి దేశాభివృద్ధి కనుకూలంపదని మొదటినుండియు తెలుపుచున్న నాయకుల దూరదృష్టిని మితవాదు లిప్పుడయినను గుర్తించెదరా? జరిగినదేమో జరిగినది. ప్రజాభీష్టమునకును. స్వయంనిర్ణయ సూత్రమునకును, సక్రమాభివృద్ధికిని భంగకరముగు నిపద్ధతిని బ్రిటిషు మంత్రు లేల తొలగించుటకు బ్రయత్నింపగూడదు? ఇంకను, భారతీయులను పరీక్షలతో నేలభయపెట్టవలయును? ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి నికను కొనసాగించుటకు, ప్రతిష్ఠ తప్పవేరు కారణము గనుపింపదు. సంస్కరణములు వట్టివని వెల్లడియయినది. స్వరాజ్యమున కవి మార్గముజూపవని తేటపడినది. వానిని నమ్ముకొనిన లాభముండదు. స్వరాజ్యము త్వరలో లభించుటకు, దేశమంతయు నేకీకృత్యోబనిచేసి కృతార్థత జెందుట సంభావ్యము.

పాలెస్టీను : చర్చిల్ గారి సిద్ధాంతము

చర్చిల్ మంత్రిగారు, స్వాతంత్ర్యత్రయ నిరోధమునకు ఇటీవల ఎటుల పాటుబడుచున్నదియు పాఠకులకు తెలియును. కెనియాలో భారతీయుల హక్కులను వీరు నిరాకరించి, హిందూదేశము నుకొననుండి వేరొక కొనవరకు కడలింపజేసెను. ఈజిప్టుదేశ సమస్య ఇంతవరకు పరిష్కారము గాకుండుటకు, వీరు బాధ్యులని తెలియుచున్నది. హిందూదేశ వ్యవహారము పరిష్కారముగాకుండు, వీరు అడ్డుపెట్టుచున్నారని తెలియుచున్నది. వీరికి ప్రాచ్యఖండవాసుల స్వపరిపాలనార్హతపై విశ్వాసము ఏమాత్రములేదు. యూరపియన్ స్టాండర్డులపై వీరి కభిమానముగలదు. వీరి లిబరలుమతము ఏమూల డాగెనో తెలియదు. తమ చేతిక్రిందనున్న దేశములను వీరెటులజూచినను, మాండేట్లుక్రింద చేతికివచ్చిన దేశములయెడల నయినను వీరు భిన్నద్వ కృతము జూపియుండవలసివది. మాండేట్లుక్రింద లభించిన దేశములు పరాధీనదేశములుగావు. వానిని స్వాతంత్ర్యదేశములుగానే పరిగణించుట న్యాయము. ప్రజాభీష్టము ననుసరించియే, వీరిపరిపాలనముతప్పక జరుగవలెను. పాలెస్టీను యూధులకు పూర్వ కాలమున వాసస్థానమయినను, పిమ్మట దానియందు అరబ్బులు అధిక సంఖ్యాకులు నివాసమేర్పరుచుకొనిరి. అట్టితరీ, ప్రపంచమునందలి యూధులకందరకు దానిని జాతీయ వాసస్థానముగా గావించి, ఇతరజాతులను తిప్పలబెట్టుట కెవరికిని అధికారము లేదు. చర్చిల్ గారు తలపెట్టిన యీకార్యమును విడనాడి పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమును గుర్తింపవలయునని, అరబ్బుల రాయకారము చర్చిల్ గారికి విన్నవించెను. ఇక్కార్యమును విడనాడుటకు వీలు లేదని చర్చిల్ గారు బదులుజెప్పిరి. పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుటకు సముతము వీలులేదనియు శాసనసభ కెన్నుకొనబడిన సభ్యులపలుకుబడిని హెచ్చించివిషయమును మాత్రము తాము ఆలోచించెదమనియు, చర్చిల్ గారు నుడివిరి. సిరియా స్వాతంత్ర్యమును, ఇరాక్ స్వాతంత్ర్యమును నానా జాతుల సంఘపు నిబంధనలు గుర్తించినను, పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి ఏసంగతియు నుదహరింపలేదట. దీనిని సందుగకైకొని, చర్చిల్ గారు పాలెస్టీను స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించిరి. శాసనసభ్యులకు మరి కొంత యధికారము నొసగుపట్ల మాత్రము తలయాపిరి. పరాధీన దేశములకును, మాండేట్లుక్రింద లభించిన స్వాతంత్ర్యదేశములకును చర్చిల్ గారిక్క మాత్రమునే ముడిబెట్టుచున్నారు. ఇట్టి వారి మూలమున బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠ పెంపొందజాలదు.

లాయడు జార్జిగారి రాజీనామా

కొయలిషను పక్షమునందు చీలిక ఏర్పడినది. కొయలిషను లిబరలుపక్షమువారును, కొయలిషను యూనియనిస్టులును వేరుపక్షముల క్రింద చీలిరి. ఉభయపక్షముల నాయకులును మంత్రివర్గము నందున్నను, వారి యనుచరులకు పొత్తు గుదురుట లేదు. యూనియనిస్టులు లిబరలు పక్షమువారి యెడ భిన్నభావమును బహిరంగముగా జూపుచున్నారు. మంత్రివర్గమునందున్న యూనియనిస్టు నాయకులు కొయలిషనుపట్ల అభిమానము జూపుచున్నను, యూనియనిస్టులు పలువురు కొయలిషనుకు తోడ్పడ నిరాకరించుచున్నారు. ఇందు వలన లాయడు జార్జి గారికి మనస్తాపమధికమయినది. కొయలిషను యూనియనిస్టులా తోడ్పడుటలేదు. ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారు లాయడు జార్జి ఎడ కారములు విరియములు నూరుచుందురు. లేబరుపక్షమువారికిని వీరికిని అసలే గిట్టదు. అట్టి

తరీ, వీరికి తోడ్పడువారు కొయలిషను లిబరలు పక్షమువారు మాత్రమే గనుపించుచున్నారు. ఈ పక్షమువారి పలుకుబడి నానాటికి సన్నగిల్లుచున్నది. ఆస్క్విత్తు, సర్ ఎడ్వర్డు గ్రే, మొదలగు లిబరలు ప్రముఖులులేని కొయలిషను లిబరలు పక్షమునకు బలమేముండును? లాయడు జార్జి గారితవరకును యూనియనిస్టుల పై విశేషముగా నాధారపడుచుండెను. ఇట్లెందుడేశ సమస్య మొదలగు సమస్యలను పరిష్కరించుట యూనియనిస్టు పక్షము వారికంతగ నిష్పముండదు. యూనియనిస్టు పక్షము వారిపుడు తిన్నగ తోడ్పడక బోవుటచే, లాయడు జార్జి గారికి కష్టదశ ఏర్పడినది. ఈ సంగతిని యూనియనిస్టునాయకుడగు ఛేంబర్లెన్ గారికి తెలుపుచు, లాయడు జార్జి గారికి లేఖను వ్రాసిరి. తమను అవమానపరుచుటకు జేసేసికత్తలములను తామికిమీదసహింపమని, లాయడు జార్జి గారు నూచించిరి. వ్యవహారము ముందెటుల నడుచునో చూడవలయును. ప్రస్తుతస్థితి యేకొనసాగుచో, లాయడు జార్జి గారు రాజీనామా నీయక తప్పదు. యుద్ధసమయమున ఏర్పడిన కొయలిషను పక్షము అంతటితో సంతరించును. పార్లమెంటుసభకు మరల ఎన్నికలు జరుగును.

ఆపటము : ఈపటము

సామ్రాజ్య శాసనసభయందు ఆర్థికసభ్యులగు హెయిలీగారు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుచు, మిలిటరీ వ్యయమునుగాని సివిలు వ్యయమునుగాని తగ్గించుటకు వీలులేదనియు, ఆదాయపులోటును భర్తీచేయుటకు పన్నులను విధించుటయే మార్గమనియు తెలిపియుండిరి. బీదజనుల కవసరమగు వస్తువులపై నెక్కుడు పన్నులను విధించియుండిరి. ఆంగ్ల దేశము నందును, ఆదాయ వ్యయములను గూర్చి ఈ సమయముననే విచారించుచున్నారు. వ్యయమును తగ్గించుటకు మార్గముల నరయుటకు గెడ్డినుగారి యధ్యక్షతక్రింద మొక విచారణసంఘ మేర్పడెను. ఈ సంఘమువారు, ఎనిమిదికోట్ల పబ్లికటుల సవరణల వ్యయమును తగ్గించుటకు సూచనలను కావించిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి సూచనలను విచారించి, ఆరుకోట్ల నలువది సవరణల వ్యయమును తగ్గించుట కంగీకరించినటుల ఛాన్సులరగు సర్ రాబర్టుహాకనుగారు కామన్సుసభలో నుడివిరి. ఇంతియగాక, నికను ద్రవ్యమును మితముగ వాడుటకు, ప్రయత్నించెదమని బలికిరి. తాత్కాలికముగ మదింపువైచిన అయిదుకోట్ల నలువదిలక్షల వ్యయమును సాధ్యమగుంతవరకు తగ్గింపగలమని, హాకనుగారు వెలిబుచ్చిరి. ఇంగ్లాండునందు ఈరీతిన వ్యయమునుతగ్గించి ఆదాయమునకు వ్యయమును సరిపెట్టుచు, క్రొత్తపన్నుల లేకుండ ప్రభుత్వమువారు పరిపాలించుచుండ, హిందూదేశమునందు అట్టిపద్ధతి నవలంబింప వీలు లేదని హెయిలీగారు బలుకుట, పరిహాసాస్పదముగాదా? ప్రజలకు బాధ్యతవహించెడి ప్రభుత్వమున్నచోట, పరిపాలనమేరీతిన జరుగునో, నిరంకుశవిధానము అమలులోనున్నచోటల పరిపాలన మెటుల జరుగునో కనుగొనుటకు, ఇంగ్లాండు, ఇండియా బడ్జెటులజూచిన చాలును. రెండు పటములకును వ్యత్యాసము కరతలామలకమగును.

లిట్టను ప్రభువుగారి పరిచయము

హిందూదేశమునకు తాము క్రొత్తవారముగామనియు, తమ జన్మస్థానము హిందూదేశమనియు హిందూదేశమునకు నేవజేయుట తమకిష్టమనియు, వంగదేశమునకు గవర్నరుగ నియమింపబడినలిట్టను ప్రభువుగారు లండను నగరమునందు ముచ్చటించిరి. అది ఏమిప్రారబ్ధమోగాని, ఇంగ్లాండు దేశముననున్న

పుడు పెద్దవిషయములను ముచ్చటించెడివారు, ఏడెనురేపుదాటగానే మాన్యుజెందు దురు. అధికారవర్గలక్షణములు వారికి పట్టువడును. కొంత కాలముగూసరికి, లా, ఆర్డరుమంత్రిమును వీరుజరిప మొదలెడుదురు. లిట్టను ప్రభువుగారు ముందేరిన వ్యవహారించెదరో చూడవలయును. లిట్టను ప్రభువు తమ జనకునిగూర్చి ముచ్చటించెను. వీరిజనకులు గవర్నరుజనరలుగ నున్న కాలమున, దేశభాషాపత్రికలశాసనము, ఆయుధశాసనము నిర్దింపబడెను. అట్టినిర్బంధములకు ఎక్కిమాయక లిట్టను ప్రభువు తమ పరిపాలనమును కొనసాగింప గలుగుదురో లేదో తెలియగలదు.

ప్రెస్టుఆక్టు

ప్రెస్టుఆక్టు రద్దనిమిత్తము ఏర్పరుపబడిన సెలెక్టుకమిటీవారు చిత్తుచట్టమునందు మూడుసవరణలను కావించిరట. సంపాదకుని నామము, వార్తాపత్రికయొక్క మొదటిపుటయందు కనుపింపవలెనని, చిత్తుచట్టము దెలిపెను. సంపాదకుని నామమును ప్రచురింప నక్కరలేదని, ఇదివరకు పలువురు ఆసమ్మతిని తెలిపియుండిరి. సెలెక్టు కమిటీవారు ఇందుల కంగీకరింపలేదు. మొదటిపుటయందు కాకున్నను, ఏదియో నొకపేజీలో నది స్పష్టముగా కనుపింపవలయునని వీరు నిరూపించిరట. ఈసూచన, పత్రికాసంపాదకులకు రుచింపజాలదు. సంపాదకులు పలువురు తమపేరును ప్రకటించుటకు, అనేక కారణములచే నిష్టపడరు. ఇట్టి విముఖతహిందూదేశము సందేగాక, పాశ్చాత్యదేశములందు సముతము కనుపించుచున్నది. ఆ విషయమును సంపాదకులకే విడచిపెట్టక, శాసన పూర్వకముగా పేరును ప్రకటించవలయునని నిర్బంధించుట అనుచితము.

ఇండియను బడ్జెటు : మాంఛెస్టరు గార్డియను

కస్టముస్యాటిలు తామనుకొనినంతగ హెన్రీ గాలేదనియు, అయినను లాంకుమైరు వారు ఇంతటితో నూరుకొనరనియు, క్రొత్తపన్నుల కంగీకరింపరనియు, మాంఛెస్టరు గార్డియనుపత్రికవాయుచున్నది. విదేశవత్తములతోపాటు, స్వదేశవత్తములపైగలవత్తెజ్జు డ్యూటీగూడ 100కి 3 1/2 నుండి 7 1/2 వరకు వృద్ధి చేయబడెను. లాంకుమైరు, మాంఛెస్టరుల యటపు వెంటనే వినమించును. భారతీయుల మొకలను వినవారంపరు.

దిదుబాటు

ఇండియా బడ్జెటును గూర్చి మొన్నటి పత్రికలో వ్రాయబడిన సంపాదకీయ వ్యాసమునందు, ఆదాయమును వ్యయమును కోట్లని తెలుపుటకు బదులుగా అక్కడక్కడ లక్షలని పొరబాటున తెలుపబడెను. సవరణకు చదువరులు గమనింప ప్రార్థితులు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

దేశీయప్రతిష్ఠితము
ఈసంవత్సరపు బడ్జెటు నందు దేశీయ ప్రతిష్ఠితములపై పన్ను అధికము చేయబడునని నూచింపబడినది. ఆసోసియేటెడు ప్రజాప్రతినిధితో ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులగు సర్ మాల్కాము హెయిలీగారు రివిజనుపై ఇట్లుకెప్పిరి:—
దిగువరి కాటకు బట్టలపై నుంకము అధికము చేయబడినందున ఇంగ్లాండు బట్టలవర్కలను కృత్రిమములకై దేశీయప్రతిష్ఠితములపై విధింపబడు పన్ను కూడ అధికము చేయబడినది కొందరు దుర్భిషాయు పడుచున్నారు. ఇంగ్లాండునందలి అధికావల బలంతముపై నిట్లు దేశీయ పరిశ్రమలపై పన్ను హెచ్చించబడినది మరికొందరు చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయము నందు ఇంగ్లాండు నందలి వారి కెట్టి సంబంధము లేదు. ఈపన్ను యు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వ్యయముగా హెచ్చించిరి. కేవలము ప్రభుత్వ ఆదాయమును వృద్ధిచేయుట కిష్టము విధింపబడినది. ఇందు వేరదేశమేమియు లేదు.

$$-\text{C}_6\text{H}_4-\text{O}-\text{C}_6\text{H}_4-$$

క్రొత్త పన్నులు : ఇంకను 28 లక్షలు దిగుబాటు

దీనిని పూర్తి జేయుటకు ఋణము గైకొనవలెనా?

మద్రాసు శాసనసభవారు నిర్ణయింపవలెను.

ఆదాయవ్యయపట్టిక.

అంకిట సభ 12-20 గంటలకు ముగిసెను. బడ్జెటును గూర్చి చర్చించుటకు కాసనసభ మరల రాగల సోమవారము ఉదయము 11 గంటలకు సమావేశమగు నని గా. ఆధ్యక్షులు తెలిపిరి.

1922-1923 ఆదాయవ్యయ పట్టిక విషయము

అధ్యక్షా, సభ్యులారా,

కాటిల్వ ఆర్థికాస్రజ్ఞుడు స్వవ్యాపారమును ఆదాయమునై సాధారణముండునని చెప్పి, ఆదాయము అల్లటలు లేకుండుట, జూగల బంధిండుట, పంటలు అభివృద్ధి, వ్యాపారము, బంగారమువలన కాబడి అనగా మారకము, ప్రభుత్వోద్యోగ లబితముగ తేలెడుటలనై సాధారణమై యుండె నని చెప్పెను. ఇది యీశినముగూడ స్థిరమయిన సర్వమయమున్నది. యీనినయము తొక్కిరిక్కటిగ విచారితము.

(2) మొక్కటి విషమును అలాగే నీరంతర్మళము మనకు కావలసివారికి యెల్లరు లున్నవి. సుకమాందోళన చాలక కొంతమంది యరాజకములై యత్నించుచు ప్రభుత్వమున కాధారమయిన ఆచారములై బెట్టు బిడినాక. మద్యనిషేధమని పేరుపెట్టుతుని ప్రభుత్వమునకు 75 లక్షలు నష్టము కలిగించినారు. మద్యనిషేధమును కాగుక జరిగిన పక్షమున అరాజకము వాటింప నక్కరలేదు గాని దొంగతనముగ త్రాగుచునే యున్నారు. ఈ యెల్లరి కారుల మూలముననే మలబారు భూమి పన్నులు 2½ లక్షలు, ఇతరజిల్లాలలో యెడివి పన్ను 4 లక్షలు నష్టమైనవి. ఈ రెండు 81½ లక్షలు నష్టము వారి మూలమున అయిన భర్త్యును గూడ కలిపినచో 2౦ కోటి రూపాయల నష్టము లేనది.

3. కొంగలను బంధించుట తనగా న్యాయ క్రమముల నిలకఁబెట్టుట. ఈ సంవత్సరములో న్యాయక్రమములకు ముప్పు వాటిల్లెను. చుద్రాను పులహారు నీలగిరి యితరస్థలములందును, దొంగిలొల జరిగెను. ప్రాణములు గాని, ఆస్తి గాని హిమము లేక పోయెను. క్షేమము చేకూర్చుటకు చాలాభిర్యు క్రమ అర్పింపెను.

(4) ఈ సందర్భము పంటలు పుష్కలముగా లభించెను గాని దత్త మండలములకు మాత్రము కలుపు సరిపా

ప్రమాదమును, 1921-22 శత్రురాజ్యంభయమున 9800 మంది కూలి
యందును 2800 ధక్కుమందును చేరిరి. వర్ష కాలములో తిరిగి వర్ష
ములు లేకపోయెను. అట్టిబరు మానము నాటికి 28000 మం
దికూలికిని 14-00 మంది ధక్కుముతును పొల్పుడిరి. నవంబరులో
కొంచెము వర్షముదండెను రైతులుపొలములకేగిరి. కూలికి 28-0
ధక్కుములకు 900 మంది మాత్రము మిగిలిరి. చివరకు అనంతపు
రములో కార్యస్థానములు మోనివేసి బళ్ళారిలోరెండుమాత్రము
మిగిలెను బాధ తగ్గించుటకు చాలా సాము వెచ్చించితిమి.
కాని నిరుటిపట్టికలో నియమించి 12 లక్షలు అవసరము లేక
పోయెను. ఇకలు కలవు 9 డునుడి 25000 వెచ్చింపబడెను.
ధక్కుములు గూడ చాల వచ్చిచేసెను. కలవు శ్రమ తగ్గించుటకు
గాను కొన్ని గ్రామములందు కిక్కులు వసూలుచేయలేదు. కొన్ని
గ్రామములందు సగముమాత్రము సూలులు తేసితిమి. కొన్నిటి
యందు 1882 వ సంవత్సరపు పన్నులు తేయవని వాగ్దాన మిచ్చి
తిమి. రాష్ట్రము మొత్తముమీద ఘమాత 22 లక్షలు
అప్పుతిచ్చియున్నాము. అందులో దత్తంచడలములో 10 లక్ష
లు మిగిలిన జిల్లాలో బాగా శర్దుములుకురికినవి. కాన మొత్తము
భూమిపన్నులో 2 లక్షలు లాభపేరమ్యనని తోచుచున్నది.

(5) వ్యాపార మేజియం బాగుండలేదు. నిరీతికన్న
యవ్యాయముగ నున్నది. తిరిగి బాగుపడునని యనుబంధిమిగాని
కంపౌజ్జకారుల స్వరాజ్య జ్యోతిషమువలె నిడియును
నిజము కాలేదు. అందువలన 12½ లక్షలు
పట్టము తచ్చినది. ప్రాంతలవైతను మత్యమువైతను
పన్న పాశ్చాత్యులు మాత్రము వేరెరిగి కొందరనుచున్నారు.
ఇదికల్ల కాటిల్లని అర్థకాస్త్రములూ మద్యమువై పన్నుగూర్చి
ఒక అధ్యాయమున్నది. మద్యాకాయము తీసివేయగోరువారిది
జాబక ముందుకొనవలెను.

(6) మార్కము విషయములో మొదట ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రూపాయికి 2 పిల్లింగు లిసిరి. తరువాత 1 పి. 3 పెన్సులు ఆయెను. నిజముగా 1 పి. 4 పెన్సులువోపున ఖర్చు ఆయెను; అందువలన 12½ లక్షలు నష్టము కలిగెను.

(7) ప్రభుత్వోద్యోగుల వివిధ వర్గాలలో ఉన్న వారికి ఉన్నత విద్యను పూర్తిచేయడానికి ప్రభుత్వం వారు చేయవలసిన అన్ని అవకాశాలను సృష్టించింది. 100 కి 20 వంతున తగ్గించిన అక్షరాస్యతను. ఇది అన్ని వర్గాలలోనూ చేయబడుతుంది. అక్షరాస్యత, పాఠశాలలు మొదలైన వాటిలో తగ్గించినవి నవ్వనీ కలగనీ. ఈవిధాలైన ఫలితము 60 గజలెడు ఉద్యోగులు (అనగా 100 కి 4) 565 గజలెడు కాని ఉద్యోగులు (అనగా 100 కి 2), 4765 పాఠశాల (100-38) 7174 గ్రామపాలకులు (100 కి 6) ను తగ్గించి చేయ నిశ్చయించబడినది. ఇందువలన 28½ లక్షలు అభివృద్ధి కావచ్చునగాని వానినందరి నొక్క పర్యాయముగ తీసివేయబడుతుంది. అందువలన యెంత ఎక్కువ అభివృద్ధి చేపట్టవలసి

(8) ఇతరవిషయములలో మితవ్యయముకాగాను క్రొత్తగా
తయారుచేసిన స్కీములు కొంతవరకువనియగుచున్న స్కీములు
సంపత్నరమువారి యభిప్రాయమునున్న స్కీములు అనేకములాప
వలసివచ్చినది. ఈ దాహరణమును— ఈ త్రవజ్ఞులు తిరిగి నిర్ణ
యించుట, పెట్టెల్లంటుక పూర్వము వికాసపట్టు అనానా
ముల పెట్టెల్లంటు, ఏమినిపూర్వకము, ఆంధ్రవిశ్వవిజ్ఞాన
యము, క్రొత్తజిన్నాదు అక్షములు పెట్టుట, గుంటూరులో
వైద్యకళాశాల మొదలయినవి వాడబడినవి. ఇందువలన ఎంత
మిగులునో చెప్పటకన్ము.

(9) ప్రయాణపు ఖర్చులకు గాను యిచ్చుపైకము తగ్గింపఁ బడినది. ఇందువలన 23 లక్షలు కాభము.

(10) ఖర్చులొత్తగించగావచ్చు లాభమును అంచనావేయుటెట్లు? ప్రతిసంవత్సరము మూమూలుగా ప్రతికాఖయందును ఖర్చుపెచ్చుచుండును. ఇది ఏకాభిపరీక్షించినను కనబడును. కడచిన 10వత్సరములలో వ్యాయకాఖా 100కి 5.9, ఎస్సెజులూ 6.6, పోలీసులూ 12.3, విద్యలూ 13.5, వైద్యములూ 23.3, వ్యవసాయము 28.4, పశుశ్రమలూ 170 వంతున పెచ్చుకనబడుచున్నది. వీనికితోడు ప్రభుత్వోద్యోగములకు జీతముల వృద్ధి చేయవలసివచ్చినది. ఈవృద్ధివలన మన పనియేమి గానున్నదో నేను చెప్పజాలను.

కావున యిదివఱకు ఖర్చులలో పోల్చిచూచుట చాలదు. జరుగుచున్నప్పుడు 1883 ఖర్చు అంచనా వేయబడినది. ఇందుకు 21 లక్షలు అప్పు కావోవు వత్సరముకు 1865 లక్షలు అంచనా వేయబడినది. దీనిలో 1 లక్ష అప్పు, 18 లక్షలు తగ్గదల అంచనా వేయబడినది గాని వీనిలో వడ్డీకింద 10 1/2 లక్షలు మారక నష్టము 4 లక్షలు 5 లక్షలు ధాతవ్యపథ్యము వారివద్ద మనము కొను వస్తువులకు కావలెను. కావున 19 1/2 లక్షలు తప్పక ఖర్చు. నలబాడకుగాను ఖర్చు 19 లక్ష లైదులతో తగ్గుచున్నది. విద్య వ్యవసాయములలో అధికము 10 1/2 లక్షలతో మొత్తము చేర్చగా 67 లక్షల తగ్గు కనబడును. జరుగు వత్సరముకు అసాధారణ ఖర్చు 38 లక్షలు. కావున యీ ధేదము 29 లక్షలు. సాధారణ కార్యముల తగ్గించుటచేతనే పూరితము అనును.

అంచనా వేయటం కింకొక యుపాయ మన్నది. వివిధ కృతుల అధికారులునేయు అంచనాలనుబట్టి చేయవచ్చును. వారియంచనాలలో 40 లక్షలు తగిలించితిమి.

(11) ఈశ్వరిమఠా కోంతమంది సభ్యులు నిజాదు
చేప్పినవిధానములు కోంతవర కవలంబించబడినవి. ప్రభుత్వ
ద్యోగముల జాతములలో అంతలేవలంద కింపవచ్చునని కొందరి
యద్దేశము గాని యదికల్ల. ఇంపీరియలు సర్వీసుకు 95 లక్షలు,
రాష్ట్రీయ సర్వీసుకు 55 లక్షలు, సబార్డినేటుకు 240 లక్షలు,
పోలీసులు ఎట్రెండర్లు 117 లక్షలు, గ్రామపాలకులకు 116
లక్షలు అగుచున్నది. ప్రావిన్షియలుకు తక్కువ.
వానిని వృద్ధిచేయవలెననియే అందఱు ప
లకునున్నాడు గాని ఆవైరందు ఇంపీరియలు ప్రావిన్షియలు
సర్వీసులకు ఒక వత్సరమున జీతముల స్కేలు మారనకు ఇష్టము
నునకు రాజోవు లోటు పూరికాదు.

(12) (14) భువ్వలు తగ్గించుటలో మూడు ఉపాయములు గలవు. (1) ఉద్యోగులను దీసివేయుట (2) జీతములు తగ్గించుట (3) బత్తలను దీసివేయుట ఉద్యోగుల తీసివేయు విషయములో మూడు 250 గాజెటెడు ఉద్యోగులను సభ్యులు తేల్చియున్నారు. వేరువేరుగా వివరించుట కష్టముగాని చాలా ఇంజనీయరుల కమిటీ ఈ విషయమై ఆలోచించుచున్నది. మన స్వంతముగా ఏదేని తేయుటకంటెవా? సిఫాఫ్యులనునకరించుట మంచిది. చాలామంది సభ్యులు నొన్ని ఉద్యోగులను తీసివేయుననుచున్నారని వలచుచున్నారు. ఇది కుద్ర పారపాటు. ఉద్యోగిని దీసివేసినయెడల వైయోద్యోగియొక్కరి ఉద్యోగియో యాశనిజేయవలసి యుండును. భారమధికమై పని నమనుగను.

15:— కొన్ని నూనెల లోగి కరింపక పోవుటకు కావలయుట తెలిపెదను. కార్య నిర్వాహక సమ్యుల కింగిమవివరము భారతకార్యదక్షిణనిగాని మఃశిగాదు. భారత పర్యవసాన వారి వాఙ్మధ్యము లోని ఆయాపు పన్ను పోగానే వినియ్య పోదులూ కొక సభ్యుని తింగింతురు.

18. జీతములు తగ్గించు విషయములో సాంస్కరణములకు పూర్వమే నిర్ణయింపబడినది. కానినివ్వడు తగ్గించినయెడల తక్షణ కార్యాచరణములకు లక్షకంపె తక్షణకార్యాచరణము, క్రొత్తగావచ్చునదో తగ్గించుచు మనవికరకపు ఉద్యోగులకు నష్టముజేసినవారగుదుము. జీతములు ఎక్కువుగానున్నవని కొందరు సభ్యులన్నంతమాత్రమున ప్రభుత్వమువారు, క్రొత్తజీతముల స్కేలును దయారూజేయజాలరు. ఆసభ్యులే క్రొత్తస్కేలు తయారుజేసి అధికగుంభ్యావుల సేవపూర్వకమున అయిదువందలకుపైగా జీతములు పుచ్చుకొను భారతీయ యాద్యోగులందరకు 2/3 వంతుమాత్రమే జీతము తీర్చినవలెనని యొకరు జెప్పియున్నారు. ఇవి ప్రత్యేకాద్యోగములుగాని అంగీకరించుటకు వీలులేదు. సుపీరియరు సర్వీసుయు, అద్యోగులకు నూటికి 10 వంతున పన్ను వేయవలెనని యొకర్నది ఈసభకాదు ఓటుజేయవలసిన యాద్యోగములలో మూలము ఇట్లు వేయవచ్చునని ఇట్టియద్యోగులకు 70 లక్షలరూపాయలు వ్య

మొదలుగా 7 లక్షలు మాత్రమే భూమి వస్తున్నది. ఇది నిజమైన భూమిని గానీ సభ్యుల గ్రహీతల గానీ.

(17) బల్లారి పేరు పెట్టిన అది అవసరమైన దని చాలమంది అభిప్రాయపడుచున్నారు. కానీ ఈ పేరు మాత్రం "ప్రత్యేక భూమి" అని కన్యకావంతులను, అంతిమంగా అసాధారణముగా బల్లారి లెగింపులు వీలుపడదు. కొన్ని కొన్ని ప్రత్యేక విషయములలో బల్లారి లెగింపును అర్హత సంఘము వారు నిర్ణయించు తేసి యున్నారు. అది సభ్యులు జాచి తోచిన మాట్లాడు చెప్పినయెడల ఆలోచింపబడును.

(18) క్రయాభివృద్ధి విషయమువేత, నిజముగా జరిగిన భూముల మాత్రము ఇతరుల గనుక యుక్తమగుచున్నవలన నిజముగా సంపాదించు లాభ మేమియులేదు. క్రయాభివృద్ధి లెగింపు వలన చాలమంది సభ్యులు సూచించి గాని అధిక సంఖ్యకు తలెత్తును ఒక్కొక్కరికి. ఈ విషయము వైవాస్య కమిటీ వారు విచారింపబడు. అందరి సూచనలు (1) మొదటి తరగతి యుక్తమగుచున్నవలన 12 అకరాలనుండి 10 అకరాలవరకు తగ్గింపులను (2) మొదటి తరగతి తరగతుల రైతుల బండ్లలోను యే యుక్తమగుచున్నవలన తగ్గింపులను ఎక్కువ పొందుతారు (3) కొన్ని బల్లారి 10, 7½ రూపాయల నుండి 7½, 5 రూపాయలకు తగ్గింపులను.

మొత్తముమీద ఈ విషయ మంతయు చిత్తపడి, వైవాస్య కమిటీవారు తిరిగి చూడవలసిందిగా సభ్యులను వారి ముందరవెట్టెదను. ప్రస్తుతము రాబోవు వర్షమునకు క్రయాభివృద్ధి కింద 53 లక్షలు ఉంచినాను. అనగా గతవర్షము కన్న 10 లక్షలు తక్కువ.

(19) 1921-22 సంవత్సరములో 58 లక్షల రూపాయలుండెను. 16½ లక్షలు ఆదాయమునమున్నవి అంచనా వేసిరి. భారత ప్రభుత్వము వారి వద్ద 70 లక్షలు అప్పువీసము అంది. దీనినిగా 36 లక్షలు తిరిగి లాభమునమున్నవని తేలిక 34 లక్షలు స్థిరమైన వాటివైనను ఉపయోగించు కేంద్రమి. ఆదాయము 152½ లక్షలు మాత్రమే వచ్చెను. అప్పు 110 లక్షలు తీర్చిదిద్దు కేంద్రముభివృద్ధి 174½ లక్షలయ్యెను. దీనిలో 55½ లక్షలు తిరిగి లాభము వచ్చుచున్నవని 21 లక్షలు స్థిరమైన వానివైనను 3½ లక్షలు భారత ప్రభుత్వమువారికి కరణాలవారిగా ఈయవలసిగా ముఖ్యమంత్రి భర్తయెను. మిగతా 16½ లక్షలు వివిధ అకౌంట్లకు చేరును. ఇది ఆదాయముకంటె 18½ లక్షలుమీది పోయినది. ఇందులకుగాను మనవద్ద ప్రభుత్వమున 58 లక్షలుండెను. తిరిగి లాభమునమున్నవని అప్పువేసి భర్తయింపబడుతు 34 లక్షలు కలసి వచ్చెను. మిగతా 54 లక్షలును అప్పువేయవలసియుంటిమి. ఇందులకు రాబోవు సంవత్సరము అంచనాలో చూపించవలెను.

1222-23 సంవత్సరము

(20) (21) 1774 లక్షల భర్త అంచనా వేయుచుండెను. దీనిలో 34½ లక్షలు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికియవలసినది. తిరిగి లాభమునమున్న వానివై భర్త 104 లక్షలు. ఇందులో కాలకలు వగైరాలకు 12½ లక్షలు మాగ్నెట్లకు 31½ లక్షలు కృష్ణానాథుల దార్లకు మలకాడులో ను అప్పలియ్యటకు 17 లక్షలు స్థానిక సంఘములకు అప్పు 31 లక్షలు మనరాజులలో నొక గృహమునకు ఒకలక్ష రూపాయలు ఇవయిన్నియు పోనని వినియ్య అకౌంట్లలో చేర్చవలసిగి. 1822 లక్షలు. వీని వివరములకొరకు మిమోరాండములో జూచునది. నిధిభాగములలో భర్తయింపబడిన తరువాతనే ఈ మొత్తము తేలికది. మొత్తా విప్లవమువలన చాల భాగములలో కన్యకావంతులైనది.

(22) ఈవ్యయము పెరుగుచున్నదనిగాను (1564-348) 1216½ లక్షల ఆదాయము గన్నదుమన్నది. ఎంత ఆలోచించినను ఇంత కన్న వృద్ధియగు మాగ్నెట్ల గన్నదులేదు. అంతోకాక పగుల కారణమున ఆదాయము వృద్ధియగుచు యెంచుట కంత మాత్రమున వీలులేదు. చాల భాగము అధికాయలు ఇంతకంటె 105½ లక్షలు తక్కువ అంచనావేయవలసిన అభిప్రాయములను చూపుదు.

(23) ఈలోటును పూరించేయటకు మాగు మాగ్నెట్లము గలవు (1) భారత ప్రభుత్వమున కీయవలసిన సామ్యము తగ్గింపులనెత్తించుట (2) కన్యకావంతుల తగ్గింపులు (3) క్రొత్తపన్నులు చేయుట.

(24) భారత ప్రభుత్వము వారిలో సంపదించుచునే యున్నాము. ఇంకొక రాయబాకముల పంపియున్నాము. ప్లేటు కాన్సిలులో కాన్సియరులను తగ్గింపులనెత్తిన తీర్మానముగాడ ఉపపాదించబడెను. కాని లాభము తక్కువయెను. ఎంతమాత్రమున తగ్గింపులకు వీలులేదని భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. 1923-24 లో ఏమైన లాభము గల్గిన గలవచ్చును.

(25) భర్తయింపబడు కేంద్రములను వీలులేదని ఇతివరకే జూపియున్నాము. ఈవర్షపు భర్తయింపబడిన 18 లక్షల తక్కువవేసి నా. కాభివృద్ధియను చెప్పినదానికన్న 40 లక్షలు తగ్గించినాము. ఇది తేలికదగినది లేదు. పన్నుల వృద్ధిచేయువిషయములో ప్రాంతాల్ల, కోర్టులకు అడ్డుపెట్టిన కే మార్చియున్నాము. కోర్టులకు అదాయమునకుగాను పయోగింపరాని అందుగుగాని కడచిన ఇతరవివరములనుండియు వ్యాజ్యములు నూటికి నూటపది చొప్పున పొందెనని. ఇందు

వలన కోర్టులు 10) కి 18.6 వృద్ధిచేయవలసినవైనను. కావున ఆదాయ మొక్కమాదిరిగ నుండగ భర్తయింపబడు మిగిలినవలన చుండును. కావున వ్యాజ్యముల తగ్గించుకొరకైనను కోర్టులకు వృద్ధిచేయుట మంచిదే

28. గ్రామ పరిపాలన విల్లు సభ్యులు నిరాకరించినారు. కావున అందువిషయమై శిక్షకులసిన దెలియనేడు.

29. పొగాక పన్ను వేయవలసి అమి గాని కొన్ని పరిపాలనా కష్టములవలన అట్లు చేయలేదు. కానీ అందుగా చూచినను ఇప్పుడు పన్ను మంచిదాదని సలహా వచ్చినది.

30. కేంద్రీయను ఫీజులను 15 మాన్యుండి వృద్ధి చేసి యున్నాము. ఇందువలన 7½ లక్షలు రాగలవు.

31. సినిమా మొదలగు కోగములపై పన్నులు వేయుట వ్యాజ్యము. కాని కొన్ని కష్టముల వే మా నిమి. మొదటికి ప్రాంతముల మొదలయిన వానిపై ఇప్పుడే వృద్ధి చేసియుండుట, కేంద్రీయ, కాంట్లాభము చెప్పుకొనుటలో మా క్రమేరాగలదు. ఈలాభములలోగూడ చెప్పలేని కార్యక్రమమునకు ఎక్కువరాగలదు. మొదటికి కేంద్రీయ లో 15 లక్షలు వచ్చుటకు వీలుండగ నిచ్చుట 8 లక్షలకన్న పెక్కువరదు.

లోటు - అప్పు

(32) వైసంగతుల విచారణగా 105½ లక్షలలోటు గల నడుమన్నది. క్రొత్త పన్నులతో 77½ లక్షలు పూరియగును. ఇంకను 28 లక్షలు లోటు గలదు. ఇందులకై అప్పు చేయుట మంచిదాకాదా యని విచారించవలెను. ఇందులకు జవాబు మాకు నంగతులపై ఆధారపడియున్నది. (1) యధా కష్టములు త్వరలో పోవునా? (2) అంతోకాక వాడుకలవలన ఇంకను కష్టము గలుగునా? (3) మనవద్ద షేడోడ్యమమువలన నష్ట మింకను కలుగుచుండునా? ఈ మూడవ విషయము ప్రత్యేకము సభ్యుల చేతులలోనున్నది. వారి ఇష్టము, ఈ మూడు విషయములు మన కనుకలమైకదిగ నుండు వత్తునను 1922-23 లో లోటు పూర్తిగా గలదని నమ్మవచ్చును తేక వ్యాపార వృద్ధి మిటులనే యుండి అంతోకాక ఇటులనే నడచుచుండి మద్య తానము దొంగతనముగనే జరుగుచుండిన యెడల ఈ లోటును మన తరువాతి వారిపై ఈ భారము పెట్టబడుదు. క్రొత్త పన్నులు వేసి లోటును పూరితమొనగలము.

రాబోవు కాలము భాగమునని నానైనను సమ్యక్ము లేదు ముందు పెన్షనలలోంచి లోటుతోడనే ఆదాయవ్యయ పట్టిక తయారు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిరి. సంవత్సరము పొడుగునను వైశిష్టికమునమున్నవిషయములు పరిశీలించు విధము జూచుచు భర్తయింపబడు సూచనము నాలోచించుచు భారత ప్రభుత్వమువారికి మన మియవలసిన సామ్యము తగ్గింపులనెత్తిన ప్రార్థించుట మనంకరించి విధియై యున్నది.

4-3-22. సి. జి. టాడు హంటరు

చెన్నపురి శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

టి. బాలాజిరావునాయుడుగారు

మొరకభూములను ఆయ కట్టుకొంద చేర్చుట

ప్రశ్న:— (1) గోకావరి కృష్ణజిల్లాలలో ఎకము ఒకటింటికి 25 రూపాయలు ఛార్జివుచ్చుకొని మొరకభూములను పల్లిపు ఆయకట్టుకొంద చేర్చుచున్నారని యెంతవరకు సాగుచున్నది (2) మొరకభూముల వాటరు కేటాను నూటికి 25 వంతున పొచ్చించు విషయమై ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమి?

ఉత్తరము:— (1) 25 రూపాయలు ఛార్జి చెల్లించిన భూములను తప్ప మరెంత మొరకభూములను ఆయకట్టుకొంద చేర్చుచున్నారని తాత్కాలికముగ నిలిపివేయబడినది. (2) వాటరు కేటాను పొచ్చించవలయునని ప్రభుత్వము వా కథి ప్రాయ పడుటలేదు.

అసహాయ వాదరైతులు

ప్రశ్న:— అసహాయాద్యమునందు చేరి ఎట్టిపన్నులు ఇయ్యమని చెప్పెనై తులకు సంబంధించిన అన్ని భూములకు (పల్లిపు భూములు, ఈశాం జమిందార్ భూములు మున్నగునవి) నీటి సరఫరా ఆపు విషయమును గురించి ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమి. ఉత్తరము:— నీటి సరఫరా ఆపు విషయమై ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము. ఈ విషయమై తగు ఉత్తరములు జరిగినవి.

ఈ ఉత్తరము ప్రకటించబడునా అని 21 మె. కామచంద్రరావుగారు ప్రశ్నించిరి. ఈ ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పటకు తగునోటిను ఇవ్వవలయుని ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తరమొసంగెను.

వార్తాపత్రికలలో అసత్యవార్తల ప్రకటించుట

ప్రశ్న:— (1) ఈ రాజధాని యందలి కొన్ని ఇంగ్లీషు, బేకనాపత్రికలలో రాజకీయవిషయములకు సంబంధించిన అసత్యవార్తల ప్రకటించబడుచున్న విషయమును ప్రభుత్వము వారు గమనించివా? ఇట్టి అసత్యవార్త ప్రకటనములకు ఆపాహించి అల్లరులు అంతరి అధికమగును. కావున నీటి ప్రయత్నముల నణచుచేయుట ప్రభుత్వమువారి కెట్టిచర్య వుచ్చుకొనవలసిన ఉద్దేశించుచున్నారు.

(2) అసహాయాద్యమును ఆమోదించి వార్తాపత్రికలకు ప్రభుత్వ ప్రకటనముల (వ్యాజ్యముల ప్రకటనములు సహా) ఇవ్వబడుచున్నది. అసహాయవాదులకు సంబంధించిన ముద్రాకాలలలో ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన అమృతముల చేయించుట దాదని అన్ని భాగములలో ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరపు లొకటిగానా?

ఉత్తరము:— (1) కొన్ని వార్తాపత్రికలలో అసత్యవార్తల విషయము ప్రకటించబడుచున్నవి. నిందాపూరితములగు అసత్యవార్తలు ప్రకటించబడినపుడు ప్రభుత్వమువారు తగుచర్యవుచ్చుకొనుచున్నారు. (2) స్థానిక పరిస్థితుల ననుసరించి వీలగునంత వరకు ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన అమృతములను కాంట్రాక్టులను అసహాయ వాదులకు సంబంధించిన ముద్రాకాలలకాక ఇవ్వబడుచు నని ఉత్తరపులు పంపబడినవి. అసహాయాద్యములపై పాటుపడు వార్తాపత్రికలలో ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన అడ్డుకట్టలు మెంట్లును ప్రకటించబడుచున్న ప్రభుత్వమువారు తమ అభిప్రాయమును ఉద్ఘోషించుట తెలియజేసిరి.

సముదీవిజనము మాజిస్ట్రేటుల అధికారము

ప్రశ్న:— సి. పి. సి. 108 వ కేసు ననుసరించి చర్య వుచ్చుకొనుటకు గల అధికారము దిపార్టుమెంటుల ఆర్డరుల ఏమైనను తగ్గింపు బడినదా?

ఉత్తరము:— ఈ అధికారములు తగ్గింపబడలేదు. బెజనాడ మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షులు

మున్సి మహమ్మదు అబ్దులురహిమాను సాహెబుగారు

ప్రశ్న:— ప్రస్తుతము బెజనాడ మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షులెవరు? వారే సంవత్సరము యీ పదవికి ఎన్నికొబడిరి. (2) క్రొత్త చట్టమును అనుసరించి తూతన అధ్యక్షుని ఎన్నికొనుటకై మునిసిపలు కాన్సిలు 4౪ జరిగినవా? నూతనముగ అధ్యక్షుడు ఎన్నికొబడినా?

ఉత్తరము:— (1) డి. వి. మామంకరావు పంతులు గారిపుడు అధ్యక్షులుగ నున్నారు. 1919 సంవత్సర డిసెంబరు 16వ తేది గతమునందు, వీరు అధ్యక్షులుగా ఎన్నికొబడిరి ప్రచురింపబడినది.

ప్రశ్న:— క్రొత్త అధ్యక్షుడు ఇంకను ఎన్నికొబడినా. కలంగల్లపల్లె పేరెంబుచేయుట

డి. బి. రామచంద్రరావుగారు

ప్రశ్న:— (1) కలంగల్లపల్లె పేరెంబుచేయుట 1920 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1 వ తేది నుండి ఇంతవరకు ఎంత మంది ఇమింపబడిరి. (2) ఇంకలలో దొడ్లవృత్తి, అల్లరి అక్రమవర్తనము కొరకు ఎంతమంది ఇళ్లు పొందిరి. (3) మద్య పాననిషేధాద్యమునకుగాను పనిచేయు వారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవలయునని ప్రభుత్వము వారు గాని చెక్కుబాబ్బ వారు గాని ఉత్తరపులను విద్యోగస్తులకు పంపినారా.

ఉత్తరము:— 2. ప్రభుత్వము వారికి తగు వివరములు తెలియదు. ప్రభుత్వమువారి విషయమై విచారించెదరు.

3. మద్యపాననిషేధమునకు చేరినవారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవలయునని ప్రభుత్వము వారు గాని బోర్డు వారు గాని ఎట్టి ఉత్తరపులని ఇయ్యలేదు. ఈ విషయమున ప్రభుత్వవారలయించు చున్న విధానము 1921 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 3 వ తేదిన ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమునందు స్పష్టముగ తెలిపబడినది.

శ్రీ రామకృష్ణ మఠము: శ్రీ రామకృష్ణ పరమ

హంసగారి 87 వ సాంవత్సరికమహోత్సవము యీనెల 5 వ తేది సాంకాలము మైలాపూరు నందు ప్రాచీన శోధకుడవలె రామకృష్ణ మఠమునందు జరుగును. ఉత్తరము భవన అన్న ప్రకాశము జరుగును మధ్యాహ్నం సీతామహాత్మ్యమును గురించి సి. ఆర్. క్రివాస ఆయ్యంగారు వారికథ చెప్పెదరు. సాంకాలము రావులవాడరు యన్ భాస్కరయ్యగారు, శ్రీ రామకృష్ణ నరయణదాసుగారు అనువిషయము గురించి ఉపన్యసించెదరు. డి. బి. టా. పార్థసారథి ఆయ్యంగారు అధ్యక్షులకే గౌరవించెదరు.

నోటీసు (3486)

బందరు సబుకోర్టు ఫైల్

Os No. 60 of 1921.

సదరహీ నంబరులో లేటు మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావుగారి తాలూకు ఈ క్రింద నుదహరించిన స్థిరాస్థులను బహిరంగముగా ది 15-3-22 బెజవాడలోనున్న ది 22-3-22 న నూజివీడులోనున్న ది 1-4-22 న నందిగామలోనున్న సదరు కోర్టువారి ప్రత్యేక ప్రకారం నేను వేలం వేయించుచున్నాను గనుక సదరహీ ఆస్తులను కొనదలచుకొన్నవారు ఆయా రోజులలో ఆయా ములలో పాటకు రావలసివది. పాట మరతులు వేలం కాలమందు తెలియపరచబడును.

బెజవాడ గ్రామంలో వుండే ఆస్తి వివరాలు

1. మేడ, మునిసిపల్ నెం 1/441 రున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
2. డాబాయిల్లు ము. నెం 1/441 రు ఎ.
3. సదరు యిండ్లకు ఆనుకునియున్న సందు లోని యిల్లు ము. నెం 1/438 రున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
4. మేడయింటికి ఆనుకుని యున్న పడమర పెంకుటియిల్లు ము. నెం 1/443 రున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
5. పరిటాలవారి స్థలంలోని పెంకుటి యిల్లు ము. నెం 2/219 రు. దీనికి పడమరసావిడి అనే పేరు గల యింకొక పెంకుటి బంగాళాయున్న ఖాళీ స్థలమున్ను
6. తూర్పుసావిడి ము. నెం 2/220 రు పెంకుటి భవంతి తూర్పుసావిడి అనే పేరుగలది. ఖాళీ స్థలం.
7. బంగాళా ము. నెం 4/254 రు. ప్రస్తుతం సబుకోర్టు యిందులోనే వున్నది.
8. బెజవాడలోని విద్యాధర పురంలోని సుమారు య 2 లు వైచిల్లుతోటభూమి.
9. నై నవరంకు పొయ్యెర్రోడ్లకు దరిగావుండే తోట.
10. జక్కంపూడి గ్రామంలో వుండే శేరిమెరక పల్లంభూములు య 68-92 లు.
11. నందిగామ తాలూకాలో చేరిన రామి రెడ్డిపల్లి అగ్రహారంలోని మెరక పల్లంభూములు య 317-34 శెంట్లు.
12. సదరు అగ్రహారంలోని నివేశనస్థలా 625 చదరపు గజములస్థలం యిందులోని వంటి దూలపు పూరియిల్లు.
13. నందిగామ గ్రామంలోని శేరి భూములు య 40-30 లు.
14. సదరు గ్రామంలోని మామిడితోట.
15. చందాపురం గ్రామంలోని శేరి మెరక భూములు య 9-12 లు.
16. గౌరవరం గ్రామంలోని శేరి భూములు య 12-37 లు.
17. పొక్కునూరి గ్రామంలోని శేరి భూములు య 7-8 లు.
18. పరిటాలలోని ఖాళీ స్థలములు.
19. నూజివీడు గ్రామములోని డమడమా తోట య 42 లు.
20. సదరు గ్రామంలోని మేడ, దానికి అంటి వున్నదొడ్డి సహా-సదరు మేడను అంటివున్న మట్టి పెంకుటియిల్లు - బండ్లువున్నయిల్లు.
21. గల్లాకొట్టు (4)
22. మేడయింటికి యెదురుగావుండే ఇల్లు-కొట్టు.

మాడపాటి మార్య వార్యణ
రావుగారి యెట్టు రిజిస్టరు
ఆఫీసు-బందరు 28-2-22

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

సెనెటు సమావేశము.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనెటువారు గతదినము సాయంత్రము 4.30 గంటలకు వైకుంఠస్థలముగారి యధ్యక్షత క్రింద సెనెటుభవనమున సమావేశమయెను.

డబ్ల్యు. ఎం. బామోగాయ సూచించిన మార్పుల మోడ తేను జేయువిధానము చర్చకు వచ్చెను. ఈవిషయమును విచారించుట కొకసంఘమేర్పరచ బడవలెనని సి. ఆర్. రెడ్డి గారు ప్రతిపాదించిరి. రామస్వామి అయ్యంగారు తీర్మానము నెదిర్చిరి. తీర్మానము వోటునకు వెట్టగా వీగిపోయెను.

ఉపాధ్యాయులు బి. ఎం. పరీక్షలు

విశ్వవిద్యాలయము వారిచే నంగీకరింపబడిన కళాశాలలందు పాఠ్యాంశములకు వున్నవారు సిండికేటువారి యనుమతి వై ఛీర స్పర్టిఫికేటులేకుండ బి. ఎం. పరీక్షకు హాజరు గావచ్చునను తీర్మానము సర్వమూర్తిగారిచే నుపహరింప బడెను. ఈ తీర్మానము యూనివర్సిటీ చట్టమునకు వ్యతిరేకముగ నుండటంచే నభ్యర్థునిచే ద్రోసివేయబడెను.

రైలు చార్జీలును, హోటలుచార్జీలును మరి ఇతర ఖర్చులును అధికములగుటచే సిండికేటు సభ్యుల బత్తలను హెచ్చించవలయునని వాద్యముగా రుపపాదించిరి. ప్రస్తుతము అధికశీలి చాళ చిక్కులలో నుండుటచే దీని నంగీకరింపరాదని సర్వమూర్తిగారు నుడిచిరి. సభ్యులకు ప్రభుభావు బత్తలక్రింద ప్రభుత్వమువారిదివరకే 200 చొప్పున నిచ్చుచుండెడియు ప్రభుత్వమువారిదివరకే ప్రయాణపుఖర్చుల కొంతవరకు సిండికేటు వారియై వైకుంఠస్థలముగారు నుడిచిరి. తీర్మానము వోటునకు వెట్టగా సభ్యులకు సమావేశమయెను.

డాక్టరు బిరుదము

విశ్వవిద్యాలయముందు పరిశోధనమును సయస్సు నందున డాక్టరుపట్టము నిచ్చు యేర్పాటును జేయవలెననియు అందుకు గావలసిన నియమములను తీర్మానములను, రాబోవు సమావేశమున చర్చింపవలెననియు సి. వి. శేష అయ్యగారు రుపపాదించిరి. ఈతీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

పరిశోధనముల దిద్దనపుకు విద్యార్థుల రాజీనామీ ప్రాయములు మతాధికారాయము వలెనే మన్నింప బడవలెననియు విద్యాధిపతియనందు ప్రాసిన రాజీనామీ ప్రాయములు పరీక్షకు నకు రుచింపక పోయిన యెడల మార్పుల దక్కవరకే మరద నియు సర్వమూర్తిగారు దేశాచారిగాఢానమున నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

“సాఫ్ట్” యనుపదమునుగూడ జేర్చవలెనని సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సూచించుట వైకుంఠస్థలమును నిష్కలముగానించుటకీ సవరణ జేవలెనని నుడిచిరి.

కళాశాలల విశ్వవిద్యాలయములకు కలుపుటయందు వైద్య, వాణిజ్యవృత్తసాయక కళాశాలలకు గూడ గలవ వలె నను తీర్మానమును దెచ్చిరి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయములో గలియుగోయ వాణిజ్య కళాశాలలేదను కారణముచే నీతీర్మానము నొకరు ప్రతిఘటించిరి. తీర్మాన మంగీకృత మయెను.

మార్పుల సంఖ్యను తగ్గించుట

పరీక్షయందు విజయమునందుటకు సంపాదించవలసిన మార్కుల శాతము 40 నుండి 45 వరకు తగ్గింపవలెనని కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించిరి. సభ్యులకు మార్కులు తక్కువగుటచే దాదాపు నూటికి 30 చొప్పున పరీక్షయందు విఫలు లగుచుండెడియు అందుచే 40 మార్కుల నియమమును 45 వరకు తగ్గించిన యెడల విఫలలగు వారిసంఖ్య చాల వరకు తగ్గుననియు ప్రతిపాదకులు నుడిచిరి.

కొల్లె గారు దీనిని ప్రతిఘటించిరి. ఈ నియమమును 50 వరకు హెచ్చించినను చిక్కులేదని పిలువ నుడిచిరి. ఈ ట్టు ప్రాటరు, జి. పి. నరేశను శేష అయ్యగారు తీర్మానము నెదిర్చిరి. సి. ఆర్. రెడ్డిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. ఈవిషయమై చాల చర్చ జరిగిన తరువాత తీర్మానము అంగీకారమునబడెను.

నూటికి 50 కంటే తక్కువ మార్కుల సంపాదించి పరీక్షయందు కృతార్థులైన వారు మూడవ తరగతియందు పరిగ జింపవలెనని రంగస్వామి అయ్యంగారు రుపపాదించిరి. చర్చ జరిగిన పిమ్మట తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు జనుల భర్తలకు వయస్సు నియమమునుగలించి, తీర్మానమును ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారికి బదులు సత్యమూర్తిగారు రుపపాదించిరి.

సభ నిలువబడెను. దీనికి ఈ దినము రిగంటలకు సమావేశమగును.

కుమ్మ, బొలి, త్తయ. మధుమే
హము, పురాణ నవాయి, నెగ,
మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ
రోగము పక్షవాతము మొదలగు
నం పూచివెంకుదర్శబడును.

గణమిచ్చిన మీదట నామిచ్చుట

ఆయుర్వేదముతోగూడ ఆంగ్లేయ వైద్యము, హోమోయోపతి, హోమోపాతి, మొదలగు అనేక పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రములు చదువుటవలన మేము ఆయుర్వేదము విజ్ఞానపూర్వకముగ తెలిసికొనగలిగితిమి.

ఆపురాపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పరతవాసులగు కొడులు వనైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని ఆపాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

అన్ని దీర్ఘ వ్యాధులును పూచీవైవి కుదర్చబడును, ఒకే వ్యాధియొక్క అన్ని జాతులను, అందరు రోగులను ఒకే దివ్యవధముకాదు. ప్రతిరోగి స్థితియును, రోగమును ఆలోచించి అందులకు తగిన మందువ్యవహరింపబడును.

మాదగ్గనందుండి బోషధము నేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవై సామ్యుభ్యవ్యవహరింపబడును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరక వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యుభ్యయు నియ్యనవలయులేదు. ఈ త్రై ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బోషధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222)

వి. ఎమ్. రాజా.

దీర్ఘమహనిర్మలసాలయము } దీర్ఘవ్యాధులకుఘనమైన
భీమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

ఇది కంపెనీ లీ ట్లర్ వరుస

హిందూదేశమునందు శ్రేష్ఠమైనట్టియు, మిక్కిలి పెద్దదైనట్టియు బొత్తముల కర్మాగారము. రు. 2-8-0 లు ధర గల యూనా పుస్తకమునకును, నిబంధనలకును ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాసుకొనవలెను. [3386]

shude & Co Ltd.

8, Old Court House Cornre, Calcutta

నిజ పుష్పవత్స శక్తి

పుష్పవత్స గ నున్నదా?

ఆపురుషవత్సశక్తిని బలమును మరల సంపాదించుటకు వ్యాధిని పూర్తిగా కుదర్చుకొనిన బోషధము నీకు తక్షణం కావలసి యున్నదా లేదా?

వృషయోగమును వాడి చూడుము.

ఇది, మకరధ్వజము, స్వర్ణము, కస్తూరి మున్నగువానినిచేయు జడతీని శరీరమునందు జీర్ణమగు రూపముతో చేయబడినది. అది ఫలితములకు పూచీపడును. అది ఉత్సాహమును జీవశక్తిని శీఘ్రముగా మరల కలిగించును. అత్యధిక పురుష శక్తిని కలిగించును. ఎ-(3394)

30 దినములకు సరిపోవు బోషధము డబ్బా 1-కిరు 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులతో సహా 5-5-0.

The Kalpataru Ayurvedic works and Stores
94 Grey Street, Calcutta

యిచాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

నుఖిజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ త్రైములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta,

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

మహాత్ముడు ధీల్లీనుండి అహమదాబాదు చేరుట, అటనుండి బర్మోలీకేగుట

పండిత జవహరలాలు షెహ్రాగారిని మరి ఆరుగిని పండిత హరీశ్చంద్రుని శ్రీ గారిని లక్నోలో వదిలివేయుట

రాజపుటానా రాజకీయసభ - సరోజినీదేవి అబ్బీరు వెళ్లుట

జేహారుశాసనసభ - గవర్నరు ప్రసంగము - సర్ హమిద్లను గ్రాంటుగారి రాజీనామా

సంయుక్తరాష్ట్రములలో చాల అశాంతి రిలేగియుండుట
నాన్కానా అసీలు - సంజాబు హైకోర్టువారు శిక్షలను తగ్గించుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(0)

గుంటూరుమండలము - చల్లపాతాలూకా మించలపాడులో ఫిబ్రవరి 26 వ తేదీన
తుపాకులు గాల్చుట - ముగ్గురు చనిపోవుట

తెనాలి తాలూకా అసంతవరం గ్రామమునందు కరణములకు శిక్ష
బంగారు తాసిల్దారుపైని పుచ్చలపాటి హనుమంతరావుగారు కేసు చేయుట -
తాసిల్దారు ప్రతికేసు చేయుట

రాయదుర్గమున కృష్ణాతావు నాయుడుగారిని అరెస్టు చేయుట

బొంబాయి

మహాత్ముడు అహమదాబాదుకు వెళ్లుట
అటనుండి బర్మోలీకి వెళ్లునందుట

ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీరాత్రి మహాత్ముడు అహమదాబాదుకు వచ్చెను. అటనుండి యీనెల 2 వ తేదీని బజలుదేరి బర్మోలీకి వెళ్లునని అహమదాబాదు నుండి 1 వ తేదీని తంతి ఇయ్యబడెను.

సూరతులో పాతకాలలు

దొరతనమువారిచే నియమింపబడిన క్రొత్తముగిరిసిపలు కార్మిగిర్యాచకసంఘమువారు సూరతులో కమిషనరుచే నియమింపబడిన ప్రత్యేకోద్యోగియొద్దనుండి ప్రాథమిక పాఠశాలలను వకవకచుకొనిరి. రాష్ట్రీయపాఠశాలలసంఘమువారు గూడ వాటిపాఠశాలలను ఏర్పరచుచున్నారు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

పండిత జవహరలాలు ప్రభృతులను వదలుట

పండిత జవహరలాలు షెహ్రాగారిని మరి ఆరుగిని, గ్వీవాస్తవ్యులు, వారిశా కాలమింకను పూర్తి కాక మును 3 వ తేదీని వదలివేసిరి. మోహనలాలు కాక్సనూ, మాలానా గామతుల్లా, షేకుసాక తాలీ, పండిత బాలముకుంద వాజపేక్ష, క్షర శివరాజనారాయణ, డాక్టరు లక్ష్మీనాథ పండిత వారు లాలు గార్లు 3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము టిలకు చేర సాలను వదిలివచ్చిరి. 3 వ తేదీ రాత్రియే త్ర జవహరలాలు గారు లక్నోనుండి అహమదాదుకు వెళ్లు. క్రిమినలా ఆ మెండు మెరిటు చట్టముక్రింద శిక్షింప వారికేసుల నన్నిటిని స్పెషలుజడ్జి వీలుగారు విచారణ చేయున్నారు. ఆతని సలహామీదనే వీరిని ఏడుదరిని వదిలి దంతి కలదు.

పండిత హరకరనాథ మిత్రగారు.

లక్ష్మీపురమున మూడు నెలలు శిక్ష వేయబడిన మిత్రగారి గలము పూర్తియగుటచే సత్తనిగూడ వదలిరి. 2 వ తేదీ లక్నోకు రాగా గొప్ప యూరేగింపు జరిపి పోరు స్వాగత మిచ్చిరి.

సర్ హమిద్లను గ్రాంటుగారి రాజీనామా ఇండియను సివిలు సర్విసుకాఖ యందలి తన యుద్ధోగ గ్రాంటుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి 3 వ తేదీని ఆలహాబాద్ లిం తంతి ఇయ్యబడెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో నేరములు హెచ్చుట
రాష్ట్రమునందు పెక్కు మంతలములలో శాంతి లేకుండ నున్నది. ఫిజబాదు ప్రాంతమున నేరములు హెచ్చుచున్నవి. పోలీసువారు విప్లవకారుల పనియయ్యనిమగ్ను లగుటచే వారికి తెలిపివేను. ముల్తాను పూరులో గొప్ప అల్లరి జరుగబోవునంతలో సాయుధులకు పోతీసు లటకేగి అల్లరుల నడచివేసిరి. హాల్దోయి సిథి మిక్కిలి అందోళన కరముగా నున్నది. చాలవోట్ల స్థానిక ముగ గల యిబ్బందుల యవకాశమును విప్లవకారు లుపయోగించు కొనుచున్నారు. దొరతనమువారు చాలశ్రద్ధతో పని చేయుటవసరమని తేలుచున్నదని పయ్యెనీరు పత్రిక వ్రాసిరి.

సరోజినీదేవి అబ్బీరు కేగుట

రాజపుటానా రాజకీయసభయందభ్యక్షత వహించుటకు శ్రీమత్సరోజినీదేవిగారు 3 వ తేదీ పుడయమునకు అబ్బీరు చేరెను.

జేహారు టరిస్సా శాసన సభ

గవర్నరు ప్రసంగము

అర్ధి కాదివిషయములు

3 వ తేదీని పాట్నాలో రాష్ట్రీయశాసన సభ జరిగినది ముఖ్యవిషయము ఆదాయవ్యయపట్టిక ననుమతించుట ప్రేక్షకుల స్థానమంతయు పూర్తిగా నిండిపోయినది. న్యాయమూర్తి సర్ వ సంతకమలికుగారును పెక్కుమంది శ్రీలు నట నుండిరి.

గవర్నరు ప్రసంగము

అన్ని రాష్ట్రములలోను (మనరాష్ట్రమున కిదివరకు గల నిలువలేకుండపోయినను) బడులుచేయ నక్కరలేని రాష్ట్ర మిది యొక్కటియే.

ఎక్సైజువ్యయమును తగ్గించుట

ఈవ్యయమున 184000 తగ్గించు నూచననుగూర్చి ఆదాయమును పోగొట్టుకొనకుండుటకును మద్యపానమును నిరోధించుటకును గూడ నిరోధక యుద్ధోగమండలి హెచ్చుగానుండ వలెను. ఈసిబ్బంది హెచ్చుగా తేకుండినవో చట్టములున్నను గూడ మద్యపానము తగ్గదు, ఈసిబ్బందిని తగ్గించినవో ఆదాయమును గోల్పోవుటయు మద్యపానమును హెచ్చించుటయు సంప్రాప్తమగునని అమెరికావారి అనుభవమువలన స్పష్టమయినది. ఎక్సైజుక్రింద 30 లక్షలును స్థాపులక్రింద 10 లక్షలను ఆదాయము తగ్గినది. ఇంగులకు ప్రభుత్వమును చిక్కులపాలు చేయుటకు ప్రతికూలపక్షమువారు చేసిన గట్టివయత్నములే కారణము. చాల మండలములలో బహిరంగముగ త్రాగుడు

తగ్గినది గాని రహస్యముగ సాకాబట్టిలలో సారాను తయార చేయుట విపరీతముగ హెచ్చిదనుటకు నిస్సంశయముగ వృద్ధింతుముకలదు. దొరతనమువారికి పప్పు చెల్లిండు దుకాణములను మూసివేసినవో మద్యపాననిరోధము లేకుండబోవును. మద్యపానము కూడదని బోధించినవారే ప్రజలకు దుర్బోధచేసిరిని గూడ తెలిసినది.

పోలీసు వ్యయము హెచ్చుట

పోలీసువ్యయమును తగ్గించగోరువారు న్యాయవిఠిహిత మగు నాందోళనమును నిలిపి వే నుటకు ప్రయత్నింపవలెను. ప్రచురణ సంఘమువారు రాష్ట్రమునందంతటను 600 మంది విలేఖరులను నియమించి నిజశీతి నజ్ఞానులకు ప్రజలకు తెలిపి బ్లాఫునీయుముగ పరిచేయుచున్నారు.

అమెండుమెంటు చట్టముక్రింద శిక్షలను తగ్గించుట.

ఈవిషయమున గొడ్డిగోజులలోనే ప్రభుత్వము వారు తరువులను ప్రకటించెదరు. 21 మందికి కారాగృహవాస శిక్ష తగ్గింపబడును. 60 మందికి కారాగృహవాస శిక్ష జుర్రావాక్రింద మార్చబడును. 80 మందికి జుర్రావాక్రింద మొత్తము తగ్గింపబడును. చాల మందికి యిదివరకే కఠినశిక్ష విడిచెదరు కంటెను తక్కువ యగు శిక్షక్రింద మార్చబడెను.

స్థానిక పురపాలక స్వపరిపాలనము

ఈస్థానిక సంఘములలో పనిచేయుటవలన సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును బడయుటకు ప్రజల కవసరమగు నర్హత క్రమముగా లభించుననుట నిశ్చయము. ప్రభుత్వోద్యోగు లీసంఘములకు సంపూర్ణమగు స్వేచ్ఛను ప్రోత్సాహము నొసంగవలెనని దొరతనమువారు ముఖ్యముగా కోరిరి. ప్రభుత్వోద్యోగు లత్యవసరము కలుగువరకును కలిపించుకొనరాదు. ఈసంఘముల సభ్యులు స్వతంత్రముగ కార్యనిర్వహణ మొనరింపవలయును ట్లుద్యోగులెంత సహాయ మొనర్చిన నంతలాభము లభింపగలను.

36 ఏండ్ల దేశసేవ

నేను 36 ఏండ్లనుండి హిందూదేశమునకు సేవచేయుచుంటిని. కొద్దినెలలలో పనిచూచుకొని వెళ్లెదను. ఇటీవల కొద్దికన్నములలో చాల నష్టమగునభిర్భది కలిగినది. ఇంకను చాలనర్హులని యున్నది గాన యొక్కమాటుగా నది కలుగజాలదని గవర్నరు నుడివెను.

పంజాబు

నాన్కానాలసీలు కేసు

పంజాబు హైకోర్టువారు శిక్షలను తగ్గించుట

మహాంతు నారాయణదాసుకును పరియిద్దరికిని విధింపబడిన ఉరిశిక్షను యాదవ్వివేకపాతరవాసకక్షుగా మార్చిరి. మరినలుగురికి విధింపబడిన శిక్షను రద్దుచేసి వాతనిలుగురిని వదలివేసిరి. హరినాథుకును పరియిద్దరికినిమాత్రము పురిశిక్షను ఖాయపరచిరి. ఒక పతానునుగూడ వదలివేసిరి. ఆర్థరికి మాత్రము శిక్ష ఖాయపరచి తిక్కినవారి కందరికిని తగ్గించిరి.

ప్రకాశ ముద్రాశాలాధికారి అసీలు.

లాహోరులో ప్రతాపపత్రికను ముద్రించు మిండిన ప్రకాశ ముద్రాశాల ధరావతు 2000 ను దొరతనమువారు కాశీకిరి అతడు పంజాబు హైకోర్టుకు అసీలు చేసెను. షెరోజు పూరు జిర్కాను గూర్చి ప్రతాపపత్రికలో వ్యాస మేడియును ప్రకటింపబడెను. అచటి కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘములు పంపిన వార్తల సంగ్రహము మాత్రము కడు స్వల్పముగా ప్రకటింపబడెను. దొరతనమువారు పంపిన వార్తలూ ప్రకటింపబడెను. పత్రికాధిపతి స్వయముగా ఎట్టి విమర్శనుగూడ వ్రాయలేదు. అని అసీలు కారణములు చూపబడెను.

ఒక గ్రంథమునకు ఆంతు.

భాయిగారు దత్తుసింగుగారు వ్రాసిన గురునానకు జాబు అను గ్రంథమునకు దొరతనమువారు ఆంతు వేసిరి.

మైసూరు

ఆర్యసమాజమువారి యిబ్బందులు

హస్సనులో ఆర్యసమాజ ప్రచారకుని పోలీసువారు వసరముగ యిబ్బందిని కలిగించుచున్నారు. అచట నొకమతసభ కధ్యక్షత వహింప వలెననియు సజీవమతమును విషయమును గూర్చియుపన్యాసము జరుగుననియును అచటిశిష్టికమిషనుపరును కొరగా సభజరుగుతుండ చేసెదనని ఆతడు చెదరించెను. ఆర్యసమాజప్రచారము కేవలము మతసంబంధము. రాజకీయములలో వెట్టిప్రసక్తియునులేదుగాన మైసూరు దొరతనమువారు ఆర్యసమాజప్రచారమున కెట్టినిరోధమును కలుగకుండచేయ ప్రార్థింపబడినది. అని ఆర్యసమాజమువారు విజ్ఞప్తపెసెరి.

గుంటూరు

సరువులను పట్టుకొనిన వార్త
మరికొన్ని వివరములు

నిన్నటి ప్రత్యేక లో యావార్త ప్రకటించ బడినదిగాని కొన్ని వివరము లున్నవి తెలియలేదు. పల్నాడు తాలూకాలోని మించలపాడు గ్రామముయొద్ద గతనెల 26 వ తేదీన ఆసంగతి జరిగినది ప్రచురణ సంభవించినది యానెల 2 వ తేదీన ప్రకటించిన సరేము నేడు మాకు చేరినది.

అంతవరక గ్రామోద్యోగులకు శిక్ష

తెనాలి తాలూకా అంతవరక గ్రామోద్యోగులకు గాని బాబా లక్ష్మీనారాయణ గ్రామమునకు వాగర్ల వేంకటరత్నం గార్లు రాజీనామాలు చేయును రికార్డును అప్పగించలేదని వాతని ఆరేసుచేసి కరణమునకు 2 నెలలు విడి ఖైదును 100 రూపాయల జుర్రా వాయును మునమునకు ఒక నెల విడి ఖైదును 50 రూపాయల జుర్రా వాయును పెసిరి. వారు జుర్రా వా ఖైదించలేదు గాన చెరియొకవార మదనముగ శిక్ష చేసిరి 2 వ తేదీన వారి నిర్దేశి రాజమండ్రి తీసికొనిపోయిరి. మరికొన్ని కేసులు విచారణలో నున్నవి. కొంత నెలకొనియున్నది.

సాజు బేగుగారి శిక్ష

చిరాల జైళ్ళకు జూరాలు సాజు బేగుగారి కేసు విచారణ 2 వ తేదీన బంగోలులో జరిగినది. ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్ష చేయబడెను.

తాసిల్దార్లపైని క్రిమినలు కేసు.

ఈ పులపాటి హనుమంతరావుగారు 342, 352, 500, 504 శిక్షకుల ప్రకారము బంగోలు తాసిల్దార్లపై 2 వ తేదీన కేసు చేసిరి. బంగోలు పోలీసు సర్కిలు నలు యినస్పెక్టరులను, తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు రాధాకృష్ణయ్యగారిని న్యాయవాదులగు బంగోలు గుబ్రహ్మయ్యను, మల్లవల్ల సదా శివరావు గార్లను ఫిర్యాదీ సాక్ష్యముచేసెను. తాసిల్దార్ ఫిర్యాదీని కర్రతో కొట్టెను. కొట్టుటలో ఆకర్ర విరిగిపోయినది అని ఫిర్యాదులో తెలుపబడెను. ఫిర్యాదీ తన్ను తీసెనని తాసిల్దార్ జాయింటు మేజిస్ట్రేటుయొద్ద కేసుచేసెను. అకేసు విచారణ 3 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు ప్రారంభ మైనది. కాని జాయింటు మేజిస్ట్రేటుకు గూడ యాకేసులో సంబంధము కలదని యొక సాక్షి చెప్పటచే యాకేసు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కొద్దకు పంపబడెను. హనుమంతరావుగారు చేసిన కేసు పోలీసు వారి ఆచూకీకి పంపబడెను. హనుమంతరావుగారి పక్షమున నిలకరాజు చలపతి కావుగారు వాదించిరి.

రాయదుర్గము తాలూకా : కృష్ణారావు నాయుడు గారిని ఆరెస్టు చేయుట

అంతవరక వార్త ప్రకారము, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారికి యీ తాలూకాలో ప్రచారము జరగను పంప బడిన, కృష్ణారావునాయుడు గారిని, నిన్నటికినము పులకర్తి యను గ్రామమునకు వచ్చి తగబట్టుదని ప్రబోధించినాడను కారణమున ఆరెస్టు చేయబడినారు. ఇంటికినము విచారణ జరుగునట. రిమాండులో నున్న నాయుడుగారు శాంతియుతులయి యిన్ని దినములకు తమకు స్వరాజ్యమచ్చే నేయని స్వరాజ్య సాధనకాల కేగుటకు మిక్కిలి కుతూహలలై యున్నవారు. వీరు 108 వ కేసుకుండ ఆరెస్టుచేయబడుటచే మా గ్రామ నందు పులకర్తి తమకు జామీను యుండెదమని చెప్పి వారలకుందరకు నాయుడుగారు, సవినయముగా అత్యాగ్రహిర అట్లు నాకు జామీను యుండుటకు కాని, కేసు మిమ్ముల జామీనుకొరకు కాని స్వదేయమధ్యమునకు విరద్ధముగాన నేను కృష్ణజన్మసాన మేగుటడే కర్తవ్యమని నుడివెరి.

రాయదుర్గము తాలూకా, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి

భారత ఆర్థిక సంఘము

అనామదాశాదు మిల్లు ఓడకర్త సంఘము పక్షమున జి. పశులుగాడు ఆర్థిక సంఘమువాది ఎదుట సాక్ష్యము ఇచ్చిరి. బాంబాయిమిల్లు ఒడకర్త సంఘమువారి అభిప్రాయములే వీరు ప్రకటించిరి. ఇంపీరులు ప్రభుత్వపు పద్ధతిని మాత్రము వీరు ఖండించిరి. తాత ఖండిస్తేయిలు బాంకి ఖండిస్తేయిలు అడ్వైసరు 55 అల్పగర్భ బాటర్లక గారు డేజీయపర్శిమలపై పన్ను వేయుటను ఖండించి ఇంపీరులు ప్రభుత్వపు పద్ధతిని ఆమోదించుచు సాక్ష్య మిచ్చిరి.

రాష్ట్రీయ శాసనసభలు

వంగరాష్ట్రము

చేతివంగులులతో జేవనము సలుపువారికి నూలు సప్లై చేయుటకు కోఆపరేటివు డిపోలను స్థాపించవలయునని వంగ రాష్ట్ర శాసనసభలో ఒక సభ్యు డొక తీర్మాన ముపవాదించెను. ఇట్టి సహాయము ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నారనియు, గృహ పరిశ్రమాభివృద్ధికై తగు సహాయము చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులై యున్నారని ప్రభుత్వసభ్యుడు చెప్పెను. అందుపై న తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను.

బొంబాయి.

బొంబాయి శాసనసభవారు బడ్జెటు గ్రాంటులపై చర్చ సలుపుచున్నారు. విద్యాకౌశుల సంబంధించిన గ్రాంటులను తగ్గి పకలయునని కొందరు అనధికారసభ్యులు కొన్ని సవరణముల నుపహరించిరి. సవరణ లన్నియు వీగితోయెను. మేరీరాకుహారి వివాహసంబంధమున, శాసనసభ్యు లామెను అభినందించుచు తంతినార్త పంపియుండెడి. ఇందుకు సభ్యులకు వందనముల సమర్పించుచు రాకుమారి పంపిన ప్రత్యుత్తరమును అధ్యక్షుడు సభలో చదివెను.

వృత్త పరిశోధనము

సర్. జె. సి. బోసుగారు

కొన్ని యాకలిప్తము వృత్తములు 450 అడుగుల యెత్తు కును. ఇంతయెత్తైన వృత్తముల కొనలవరకు అనగా 450 అడుగుల యెత్తుకు భూమిలో నీరు ఎక్కువకును, అనునది చాలకాలము నుండి మిక్కిలి కష్టమయిన సమస్యయై యుండెనని చాలామంది సారాశపడి దీని పరిశోధనము వదలివేసిరి. ఇందును గూర్చి సర్ జె. సి. బోసుగారు ఒక హాస్యమును వెల్లడించి యున్నాడు. ఇది తాలూ ముఖ్యవిషయము. ఈ పరిశోధనా ఫలితములు కొద్ది లో ప్రకటింపబడును.

ఈ పరిశోధించబడిన విషయములలో ముఖ్యమయినది, చెట్లు నీరు పీల్చుకొనుటలో ఆట్టుపోటు యొక్కదని కనుగొనుట సముద్రపు ఆటుపోటువలె నె యిదియును మూర్ఖుని నడకలపై నాధారపడి యున్నది. వృత్తముల ఖాళీపనివాయుభారము కొలచుటకొక మహత్తరమయిన యంత్రమును వారు కనుగొని యున్నారు.

మలబారు

మలబారునందు 8000 కుటుంబములకు సెప్టంబరువరకు తగు సహాయ మొసగుట ఆకర్షము. ఒక కుటుంబమునకు కనీ సుమ నెలకు 30 రూపాయల వంతున ఇతర ఖర్చులుమినహా నెలకు 240000 రూపాయలు కావలెను. మాసికా స్త్రీలకు తగు సహాయ మొసర్చుటకై ఒక ఉపసంఘము నియమింపబడినది నిరాధార లగు మాసికాలసంఖ్య 25000, సెప్టంబరువరకు వీరిని పోషించవలయు ననిన 3 లక్షల రూపాయలు కావలెను. సెప్టంబరు మాసమున పంటకొరతల ప్రారంభమగును. అంతవరక నను నిరాధారులకు సహాయము చేయుచుండుట తపనము. మలబారు హామీయనిధిపక్షమున పనిచేయువారు ఎక్కి వివక్షత లేకుండ చీదవారి కందరికి సహాయము చేయుచున్నాడు. బాంబాయిలో 1 1/2 లక్ష రూపాయలు, లక్నోలో 2400 రూపాయలు వనూలైనవి జేవధారుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మలబారుపునర్నిర్మాణమునకై ప్రభుత్వమువారు తగు విధమున ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎర్నాడు తాలూకాలోని మల్బూరి మరికొన్ని అయ్యములందు క్రొత్త పనులు ప్రారంభింపబడినవి.

వేల్పుయమరాజు.

3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము యాతరాజుగారు జమ్ముగ రము నుండి అవరంగబాదునకు ప్రయాణమైరి. మార్గమధ్యమున నెంజులుకాటు నందు సైనికులను చూచిరి. అవరంగబాదు నందు సైనికోడొక్కరిని సాకకాల కంఠుసాహస మహోత్సవము సలిపిరి.

జర్మనీకి సానుబోధులు:—జర్మనీకిపోవు భారతీయుల కిప్పుడున్న నిబంధనలు తొలగింపబడినవి. స్థానికోడొక్కరులకు సంత్సృష్టికముగ నున్నయడల ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయబడుట చే వ్యాపారార్థు లీయవచ్చునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

తూర్పు ఇండియా రైలుసమై

కలకత్తా 2-2-22:—ఏజంటు యాక్రిడిటాల్డ్ శంకె ను:— ఘూమరు 700 నుండి సమ్మెకారులు సామాను బాగు యూవరణపై వాడిచేసిరి. అందులోనున్న యూనోపియను, భారతీయ నాకరులను కొట్టి వెడల గొట్టిరి. కొంతవరకు పనులగా పోయెను, సాయుధులై వ పోలీసులు తాగా వారు పారిపోయిరి. ఈ దొంగిలాయులమున నీరీతిము కలకత్తాకు ప్రయాణము చేయ నెంచిన కొన్ని రైల్లు ఆగిపోవును. పని సమృద్ధముగ చేయుచున్నవారిపై సమ్మెకారులు తాళ్లు రువువుచున్నాడు; గాన సాయుధుల సహాయ మొక్కడవరముగ నున్నదని తుండా ఇంజను నూపర్చుట ప్రారంభించెను. సమ్మె యథాప్రకారముగానే యాన్మి. నిన్న బండెలునుండి 12 ను ఆసన్సోలనుండి 18 ను రైల్లు నడచెను. ఇంకో బాగునపైకి ఆసన్సోలు, ధన తాదులను 640 వాగ్జెటు పంపబడుచున్నవి.

అలహాబాదు 3:—రైలు యూనియను కార్మి కర్మి కమలనాథునికేసు విచారణకు వచ్చెను. ముద్దాయి లిఖిత వాత్సాలమిచ్చెను. అ:తులో పూర్వీకీగారు కొట్టినదెబ్బలవలన తాకుప్రశాదు చనిపోయెనని తనయుపన్యాసములో చెప్పిన సంగతి సరికాదనియు, ఇతరకారణములచేత నశను చనిపోయెనని డాక్టర్ చెప్పగా విని ఆన్యాయ నేరాశోపణము చేసి నందుకు చింతించుచున్నాననియు నుండెను. ముద్దాయితుమా పణ కొరగా పూర్వీకీగారు కేసుపసంహరించుకొనిరి.

వి. పి. సి. 505 క్రింద పోలీసులు తెచ్చిన కేసుగూడ యాపసంహరించుకొనిరి. ముద్దాయిని విడుదలచేసిరి.

అజమీరు —తానికువద్ద భారతీయరైలు పనివారందరు సమ్మెచేసినందున పుతేరు, రివారిమధ్య రైల్లుసాగవు.

24-2-1922 తేదీ రాత్రి పట్టిసం. శివరాత్రిలో కృష్ణా జిల్లా, కొల్హారు గుబుపోస్టు గోపాలపుర నివాసులు మోటాడి రెడ్డు పోతుల నారాయణరెడ్డిగారి కుమార్తె రాఘవమ్మ అను కన్యకు చోరులు యెత్తుకునిపోయినారు. ఎక్కడను కనుపించలేదు. ఆపిల్ల చారా కొంచెం యెరుపుచాయ 7 సంవత్సరములు వయస్సు ముఖమున కార్చిన మచ్చవున్నది. పట్టితెచ్చిన పుణ్యా త్మలకు రు 100 లు యివ్వబడును. బృందావనం రాఘవా చార్యులు బాంచి పోస్తుమాస్తరు, గోపాలపురం.

సింధియా స్త్రీము నావిగేషకంపెని పక్షమున లాలు చందు హీరాచందుగారు, నావలను కట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు తగుప్రోత్సాహ మొసంగవలయు ననియు, రేవు వ్యాపారము సంపూర్ణముగ భారతీయులకము చేయవలయు ననియు, తగు భారతీయులకులకు నావికోడొక్కరుల కర్మ మగు శిక్ష ఇండ్లాండు నందు ఇప్పించవలయు నని సాక్ష్యమిచ్చిరి.

తిరువేండ్రమునంతటి విద్యార్థులు యాయధ్య సమ్మెకట్టి యుండెడి. సెప్టంబరునెల 21 వ తేదీన పోలీసువారు కొంత దౌర్జన్య మొనర్చిరి. ఈవిషయముల గురించి పరిశీలించుటకు ఒక విచారణసంఘమును స్థాపించవలయునని కొందరు స్త్రీములం ప్రభావధ సభ్యులలో 52 నుండి దివానుగారి కొక అప్టినిపంపిరి.

ఆశ్వసమాజ ప్రచారకులగు స్వామిసత్యవ్రతగారు, మైసూరు రాజధానిలో ఉపన్యాసము లిచ్చుచున్నారు. హసన్ జిల్లాలో ఉపన్యాసించుటాడదని మాజిస్ట్రేటుగారు స్వామిగారికి నోటీసు ఇచ్చిరి. అధికారుల చర్యలకు అడ్డపించుచు సమాజపు కార్యకర్త ప్రభుత్వమువారికి అడ్డపపుకొనిరి.

కాకినాడయందలి శ్రీగణపతి పుస్తక భాండాగార ప్రభు మవార్షికోత్సవము 5 వ తేదీన జరుగును. బ్రహ్మశ్రీ దువ్వాళి జగన్నాథశర్మగారు అధ్యక్షత వహించుటకు నంగీకరించియు న్నారు.

సర్ బర్నాడు హంటరు గార్యమాడు సంవత్సరములు ఇంపీ రియలు శాంకి ఆఫ్ ఇండియా గవర్నరుగ పనిచేయుదురు.

పంజామునందు రాయబహదరు జయలాల గారు గవర్నరు మెంటు అడ్వకేటుగను, కరణ నోడుగారు లీగలు కమెం బ్రన్సురుగాను నిజమింప బడుదురని తెలియచున్నది.

భారత బాలకటుల ఫిపుకమివనరు సర్ ఎ. పి. నైటు గారు 1 వ తేదీ బెంగుళూరు చేరిరి.

ఏప్రిలు 7 వ తేదీన భారత ప్రభుత్వమువారు ఢిల్లీ కా ర్యాలయములను మూసివేసి, 19 వ తేదీన సిమ్లాకు చేరుదురు.

దుర్బతినామ సం॥రం ఛాల్లూల శ్లో॥, ౩ శనివారము

వేమనయోగి

వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు

సీ. కలిమిలేములనొక్క • కంటనే చూచిన
ప్రాకృతఫలభోగి! • రాజయోగి!
తప్పనొప్పును నొక్క • త్రాసునే తూచిన
ఘననిర్మలమోక్షోగి! • కర్మయోగి!
తెలివనుట నొక్క • తెరలోనే చూచిన
సంగవిరాగి! వి • జ్ఞానయోగి!
భవము నాశము నొక్క • బండినే పూచిన
గురుగుహంతర్యాగి! • పరమయోగి!
గీ. రాజదమరేంద్రవిభవహా • రాజభోగి!
తర్కసిద్ధాంతతత్వమి • ధ్యానిభాగి!
తత్త్వమస్యాది సత్యమం • త్రప్రయోగి!
విశ్వమాయాపరిత్యాగి! • వేమయోగి!
సీ. వెలినుండి సకలంబు • వెలయుంపగలవెల్లు
కడమూలనుండియే • కన్నవాడ!
విశ్వమంతటరిండి • వినరానిగానంబు
వెలుపలనుండియే • విన్నవాడ!
అందక యూరించు • నాశముగినపండు
నున్నచోటనే యందు • కొన్నవాడ!
చిక్కక జగములంజిక్కించుకొను చిక్క
కొననుండియే విప్పు • కొన్నవాడ
గీ. గులకరాళ్లలో మణు లేరు • కొన్నవాడ
ఘోరవిషములో నమృతంబు • గొన్నవాడ!
కటికిచీకటిలో వెల్లు • గన్నవాడ!
పరమయోగింద్ర! వేమ భూ • పాలచంద్ర!
సీ. చిగురాకులందు సుం • జీవనీ ఫలముల
నుంచి యందఱకు సం • దించినావు
పూవుగుత్తులలోన • బోధామృతరసంబు
నుంచి యందఱకు వ • డ్దించినావు
తేటమాటలలోన • దివ్యసంగీతంబు
నుంచి యందఱకు వి • న్నించినావు
అంతరంగంబులో • నానందతైవల్య
ముంచి యందఱకుఁ జూ • పించినావు
గీ. మంచిచెడ్డలగుతు లేర్పరించినావు
పొంచిన విరోధులను నిరోధించినావు
పంచకరణంబులను సుమాళించినావు
పరమయోగింద్ర! వేమ భూపాలచంద్ర!
సీ. కన్నులవెలుగునొచ్చి పాపయుగగూడఁ
దిలకింపఁ గలిగె నీతెలివిలోనఁ
తైత్వమెఱుంగనిరాలిబొమ్మలఁగూడఁ
బులకింపఁ గలిగె నీపలుకులోన
నోరైన నెఱుంగనిఁత్రారజంతులుగూడఁ
ప్రేమింపఁ గలిగె నీప్రేమలోన
తీసం వెఱుంగనిచీడుప్రతులుగూడఁ
జగుతింపఁగలిగె నీచేతిలోన
గీ. అమృతమోహనవిగ్రహ! • అమృతభాషి
యమృతభాసమన్నితయమృతకరుణ!
పతమపద భోగి! నిజకర్మఫలవిరాగి!
సకలగుణసాంద్ర! వేమనాసుకవిచంద్ర!
సీ. కవిత్వనింబోలి • కవిత్వచెప్పగవచ్చు
వేదంబులను వల్లె • వేయవచ్చు
దర్కసిద్ధాంతముల్ • తప్ప దిద్దగవచ్చు
వద్దకనంబుల • జదువవచ్చు
మానముద్రమార్పి • మనము నిల్వగవచ్చు
శవంబుఁ దపింపుం • జేయవచ్చు

జగము మిథ్యయటంచుఁ బాటింపఁగాకవచ్చు
బరమేశ్వరునిపాటఁ • బాడవచ్చు
గీ. సుకవులను వేదవిదులఁ • దా • రికులలోన
దార్శనికులందు మునులందు • దపసులందు
జ్ఞానులను భక్తులను నీకు • సాటియెవరు
పరమయోగింద్ర! వేమ భూ • పాలచంద్ర!
సీ. ఆదివర్ణంబుతో • సంత్యక్తర్ణంబును
సమకూర్చిపద్యంబు • చదివినావు
దివ్యవిభూతిలో • దిరుమణి చూడ్దంబు
ఘనయోగముద్రలో • గలిపినావు
అల్లాపంబున • హరిహరబ్రహ్మలఁ
బంచవర్ణములఁ జి • త్రించినావు
బ్రహ్మసూత్రంబుతో • బ్రకృతసూత్రంబును
దిరివెట్టిత్రాడుగాఁ • జేసినావు
గీ. సకలమతముల నొక్కతోవ • జరిపినావు
నిఖిలజాతుల నొక్కయింట • నిలిపినావు
అఖిలశక్తుల నొక్కచోటి • కనిపినావు
పరమయోగింద్ర! వేమభూ • పాలచంద్ర!
సీ. విబుధవర్ణులు మొదల్ • వెట్టివారలదాఁక
వేమన్న! నీసూక్తి • వేదమయ్యె
గాలవృద్ధులు మొదల్ • బాలపాపలదాఁక
వేమన్న! నీమాట • విశదమయ్యె
సోమయాజులు మొదల్ • కామచారులదాఁక
వేమన్న! నీత్రోవ • విదితమయ్యె
బ్రహ్మతత్త్వముమొదల్ • పరమాణువులదాఁక
వేమన్న! నీశక్తి • విపులమయ్యె
గీ. అఖిలమతముల నీవోధ • లతుకువెట్టె
నఖిలజాతుల నీనీధ • మానవెట్టె
నఖిలశక్తుల నీతత్త్వ • మానవెట్టె
నఖిలగుణభాగి నీపు నే • మన్నయోగి!

గ్రంథపరిచయము

మాకార్యాలమునకు విమర్శనార్థమై ఈగ్రంథిగ్రంథములు చేసెనవి. వీనిని పంపిన గ్రంథకర్తలకున ప్రకాశకులకున కృతజ్ఞతఁదెలుపుచు మాపాతకుల కీగ్రంథముల పరిచయమును గావించుచున్నారము. (౧) భారతవస్త్ర పరిశ్రమలచరితము. గ్రంథకర్త తెల్పుచున్నది మండేశ్వరశర్మగారు కొప్పుడు. (౨) శశవిషాణము. గ్రంథకర్త బద్ధిరాజు సీతాకామచంద్రకావు గారు. ప్రకాశకులు: సంస్కారిణీగ్రంథమాల, నల్లగొండ (వైజాము) వెల తెలియదు. (౩) సంక్రాంతి (౪) బాలగంగాధర చరిత్ర. గ్రంథకర్త కల్లూరి సత్యనారాయణచౌదరి గోపానతి జిల్లా కామచంద్రపురము. వెల ౦-౧-౦ (౫) బాతకమర్మ బోధిని. గ్రంథకర్త కాలవాధభట్ట వేంకట రమణమూర్తిగారు పాశర్లపూడి రాజోలు తాయా కా గోదావరిజిల్లా వెల ౧-౨-౦. (౬) హంసలీలి గోపాలకళకము. గ్రంథకర్త కామల పురుషోత్తమకవి. ప్రకాశకులు చిటనోలు కుటుంబ రావుగారు బందరు (౭) చిత్తరంజనదాసు జీవితము. ప్రకాశకులు సుబోధిని గ్రంథమాలాశ్రమము, నెల్లూరు. భారతవస్త్ర పరిశ్రమలచరిత్ర మనుగ్రంథమునందు భరత ఖండమునందలి ప్రాచీన వస్త్రపరిశ్రమముయొక్క ఉత్పత్తిని గుఱించిన చరిత్రము తేట తెల్లమైనమాటలతో రమేశ చంద్రదత్తు డిగ్రీయున్నగు మహాశయులు సప్రమాణముగ చర్చించిన యమూల్యాంశములను సంగ్రహించి క్లుప్తముగ నేటి జాతీయ జీవన కుద్యోధము నుత్సాహము గలుగునట్లుగా వివరింపబడి యున్నది. ప్రస్తుతము ఈ చిన్న ప్రశ్నకమునందు స్వరాజ్యము యొక్క పారిశ్రామికరూపము వేదములు పురాణములు మున్న

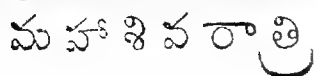
గువాని కాలముమొదలు ఈనాటివఱకుగల సమస్త చరిత్రాధారములతో నిరూపింపబడియున్నది. ప్రజలలో స్థిరమైన యుద్బోధము గలుగుటకై ప్రస్తుత మిట్టి పుస్తకము లెన్నియైనను ఆంధ్రదేశమునందుద్భవించియున్నది. ఈగ్రంథమునందు శ్రీశర్మగారు చూపిన పరిశ్రమకును ప్రావీణ్యమునకును మా హృదయపూర్వకముగ నానందమును తెలుపుచున్నాము. శశవిషాణము అను పుస్తకమునందు సాంఘికస్థితి నెఱుకపలుపజాలిన యొకచిన్నకథ తేట గీతములలో హృదయంగమముగ వర్ణింపబడినది. పద్యముల తైలికి దగిన హావభావోచితయును మిగుల ప్రశంసార్హములై యొప్పుచున్నవి. సంక్రాంతియను దానియందు సంక్రాంతి పండుగ నుద్దేశించి కొని సాంఘికాచారములు మున్నగువానిని విచర్చించుచిన్నచిన్న గీతపద్యములుగలవు. గీతపద్యరచయియందును హావభావ ప్రదర్శనమునందును 'ఇతివలలో' శ్రీయుతులగు వేంకట పార్వతీశ్వరకవులు సంకల్పరాది స్వాగత గీతమును 'వ్రాసిన పద్ధతిని ఈగ్రంథ రచయలించినాడు. రచనస్ఫురణము ఏకారణమునో, అంతగా గాన్పించుకొన్నది. బాలగంగాధర జీవితచరిత్రమునందు గీత మాళికలో లోకమానస్విని జీవితము మృదుశీముగ ను రంజకముగను వర్ణింపబడియున్నది. బాతకమర్మబోధినియందు బాతకము వ్రాయుపద్ధతులను దశాభుక్తి మున్నగు విశేషాంశములును తెలుగు వివరణముతో వివరింపబడియున్నవి. భావసలక్షణముగను విషయము సుగ్రాహ్యముగ నేయున్నది. చిత్తరంజనదాసు జీవితము అనుగ్రంథమునందు అమామదాబాదుకాంగ్రెసు ఆధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడునట్టియు ప్రస్తుతము శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానమున నున్నట్టియు తను ధనమనములను దేశమాత ఋణమునకై మహాదారముతో స్వార్థత్యాగ బుద్ధితో సర్పణము గావించిన శ్రీశ్రీ దేశబంధు చిత్తరంజన దాసు గారి జీవితచరిత్రము ప్రస్తుతకాలమునందు ప్రతివారును చదివి ఇందలి సారాంశములను గ్రహింపవలసి యున్నది. ఈగ్రంథముల యీ యుద్దేశముతోనే సులభమగు తైలిలో దేశభక్తుద్దీపకమగు బోధనలతో రమ్యములుగా వ్రాయబడినది. దాసుగారు దేశమునకు బంపిన సందేశముల నుండియు, ఉపన్యాసముల నుండియు, కొన్నిభాగము లచ్చట ముద్రింపబడినవి. ముఖ్యతమున దాసుగారి పటముగలదు. గ్రంథము వెల ౮ అణాలు.

ధర్మోపదేశము

గీతమాలిక

మండపాక - రామశాస్త్రి

సకల సామాన్యులకీ వి • కాఁతులును
కాజమార్తాండ రాజాధి • రాజరాజ
రాజ దుర్యోధనమహా • రాజచంద్రు
లకు; తుత్తివర్మ డానిన • ప్రతిటనంబు.
దాయభాగము మాకీయ • దలపుతేక
మమ్ముత్రైపులఁ జేయఁగ • మాయబాన్ధ
మాడఁ బురికొల్పి, సర్వస్వ • మోడఁకేసి,
పరమగుణనిధి పొంచాలి • వెటచెఱుగు
పట్టి, పథకును లేప్పించి, • బట్టలూడ్చి,
మానభంగముఁజేయఁగ • మదినిఁబొంగి,
మమ్ము వనముల కీడ్పించి, • మాదురాజ్య
మెల్ల సుఖవృత్తితోడ మీ • రెలుయఁడ్రే;
వాసువేపుని కృప వన • వాస వత్స
రములు ముగిసెను; వినుడు మా • ప్రారవంబు;
త్రొగుటయూ, జూరదమాడుట • తిగనివైన.
నేలికలుమీరలైయుండి, • హెచ్చరించి
తప్పిత్రోవను ద్రిప్పి ని • ర్ధనులుగాగ

ఇటు
ధర్మరాజు.

చాచుకొని యా కమలభవుని గారవిండువు! సగము తెలుసిన కనులతోడనా జగత్సరిపాలకున కాత్తివ్వు విచ్చెదవు! ఏమి యీగర్వాతిశయము?" అని కన్నులు జేవురింప బ్రహ్మ విష్ణువున గర్జించెను. "జగత్తు నీవలనబుట్టిందో తేదో యాసగతి యిప్పుడేందుకుఁ గాని నీ వెవనివలనఁ బుట్టితివో నీ వెఱుఁగనట్లు గుప్త పడుచున్నది. విశ్వాసపూరుతునితో నింతకంటె మాటలాడఁదగదు. కావునఁ బో యావలికిఁ బో" యని విష్ణుమూర్తి పద్య జానితోఁ 2లికను. కటము లదట గాత్రము కంపింప, కన్నుల నిప్పులు రాల, బ్రహ్మ వీరావేశమున నట్లనసఁ జెందెన్, బ్రహ్మ దండుమతో వైకుంఠ నిలయుని నక్షత్రస్వలమునఁ గొట్టెను. ఆ దెబ్బతో, రోమవిష్ణుడై, సంచాలితగదా దండుండై, శేషశయ నమునుండి శ్రీ మహావిష్ణువు వెంగున గ్రొంగిడుమికి, బ్రహ్మ భు ములై నొక్క క్రేలు వ్రేసిసాఁడు. అదిగో! ఆవ్రేటు జూచి శేషమూర్తి 'అహి' యనునట్లు సహస్రశివము లొక్కసారి కం పించుచున్నాఁడు. కమల భవుండంతట గాఢతర కోపాటో పొడ్దిపీకుండై అగ్ని కీలాస్త్రము కాఁబోలు నభియంతించి విడుచు చున్నాఁడు అదిగో మంట లంకాపురికావన మొట్టగపడు చున్నది. గవ్వమన్న మంట కన్న దెఱచునంతలో మామమగు టయే కాక, అదియేమి! అదియేమి!! నైగవర్ష ముహూడఁ గుఱితులు చున్నది! ఇది నీ బాతునిర్మల క్రవారణాస్త్ర మహిమము కాఁ బోలె! ఈ కైర్యసార మట్లు నీట గాటిపోయిండుంటుటఁ గాఁ బోలు చిన్న బోలు డిల్లకపి తద్రుజుఁడు అప్పుపాటుకాలము సాధనాంతరయోజనా నిర్మగ్నడై యుండెను. ఇంతలో సత్య తాకమునుండి బ్రహ్మచరదలందఱు సహవాసులై, సాయములై విచ్చేసిరి. ఇట్లు వీరుచచ్చి బ్రహ్మతత్వమున బంతులుతీర్చి, అభిల జగత్సృష్టికర్తా! అంబుజసంభవా! అపవర్గప్రదా! భారతికాంతా శ్రవాపతి! పరమేష్ఠీ జయా! జయా!! యని హెచ్చరించుచుండిరి. ఈధ్వజులలోకే, అహా హా! మఱియొక వైపునుండి చక్రపాణి చతుర్భుజా! కామోదరా!! దైత్యాంతకా! పద్యకాళా! వాసు దేవా! జయా! జయా!! యను వైష్ణవధ్వజముల కలసి భంజననీమ యిండు బర్హి, పడితిట్టుల నాకమించెను. అప్పుడు విష్ణు మూర్తి సహస్రసముద్రస్థితోను నీకాశధ్యానమున నిల్చియొను విష్ణు భటులారా! మీ రెవ్వరిను బ్రహ్మచరులతో బోరాడవలకు. సర్వజగద్రక్షణ పోషణ కాననాధికారము నాదా? నా త్మచునిదైన బ్రహ్మచా? యను శంకము శ్లింజట యటకై మేనుత్పడు పోరాడుచున్నాము. కావున మీకు తట స్థులై యుండుఁడు. "ఈమాటలు విష్ణుమూర్తి వలంతునని" "హే-హే-హే-వైకుంఠవాసా! యని పరిహస ప్రగల్భుల నాచక ముగఁ బంచదశములతోడను నవ్వి - నారాయణా! నానైవ్య మునుగూడ నీ కేయిచ్చెదను. ఈరెండు వైస్యముల సాహాయ్యము తోడను మగటిమి తెచ్చుకొని, నీవు నన్ను చూర్కొనుము. పుర జపురుషుడవు కాఁబోలు! భటులను కలవని వారింతు వేల?" యని బ్రహ్మ నల్లవర్ణబ్రహ్మలంత స్వరూపము గలుగు నట్లు పొంగి పలికెను. మధుశూదనుఁ డామాటలను సహించలేక కాంకరాస్త్ర మొక్కటి యనుసంధించి, జలజసంభవునివై వద తెను. అది మహారాద్ర స్వరూపమున జలము వెడలుచుండఁగా బ్రహ్మ పాశుపతాస్త్రమును విష్ణుమూర్తిపై విడిచి పెట్టెను. అయ్యయ్యా! అదియేమి? కోటపులు, వేలు, లక్షలు, కోటలు ప్రహస్తాంశ కటాహుంతయును గ్రమ్ముచున్నవి. ఒక్కటితో నొక్కటి డీకొనుచున్నవి. చిట చిట, పెట పెట, విస్ఫులింగ ములు, అగ్నిగోళములు, ఊల్కలు, అగ్నికిడుగులు, నర్చించుచున్నవి. అవాదది వృత్తాభధ్ర దీక్షులై, విహసములతో వేంచేసి, వైన వక్రతుల తీర్చియొనఁ దేవతలు, యక్షులు, గంధర్వులు, కిన్న రులు మొదలగువారు, వాహనములుకాల వస్త్రములుకాల, విహసములుకాల, శరీరములుకాల, శేషంభము లూడఁ గట్టు కొన్న వస్త్రములుబారగ, మైదీఁగలు గంపింపగ మొట్టితని భర్తలనుఁ గొంగిలింబుకొనిన కాంతలతోడ నొక్కటేపడుగు! హాహరా! హాహరా! త్రిలోకాధినాథుడవైన - మహాదే వుడవైన, పరమేశ్వరుడవైన, సృష్టినితీ కానననియంతవైన, నీవు గాక, ఈ లోకాపదను, ఈ యుకాల జగత్ప్రళయమును, నిరో ధించఁ గల్గువాఁ డెవ్వఁడను లేడు. "ఓం హరహర మహాదేవ శంభూ! మహాదేవశంభూ యను వాహనములు, నాక్రందనములు, నాకాశమంతయు తెక్కడినుండి వచ్చినవో యెడము లేకుండ నాకమించినవి. ఇన్ని భవుల మింగుచు నింతయల్లరిఁ జల్లార్చుచు నింత గండతగిలము గ్రమ్ముచు, నొక్కపాటు విజయము చున్నవే! ఆహా! ఆహాహా! అదియేమి! అదియేమి! ఏనాథారి యైన నారదమహర్షి గానమా యేమి! అదిగో! అదిగో అహా అహా!! గజలుకట్టుకొని, తాండవింపుచున్నాడే! బుడిచేతనున్న చిలుకలతోఁ జాగగలిసి జాతుచున్నాడే!

పాట

అనంతమానస మాయెను, గొప్ప యావహము నేడు గల్గెను
తారతంత్ర్యంతో, తండ్రితారతో, దానవయ్యధము
తారసింహులతో, అనంత!

కంకరభ కంకరభ, రావయ్య, శంకరభ కంకరభరమింక. ఆ

నారదుండిట్ల పాడుచు నేయున్నాడు. కాంకరపాపతా
త్రయము లింక పోరావహాగికా పోరాడుచు నే యున్నావి. వా
యువు బహుప్రపంచముగ వీచుచున్నది. సర్వజ్ఞత్రుహడం
బునాడుచుండి పెల్లగిల్లిపోవుచున్నట్లున్నది. ప్రమామ లెల్లమహా
సంతోభము నొందుచున్నది. మహాగోష్ఠియవాలమలతో, భూ
మకేతు సహస్రముల పడుగు పేక గాం బరుగులిడు చున్నవి.
బ్రహ్మయు విష్ణువు నొక్కరియెదుట నొక్కరు శతసహస్రా
ర్క సందీప్తితో వెలుగుచు సమహితాహమున విజృంభించు
చున్నాడు. ఇంతలో వారిండ్ల నడుమను, ఆహా! ఆహాహా!
అదియేమి! అదియేమి! అద్భుతము మహాద్భుతము. అవాక్యాన
సగోచరము, అద్భుత రహితము, ఆహా! అనంతమొక్కటి
బ్రహ్మవిష్ణుల నడుమ నుద్భవించినది. ఉద్భవించిన యుక్త
క్షణముననే యాకంకర పాపతాత్రయముల కెండును శవసన
నాయాగోష్ఠి ప్రభములతో గలసి పోయింది. ఆహా! అయిన
ల ప్రభకాంతి నేమనిచెప్పను? దాహణముగానున్నది. దృశ్య
ముగానున్నది. భైరవముగానున్నది. ప్రస్థముగానున్నది. ఉష్ణ
ముగానున్నది. చల్లగానున్నది. కాక జాల ముందు దీపములు మక
మకలాడును. విద్యుత్కాంతియుదుం గాక జాల కాంతిపాన
ములై యుండును. నూర్యకాంతియుదు విద్యుద్దీపములు వెలవెల
లాడును. సహస్రసూర్యులైన సరే బ్రహ్మ విష్ణులయెదుట, ని పే
జగ్ములైయుండును. అట్టి బ్రహ్మవిష్ణు లిద్దరూకై క్షాన్త ప్రభ
ముముందుగాంతి కూన్ములై కనబడుచున్నాడు. ఆహా! ఇది
యేమి కాంతియో! ఇదియోగోష్ఠి కాంతియో మఱియొకటియో?
బ్రౌహ్మ చెప్పవచ్చును. కాదని చెప్పవచ్చును. అప్పుడు వెలవెల
లాడుచున్న విష్ణులందరికంటె వెలవెల లాడుచున్న
బ్రహ్మముజూచి “వాయనా ఈ జాత వేద స్తంభ మే.
యీచైవ జ్యోతియే జగత్కారణము. జగత్సృజక
ము. జగన్నాశకము. నీవుకావు. నేనుగాను. ఇక చూచు యద్ధ
మును మానదగిన జని పలికెను. “మధుసూదనా! ఈ పీఠిహా
త్రస్తంభమే నీకంటె నాకంటె పెక్కువఱు నేనుగూడ నొప్పు
కొంటిని. కాని నీవతిథిందనో నేనతిథిందనో యను సంశయంక
దేలలేదుగదా! యని, ఇంకనుకేపించియున్న రాజసముతో
బ్రహ్మజుకెను. అంతవిష్ణుండు కొంతనవ్వి “వాయనా! ఈపాద
కస్తంభమునకు మొదలేజో నేనుగూడనోగల బ్రయత్నింతును.
చివరయేజో నీవుకనుగొనగ బ్రయత్నింతును. నాప్రయత్నమున
నేను గృతార్థుడనైనయెడల నే నే నీకంటె గొప్పవాడను. నీవు
కృతార్థుడనయిన యెడల నీవేనాకంటె గొప్పవాడవు. అట్లు
నేయుదము” అని బ్రహ్మతోననెను. చునమిట్టముగూడగృతార్థు
లయినయెడల నెట్లనిబ్రహ్మ వితర్కించెను. అటుతెన్నుకు జట
గరు. సంజేహమునలడు. వెట్టివాడా నడునడు” అని విష్ణువు
బ్రహ్మను మందలించెను. ఆహాహా! అదేమి! కాటుక కొండయా
కానూన్నదే. ఆహాహా! కడలుచున్నదే! ఆహాహా! అతివరాహా
స్వరూపముకావోలు! స్తంభముమట్టు త్రవ్వుచున్నది. లోనికి
బోవుచున్నది. అదిగో అంతలోకొండికిని మాయమై పోయినది.
విష్ణు మూర్తియావ్యావహిక ప్రభము మొదలకనుగొనుట
కేగినాడు. కంఠమేఘశిఖర సున్నాడని కావోలు విశ్వ
మును సహింపలేక కైలాసపర్వత మెగిరి నచ్చుచున్నదే!
అయ్యయ్యో! పొరబాటు కాదు, బ్రహ్మకేవుని హంసవాహనము,
దానియు నెక్కి బ్రహ్మకయిక బోయినాడు.

అగ్నిస్తంభమవిచ్చిన్న కాంతితో, ప్రతిహత తేజస్సుతో,
బ్రహ్మకంఠమిచ్చుచున్నది. ఇంతలో నాది వరాహము జ్యోతియొద్దకు
వచ్చి, ‘స్వస్వరూపమునొంది, బంగారు దుప్పటము నడుమునకుఁ
జుట్టుకొని, నాల్గుచేతులు జోడించుకొని, అభవా! అదివిధ్యాంత
రహితా! దేవాదిదేవా! మహాదేవశంభూ! మహాదేవశంభూ!’
యనియుచ్చైస్వరమున బ్రార్థించుచు బ్రహ్మజు మాచరించు
చుండెను. ఇంతలో నత్యంత తాకిక పరిమళ భరితుడై, హంస
వాహనా రూఢుడై, యంబుజ సంభవుడా యాగోష్ఠి ప్రం
భమునొద్ద నకలించి “అయిబాబ్! నీప్రయత్న మేమైనద?”ని
యడిగెను “వర్ణమైనది. వర్ణమైనది. వర్ణమైనది ముమ్మారా
విష్ణుమూర్తి పలుకగ” నాప్రయత్నము కృతార్థమైనదని బ్రహ్మ
విష్ణువుతో బలికెను. “నిదర్శనమేదీ” అని విష్ణుఁ డడుగు నిదిగో
యని తన చెవిసంతున నీదిన కేరకీ పుష్పమును గనబఱచి ‘శంక
త జటాజూటపై ను యాపుష్పమును నేను గ్రహించి తెచ్చితిని.
నీకేరక సందేహమగునెడల నీపుష్పమును పుచ్చునేయవచ్చు నని

బ్రహ్మవిష్ణువుతో ననియెను. బ్రహ్మవాక్యముల కనుగుణముగ
నాపుష్పముగూడ పలికెను. విష్ణువంత తెల్ల బోలు
యోజించుచుండ నీమేషార్థభాగముకంటె దక్కువ కాలమునో
నాయాగోష్ఠి ప్రభములతోనుండి మహాలింగము పావనమైయు
తో నుద్భవించినది. ఆగోష్ఠి ప్రభము మాయమైనది. మఱి
యొక నీమేషార్థముతో దేవతలు, యక్షులు, గంధర్వులు, కింపు
కుటుంబులు, నకులు, రాక్షసులు తిర్గింతువులు పక్షులు కీటక
ములు, మొదలగు సర్వప్రాణులన్నియు లెంపలవాయించుకొ
నుచు, మహాలింగోద్భవమైనది. మహాదేవశంభూ, మహాదేవశం
భూ యని యజుమరు, నాకాశగంగనీటితో, గామధేనువుతో
పాలతో, గల్పవృక్షముల పూలతో, బంగారుపద్మముల తేనెతో
కొద్దెరకాయల నీటితో, హరహర హరహర హరహరి యాత్రో
శించుచు నభిషేకము లానర్చుచున్నారు. మహాశివరాత్రి మహా
శివరాత్రి యదే అదే తని బ్రహ్మాండము పగిలిపోవు కంత
ధ్వనియగు చున్నది. ఆహాహా! జన్మము తరించినది. పునర్జన్మ
మికలేదు. లేదని సర్వప్రాణులు కూడ మహానంద మొందు
చున్నవి. ఆహాహా! ఆహాహా! అదియేమి! ఆహాహా! ఆకాశము సం
తరితమ, దేహముల మీద, బట్టలమీద, గాలిలోను, నీటి
లోను, నెల్లయెడలనుగూడ “మహాదేవశంభూ మహాదేవ శంభూ”
యను జ్యోతిర్మయా తురము లగవడుచున్నదే. ఇదియేమినింత!
కాని యంతకంటె వింత యిదియేమి! అదిగో! అమహాలింగ
సంబంధమగు ఫాలత్రయము కడలుచున్నది. ఎందుచేతనో
అయ్యయ్యో! అందులో పొగ యుండునుచున్నదే. అదిగో
మంటలు! ఫాలమును భేదింపుకొని అమంటల మధ్యనున నొక్క
పురుషుండు దుండుచుచున్నాడు. ఆశనితో నామహా లింగమూర్తి
గంభీర భాషణముల, “భైరవా! అదిగో బ్రహ్మ! అతడు నాజ
టా జూటుమునుండి కేరకీ పుష్పమును హరించి నాడని యనత్య
మాడినాడు. అదిగోమాడు! అనత్య మాడిన యాశరమును నీచేత
నున్న కత్తితో ఖండింపు మని” యాజ్ఞాపించెను. అయ్యయ్యో!
అప్పుడు నాకోడలు కంపించింది. అనత్య మాడిన కిలను దెగ
నటుకుటయే భయమగు నెడల బ్రహ్మచమున నొక్క తలయైన
నిల్చునో తోయని యనుకొను చుండగ నింతలో బ్రహ్మకపా
లము కత్తికేటుతో క్రిందబడెను. మిగిలిన నాల్గు శరములు
‘హర! ఓమహరహత మహాదేవశంభూ! యని యాత్రోశించింది.
అప్పుడువిష్ణువు వంక నామహా లింగమూర్తి యవలోకించి “వై
కుంఠవాసా! తనకేరకీనాత నొప్పుకొనుటలో నేనెఱు
ఱుభార్గమీడునో అతడుపూజ్యుడను. నీవు సర్వత్ర పూజనో
కుడువు. బ్రహ్మకు బూజ్యత మృదావాదన కాలిజనునఁ దగుదు.
అనివించెను - అంతిమమహాదేవశంభూ! మహాదేవశంభూ యని
విష్ణుమూర్తి యుచ్చైస్వరమున నుచ్చరింపగ నక్కడజేరిన ప్రా
ణులన్నియుం ఒకు పక్షి కీటకాదులు నైతము మహాదేవశం
భూయని యజుచెను. స్వర్గకాంతలు కంటిమాపులతో, గర్వాక
తీపముతో, గాన కలాపములతో, మహాలింగమూర్తి, మంగళపు
టారతుల్యిరి. మాఖకృష్ణ చతుర్ముఖుని నీదీపే మహాశివరాత్రి
మధ్యరాత్రియే మహాలింగోద్భవ సమయము. జయ మహాదేవ
శంభూ! జయమహాదేవశంభూ! యనితేరతెల్ల గ్రుక్కత్రిప్ప
కొనకుండ శివనామ ముచ్చరించుచు మంత్రార పుష్పములు, పారి
జాతకుసుమములు, సురనదీసుర్యకమలములు, త్రావణభాత్రపద
దృష్టిగల్గించింది. ఆహా! ఆహాహా! ప్రమాదమున నొక్కబంగారు
కమలము నాతలవై గూడబడినది. అట్టె యదవిషయ తలతడిమి
చూచుకొనగ బంగారు పద్మముకాదు. నామనలాహా! బల్లి
అవుడేలేచి పాదగయా వ్రాదమున దిగుకొన్నన మొదలై శివ
ధారణ మాచరించి ‘హరహర మహాదేవశంభూ’ యనుచు
గుక్కురేశ్వరుని యాలయములోనికి బోయితిని.

ఓమ్ కాంతి శ్యాంతి.

వేంకటాచల విహారశతకము.

ఈ గ్రంథము విషయమై మాఖకర్త ౧౮ శతాబ్దమున
నెలవడిన ఆంధ్రసారస్వతానుబంధమునందు గన్నవరపు నుబ్బ
రామయ్యకావ్యిగారు కొంతవఱు తెలుపుచు “29 శతకములు
మాత్రమే కలవు” అని వ్రాసి యున్నాడు. నాయొద్ద తాళిత్ర
గ్రంథముడు వ్రాయబడిన ఈశతక మొకటి గలదు. 98 పద్య
ములు గలవు. గ్రంథాగ్రమున 5 వ పద్యముకలదు కొన్ని పద్య
భాగములు శిథిలమైయున్నవి. 21 వ పద్యము మొదలు 25 వ
పద్యమువఱకు నొకపత్రము అంత పోయినది. 78 మొదలు 76
వఱకు పద్యభాగములయందు కొన్ని అక్షరములు పోయియున్నవి.
90 మొదలు 98 వరకు పద్యములయందు కొన్ని పాదములు
పోయియున్నవి. ఈ గ్రంథము శతకవిచిత్ర రచింపబడినది

కావలసియున్న యెడల పంపగలను. గ్రంథమును స్థాపితములు
విశేషముగ గలవు. ఈ కావ్యమునకై వ్రాయు పద్యభాగ
ములు గ్రంథమునంతయునవి కందునట్లులే వ్రాయుచున్నాను.
గ్రంథకర్త ఎవ్వరైనది తెలియదు. కాని నెల్లాయెడలము
వాదని వెప్పకచ్చును. 4-వ పద్యముందు “...సురతానియై
గననెఱావి గంట కావలి జల్లికి కొడవలూరు గండవరములు
మునుమున్నె కలవరించి.....” అనియును, 5-వ పద్యముందు
“నెలనటార్చి గాను నిర్భాతపాతంబు.....మాటుకూరి మాటా
చాలోగ్రమూర్తి.....కొడారి కందకుద్దాలంబు.....”
అనియును. 76 వ పద్యమున “కావలిగాను నిర్భాతపాతము
గండవరపు తృక్కుటల కుకాధార కొవూరి లెట్టి.....
చువూరి జితకొగ్రహమకేళ నెల్లారి.....” అనియును
77 వ పద్యమున “.....వరసులతానుజోగజ్జులొగ్రా
రభక్తపారధాటికి నెల్లూరపట్టణంబు” అనియును గలవు.
గాన పలుమాడ నెల్లూరుమండలమందలి గ్రామముల నే వర్ణించి
యొందుటచే నెల్లూరుమండలమువాదని తోచుచున్నది. ఆయి
నను ఈ చర్చను చరిత్రపరిశోధకులకు వదిలివేయుచున్నాడను.
కనకగిరి - వేంకటనారాయణాచార్యులు.

1

ఈ శతకమును గూర్చి క్రిందటి సారస్వతానుబంధము
లో 13 గన్నవరపు నుబ్బరామయ్య కావ్యిగారు వ్రాసిన వ్యా
సమును జదివించి. పలువురి టిట్టివ్యాధికులు శతకకవులను గూర్చి
చర్చించుచుండిన యానెకవిధముల మన శతకవాద్యులప్రాము
ఖ్యము లోకమునకు పోషవడగలదు. వీరు ప్రకటించిన 27 పద్య
ములుగల శతకము సంపూర్ణముగ నేనొక సంవత్సరము క్రింద
శ్రమసంహారశతక మనుపేరితో సంపాదించియున్నాను. ఇది
యెంగలట్లు మంతలమున సంపాదము చేయుచున్నప్పుడు వైఖా
నసపతి కాళిపతులసాయమున నాకుఁ జిక్కినది. నాకడఁబ్రతిలో
98 పద్యము లున్నవి. అదియంతే లేఖకుడు వ్రాసెక. ఇంది
కను జరిత్రవిషయములు కొన్ని కనబడుచున్నవి.

“తాళ్లపాక చిన్నవంట మిటులుగావు గోమాంసభు
గ్గనుర్లుణరవములు” 11 వ పద్యములు.

మున్నగు వాక్యములు మన మపయోగకరములున్నవి. కాని
యా శతకమెవ్వరు వ్రాసిగో, యెప్పుడు వ్రాసిగో, తెలియదు.
దీనిని గూర్చి వినుటకు ముందు, గోగులపాటి కూర్మవాడుడు
వ్రాసిన వరహాక్షివారసింహశతకము నందలి యీ క్రింది
పద్యమును వినుడు.....

వీరాశివరుడవై విరాజులు నిన్ను
మీకివాడంటిని భీతితక
జగతక వితరణాశ్రమమూర్తి వగు నిన్ను
నిర్ణయించెను నిందించి నాడ
* * *
నద్భూతానంద కళ్యాణ గుణుంజనా
నినుగూర్చి పలికితి నిర్ణయించెని
యటక జనియించి తుప్పుల నణచు కొఱకుఁ
బడుచుండననున నెటులంటి భక్తవరద
మదపరాధ సహస్రముల్ మది తుమింపు
వైరహరహా సింహాద్రి నారసింహా.
ఈ పద్యమే వైకతకము చివర నిట్లున్నది:—
వీరికివాడనుచు దబ్బర మాటలాడితిఁ
గా మహావీర పుంగవుని నిన్ను
అతినిర్ణయ స్ఫూర్తుడంటిగా భక్తర
క్షణ విచక్షణ సలక్షణుని నిన్ను
బలహీనుఁ డంటిగా బహుముఖ బ్రహ్మాండ
పరమాణు రోమకూపకుని నిన్ను
తామనుడంటిగా ధగ ధగదగ్గర వి
జ్యోతితా స్వయంశ్యాతి నిన్ను.

ఏను లోకోపకారక మేపు మీరి
తూజకల హరింపుమని నిన్ను దూరకొంటి
నా సహస్రావరాధముల్ నేనుతల్పిడి?
శత్రుసంహార వేంకటాచల విహార.

ఈ శ్రమసంహార శతకమునందు దిరుపతి దేవాలయచ
రిత్ర కనువగు విషయములు, దేశపరిస్థితులు, పట్టణముల వివర
ములు, తుజకల దోసిల్లు తెలియుచున్నవి. శ్రీ నుబ్బరామయ్య
కావ్యిగారి 6 పద్యములలోను బాతభేదములు వెక్కులు కన
బడినవి. ఈ శతకము ముద్రింపదగినది. వైకతకకర్త రిద్దరిలోఁ
వ్రాసిన తెవ్యకో నిర్ణయంప పలసియున్నది.

మంగూరి సుబ్బారావు.
N. B. ఈ శతకము ‘శతక కవుల చరిత్రము’ వ్రాయు
చున్న మంగూరి సుబ్బారావుగారికి 18 శతాబ్దమున వీధి, తిరు
వలిక్కేణయని పంపినచో వారియొద్దనున్న ప్రతిలో సప్రప
థించి లోకమునకు సమర్పించెదరు. సంపాదకుడు.

మాలనా కలామజదుగారి

హాస్యరిక

నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వములకు మోసపోకుము

మహామర్మం అనునది జయముపొందును

మాలనా అయ్యో కలామజదుగారు అందరుటయలు
ఖయిదీగా నుండగా కలకత్తా కెయిలునందు వారిని సేను వర్తిం
పగా నిట్లు నుడివరి:-

మహామర్మములు అంగారా ప్రభుత్వమునకు ఏమి లక్ష
లైనను సమకూర్చుటకుపోవుట విచారదాయకము. మహామర్మ
దీయంతో తూర్పుభాగము వహించినను వారిని కార్యము
సంప్రదించుము. మహామర్మములు గాంధీమహాత్ముని భక్తితో
సమర్పించినయెడల వారు తమ ఆదర్శములను తప్పక పాటించు
రని నాకు గాఢమైన నమ్మకము గలదు. తెయిలు
నంతున్న వారికంటె బయట నున్న వారికంటె
నెక్కువ జాగ్రత్త నిలబెట్టును. మహామర్మములకును
హింసత్వములకును మధ్య విభేదము పుట్టించుటకు ప్రయత్నము
లాసరమును. ఈ ప్రయత్నములకు లొంగి కొంచెమైనను విభేద
ములకు దావిచ్చినయెడల ఇంతింతయనరాని నష్టము వాటిల్లును.
ఈ విషయమును గ్రహించి మహామర్మములను బహుశా జాగ్రత్త
తో వివేకముతో మెలంగవలెను. అట్లు గానియెడల నష్ట
మును జేసి తుదకు చాల విచారించురు.

నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వము.

నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వము దెలిసిన విషయముల గురించి
ప్రశ్నింపగా మహామర్మములు నిట్లు నుడివరి. నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వ
ముగానుండి భారతదేశము నంతయు సంచరించి వెదకిన తరు
వాత వారు దెలిసిన విషయములను క్రోధతో పరిశీలించినందున, ఇది
వరకు చెందు వత్సరముల వరకును నూరకయుండి ఇప్పుడు తిరిగి
విదేశీని పరిపాలించు విధానము నవలంబించుట కిది నూచనయా?
నాన్నకిప్పు ప్రభుత్వము (వారు మితవాదులకును, రాజభక్తిగల
మహామర్మములకును అసోపించిన యభిప్రాయము) నూచించిన
విషయములవలన వారి మాటలయందొద్దము ఇంచుకేయును నంది
గర్హితము. భారత దేశమున రాజభక్తిగల మహామర్మములు
మహాత్ముని అరెస్టు జేయవలెనని గొరుచున్నారని యాతడు ప్రక
టించెను. అదే సమయమున బ్రిటిషు వారు గ్రీసునకు
సహాయ మొనర్చుట మానవలయు ననియు, టర్కీతో మైత్రి
యొనర్చుకొనవలె ననియు దన యభిప్రాయముగా వెలివెను.
మహామర్మములను విదేశీని ప్రత్యేకముగా నణచివెనుట నాన్న
కిప్పు ప్రభుత్వము యభిప్రాయమని ఇందువలన దెలియుచున్నది.
మహాత్మాగాంధీగారు భిలాఫతు ఉద్యమమునకు నాయక
త్వము వహించి తరువాత స్వరాజ్య సమస్యనుగూడ అందుతో
గూర్చుటయందే మహాత్ముని యాసన్నత్యము ఇమిడియున్నది.

మహామర్మములు ఈ యుద్యమమునండి విడిపోయిన
యెడల యుద్యమమునకు 2/3 బలము తగ్గును. ఈ ఇరువురకును
గల భేదమును అదనుగా గొని మహామర్మ యాశయముల నణచి
వేయుదురు. బ్రిటిషు వారు పరంపరలగా నొకరినొకరు తప్పులవలననే
ఈ యుద్యమమున కింత పట్టు గలిగినవని సేను అంగీకరింతును.
పంజాబు ఘాతములలో కొంతయైన వ్యాధియును గలగలేనని
యెడల భిలాఫతు యుద్యమమున కింత యధిక ప్రాబల్యము సంభ
వించెడిదిగాదు. భిలాఫతు సమస్యను అంతటినింద్యమగు యుపే
క్షాభావమును గన్పరుపక పోయినయెడల స్వరాజ్యోద్యమము
ఇంతతరహాలో ఇంతగా నభివృద్ధి జేంకక పోయెడిది. ఎన్నియో
చత్వరములలో జరుగవలసిన యభివృద్ధి భారతదేశమున చెందునట్ల
గర్హించు జరుపవలెనని భగవంతుని యుత్తేజమెట్లు గన్పట్టు
చున్నది. దీనిని గురించి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కలవరపడి
యొనర్చిన తప్పుతే ఈ యుద్యమాభివృద్ధి కారణము లాయెను.
కాని కాలము మాత్రమే గడచిపోయిన గాఢ గుఱుహ్నావస్థకు
తిరిగి తీసుకొని రావలెనని నాన్నకిప్పుగారు దలచుచున్నారు. కాని
ఇది జరుగజాలదు.

మహామర్మములకు సంక్షేపము

మహామర్మముల కమైన సంక్షేపము నొసంగవలెనని
ప్రశ్నింపగా మాలనాగారిట్లు దెలిపిరి:- హిందూ మహామర్మ
ముల విభేదమునకు నాన్నకిప్పుగారు దర్శించిన గుప్త పురుషు
లంతప్పు మరయే మహామర్మములను సమర్థించినది నాకు
నమ్మకముగలదు. ఈ ప్రయత్న మెందుకు దలచెట్లుబడినో
అందరకును తెలియను. నిన్న మొన్న మౌనమైన సార్యభా

ముని యాపవాదమున స్వరాజ్య మను పద ము పయో
గింపబడినది. భిలాఫతు విషయము సంపూర్ణముగ
ఉపేక్షంపము. హిందూత్వంలో పోషించిన యెడల మహా
మర్మములనింకను అణగదొంగ అవశ్యకత గలదు. ఇప్పుడు
అకస్మాత్తుగా ఒక గొప్ప ఉద్యమాన్ని పత్రికా ప్రచారమునకు
మహామర్మములకును సంస్కృతిపరమైనవిధములనున్నాడు.
దీనికి ఆగ్రహము లేకపోతేను. ప్రతిమహామర్మమును దీనిని
స్వయమును గ్రహించి దానిని ముగించు నిర్ణయమునందలెను.

భిలాఫతుపరిష్కారము కాంగ్రెసు జేయవలెను.

ప్రభుత్వమువారు మహామర్మముల ఆశయముల మాత్ర
మే గమనించినయెడల ఈ యుద్యమమున మహామర్మముల
పట్టుదల తగ్గునాయని ప్రశ్నింపగా మాలనాగారిట్లు నుడివరి:
మహామర్మముల లొక్కరితో మాత్రమే సఖ్యత మొనర్చుకొను
టకు ఇంచుకేయును నన కాళము లేదు. భిలాఫతు
మహామర్మముల మత సమ్మత మయినను భిలాఫతు
చాతుర్య గోరువారు మహామర్మము లొక్కరు మాత్రమే
గాదు. ఈ విషయమున హిందూ మహామర్మము లిరువురును
ప్రయత్నించు చున్నారని సఖ్యతయొనర్చుకొనిన యెడల హిం
దూ మహామర్మముల ఇరువురతోడను యొనర్చుకొన వలెను.
ఎప్పటికీ భిలాఫతుద్యమము పరిష్కరింప బడునెడల హిం
దూ మహామర్మము లిరువురు సమ్మతి పైన నే గావలెను.
అనగా కాంగ్రెసువారితో నీ సమస్య పరిష్కరింప వలెను.
భారత దేశముననే ప్రాంతము వారుగాని కాంగ్రెసు నుండి తీరి
పోయినయెడల వారే కార్యమును జేయవలరు. ఇక స్వరాజ్య
సమస్యనున్నది మహామర్మములకు భిలాఫతు ఎంత ఆవశ్య
కతా స్వరాజ్యము గూడ సంభవే యావశ్యకము. స్వరాజ్య
సమస్య పరిష్కరింప బడనంతకాలము విమర్శించుటను
సంస్కృతితో నుడవలదు.

బాంబయందు మాలవాగారు రాండుటేబిలు సమావేశము
గావింపవలెనని నూచించినపుడు మాలనాగారిట్లు నుడివరి:
భారత మహామర్మములు స్వరాజ్యము వచ్చిన యెడల భిలా
ఫతు సమస్యను విడచెదరు. భిలాఫతును పరిష్కరించుటకు
స్వరాజ్య మే సాధనము. భిలాఫతు సమస్య
పరిష్కరించినయెడల మిగిలిన చెందు యాదర్శముల కొరకు
ను భారతీయులు ప్రయత్నింతురు. ప్రభుత్వమువారు ఇక నైనను
నిర్బంధవిధానమును పదలివైచినయెడల పరిస్థితులు కొంతవరకు
చక్కబడును. స్వరాజ్యసమస్య వదలివేయవలెనని యొకతూ
మైనను దలచుచున్నది. నిరంకుశాధికార వ్యవస్థ ప్రభావములే
ఒడిపోవువరకు నది సాగుచునే యుండును. ఇందుకొన్ని ముగిం
పు వాక్యములు గలవు. అవి మరలినో గూడదు. ఎప్పటికీ
భిలాఫతు సమస్య పరిష్కరింప బడునెడల నది హిందూ మహా
మర్మముల కలసి పనిజేయుటచే సాధ్యమగును గాని మహామర్మ
ముల లొక్కరిచే గానేరదు. సమస్య పరిష్కరింప సమర్థు
లలో నగ్రగణ్యుడు మహాత్మా గాంధీగారు. చెంబులు
భిలాఫతు కమిటీ వారిచే నూచింప బడిన పథ
తినే భిలాఫతుద్యమము జరుగుచుండవలెను. భిలాఫతు మహా
మర్మముల కంత యావశ్యకతా స్వరాజ్యముగూడ సంత సహా
వావశ్యము.

సయ్యదు ముహమ్మదు సెంట్రలు భిలాఫతు

సంఘకార్యదర్శి.

స్వరాజ్యవాది.

జన్మభూమి గ్రంథమాలలో నివృత్తి 5 వ గ్రంథము
గ్రంథకర్తలనుండి తందనములలో నందుకొంటిమి.

ఇందు భారతదేశము కైకై అసహాయోద్యమమునకు వ
హించి శ్రీకృష్ణజన్మమందిరము నలంకరించిన తేజబంధు చిత్రం
జనశాసన లాల్ బఖ్షతాయి, క్యామసుందరప్రకాశ్, అలీ
సోదరులు, మోతీలాల్ నెహ్రూ, డాక్టరుకెన్య, ఆంగ్లభరత్తు
జగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, తేజబంధు చెలుకువాడ వేంక
టనరసింహముగారును, మహాత్మా గాంధీ, వృద్ధభీష్ము, సో
జీవీబి, సరళాదేవి, వాసంతిదేవి, నెహ్రూదత్తి, సి. ఎఫ్.ఆం
ద్రూసు, జన్నా, బాపిస్టా, పి. సి. రే మొదలగు తేజభక్తులెం
దరందో దేవయలగూర్చియు, ముఖ్యముగ భారతదేశవనతల
గూర్చియు, విద్యార్థులగూర్చియు పంపినసందేశములుగలవు. లేట
తెలంగన ననువదలబడినవి. ప్రతిభారతీయుడును చరిత్రీకరవల
సినది. వెల రు. 0.8-0.0 ప్రతులు కావలయు నన్న జన్మభూమి
కార్యాలయము మచిలీపట్టణమున దొరుకును.

అమరావతిలో పోలీసువారి దౌర్జన్యము

ఈకిందను సంకేతములు జేసిన మేము తెనాలి కాపు
రస్థలము. కాంతి న్యాయములో జేరినవారము. 28-2-1922 తా.
ఖన అమరావతికి మేమున్నూ మాలా శ్రీరాములకు నాయక
త్వము అయిన సోవయ్య ఘోషారు 60 వత్సరముల వయస్సు గలిగిన
ఆమె యున్నా శివరాత్రికి స్వామి దర్శనార్థమై వెళ్లినాము.
బజారులో పేర్ల పూజాదగ్గర చెట్టుకింద ఆమెనున్న సామా
నున్న యింకా ఆమెతో కూడ మాలా యిద్దరిని వుంచి తక్కిన
వారము ముగ్గురమును పెన తుదుర్చుకొనుటకై సమీపమున
యిండ్లవెంట ఉరుగు చున్నారము. ఒకపొట బస తుదిరిగి,
తుదిరిగినన్ని రమ్మనమని దెలుపుటకు అతివగ కనుకొన్న గుర్తు
ప్రకారము తలవ్రాడితిమి. అందుకు చెట్టుకింద వారు జబా
బుగా యాలవేసినారు గాని వారుమటుకు రాలేదు. రాకపోయి
నందున మరల చెండు తడవలు యాలవేసితిమి. చెట్టుదగ్గరనున్న
వారి దగ్గరకు వెళ్లు కాన్స్టేబులు బేడనుతో వచ్చి మీరెవ
రని ప్రశ్నింపగా తెనాలి వారమనియు తీర్థ యాత్రకు వచ్చితి
మనియు చెప్పిరి. యాల ఎందుకు వేసినారని యడుగ మామేహి
తుల పిల్చుట కని చెప్పిరి.

యాలలోగా బస తుదుర్చుటకు వెళ్లినవారుకూడ వచ్చిరి.
యింకా పోలీసువారు నవ్వు యింకా స్పెక్టరు రిజిస్టర్ వచ్చి
వారు, వెళ్లు కాన్స్టేబులు మీరు కాంతిసేనలో చేరినవాకా
యని యడుగగా జేరినవారమని జెప్పితిమి. మీరందరూ కలెక్టరు
గారి దగ్గరకు రావలయుననగా వచ్చెదమని జెప్పితిమి. వచ్చెద
మని చెప్పి చున్నంతలోతూలు పక్షము లుపయోగించుచు, నవ్వు
యింకా స్పెక్టరు చేతిలోవున్న కర్రతో మాలా చివుకుల ఆడి
నారాయణను వీపుమీద గట్టిగాగొట్టి ముందటికి నెట్టెను
చెందవచ్చు కొట్టబోగా వెనుకనున్న కొల్లూరు నాగబసయ్య
చెవుమీద తగిలినది. తరువాత రిజిస్టరు కొట్టడము సాగించి.
కింద బడవేసి తుపాకి మధులతో పొడుచుచు పోలీసు
తాణాకు లాగుకొని వెళ్లిరి. అచ్చట వుంచిరి. మాసామాను
వీడియని యడుగ నారు కొంత సామాను దెచ్చి యిచ్చిరి. కొంత
సామాను పోయినది. ఇంతలో సర్కిల్ యింకా స్పెక్టరుగారు
డాక్టరుగారు యింకా కొంతవరకు వచ్చి చేసిన సంకీర్తనకు,
జెప్పుచు కాంతి సైనికుల మైనను యిచ్చుటకు యెట్టిదని చేయు
టకు భారతీయులు తీర్థయాత్రకు వచ్చితిమనియు జెప్పితిమి.
యాల ఎందుకు వేసితివనగా నామేహితులను పిల్చుట కనియు.
తెనాలిలో చిన్న పిల్ల వాడు కూడ యాల వేయుదు
రని యిచ్చుటి సంగతి సందర్భములు
తెలియవనియు అందువలన వేసితిమి అని చెప్పితిమి. తరువాత
వారు చాలసేపు ఆలోచించి మీరు జామీనుముచ్చివ వదలిపెట్టె
మనిరి. మేము జామీనుముచ్చుటకు మేముజేసిన తప్పులేదు. జా
మీను యివ్వము యిచ్చేవారు యిచ్చుట నెవ్వరలేరు అని చెప్పి
తిమి మళ్ళీ కొంతసే పాలాచించి చివరకు వారు, మీరుపిల్లలలో
మీకేమి తెలియదనియు గాంధీ పిల్లకాయలను చెడగొట్టు
చున్నాడనియు, చెప్పుచు రేపు 7 గంటలలోపల యీవూరు
నుండి వెళ్లవలయునని కలెక్టరుగారు ఆదేశముచ్చివలుగా జెప్పి
రి. దానిమీద మేము తీర్థయాత్రకు వచ్చితిమి గాబట్టి నాన్నము.
జేసి శివదర్శనము చేసుకొని భోజనానంతరము ౧౨ గంటలకు
వెళ్లెదమని జెప్పితిమి. అది పిలువదని జెప్పి చివరకది బప్పుకొని
అతి వారములకముగా యివ్వమనిరి. వారములకముగ యి
చ్చుటకు మా కనకముతేజనియు యిచ్చుమున్నచో మామాటను
నమ్మకలనెనవని జెప్పితిమి. అందుకు వారొప్పుకొని ఒక పోలీ
సును మావెంట పంపిరి. మేముమరువాడు ౧౨ గంటలకు బజు
లుదేరి వచ్చుచుండగా సర్కిల్ యింకా స్పెక్టరుగారు కనబడి
మీరు మరల రావద్దనియు పోయిన సామానుల జాబితా పోలీసుకు
ప్రాసియివ్వమని, పోలీసును ౨ మైళ్ళవరకు పంపించి రమ్మని
జెప్పిరి.

మేముపోయిన సామానుల జాబితా ప్రాసియిచ్చి బయలు
దేటి వచ్చితిమి. మా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారి యనుజ్ఞ
లేక పోవుటచేతనే వారు జెప్పిట్లు నడచుకొనుట యయినది.
మేము పోలీసుస్టేషనుదగ్గర యీ సంగతులన్నియు సర్కిల్
యింకా స్పెక్టరు గారిలో చెప్పుచుండగా తినాసిల్ వారు మేజ
స్ట్రీటు మొదలగువారు వచ్చిరి. మా దెబ్బలనుజూచి యూర
కుండిరి. మాతోవచ్చిన పోలీసుకు మాపేర్లు ప్రాసియిచ్చితిమి.

ఇట్లు తెనాలి కాంతి సైనికులు:- త్రిపురమల్లు శ్రీరాముల్లు
చివుకుల అదిరాశాయణ, మంత్రవారి వెంకటరత్నం, కొల్లూరు
నాగదీపయ్య, చిలకదుర్తి వెంకట కృష్ణమాచార్యులు. అని
సంతకములు చేసియొచ్చిరి. అసలునిజేదకు ఇది సరియైన నకలు.

గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య

28-2-22 గంటూరుజిల్లా సంఘ కార్యదర్శి.

మా ఆంధ్ర మిత్రులకు

మా గొప్ప ఫిబ్రవరి అమ్మకము జరుగుచున్నది. చాల గొప్ప లాభము లుండును; జేబుగడియారము, పెద్దగడియారములు, ఆభరణములు, సాగసైన సామానులు, స్టేషనరీ మొదలగు వాటియందును మిక్కిలి లాభకరమైనట్టి, ఉపయోగమైనట్టియు బేరము లుండును.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా కొనువారలకు నిజమైన గొప్పలాభము లుండునట్లు ఏర్పాటుచేసి, విక్రయించుచున్నాము.

మా మోటారుకారులు, మోటారుబైసిక్కిళ్ళు, బైసిక్కిళ్ళు, వాటి పరికరములు మున్నగునవి ప్రత్యేకపు ధరలు వొప్పన జరిపి చేయబడును.

84 పుటలుగల అమ్మకము జాపితా సిద్ధముగానున్నది. ఇనాముగా పంపెదము. వీటిలో మీకు ఏదైనను కావలసిన లేదనియే ఒకకార్డు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుటయే మీరు చేయవలసిన పని.

అడిసన్ ఆండు కంపెనీ లిమిటెడ్,

హంటు రోడ్ - మదరాసు.

[బ్రాంచీలు:— బెంగళూరు - ఉదకమండలము.

ఓరియంటల్

ల్ గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బాంబాయి

మా నేతరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ ప్రభు

ఫస్టును రూ. 5,46,00,00 వ్రాసే యున్నది.

1910-వ సంవత్సరము నందు

నరుంబడి 91 3,888-0-11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అమ్మకము

రెన్యూల మొత్తము 15,44,24,596-11-8

మునుపటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి

బాధ్యులకు బాధ్యిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరపున వనిచేయుటకు ఏజెంట్లు

కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండి

వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విధము

యనకు వ్రాయును.

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

ఎ యి లే న్ బ ర్గు

క్రాసు ఆయిట్ ఎంజినులు

"ఎఫ్" టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. పి.

ఇప్పుడున్న పవరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనికి నమ్మకముగా ఆగతుండు చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచివి,

ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బు పెట్టికొను పెద్దపెద్ద ఎంజినులలో సమానమైనది. డబ్బు వంతుగలేదు.

10-12 హెచ్. పి.

మామూలుధర రూ 2045

ప్రత్యేకపుధర రూ 1842

20-24 "

2909

"

2618

"డెవ్ లు" వర్తికల్ ఎంజినులచే నడిపింపబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 నైజ ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు

216 " ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 457 3/4 "

218 " ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 622 3/4 "

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams: "KLWINCO," MADRAS.

అమృతమలరత్నం
బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, యన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. &c.
గారిచే శాస్త్రోక్తముగ తయారుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమ్మేళనమున, వస్తుపదర్శనస్థానమున, క్షామాపాత్రముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాపత్రము పొందిన
సిద్ధ కల్ప మ క ర ధ్వ జ ము
వైద్యప్రపంచమునకు ఆశ్చర్యజనకముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.
నవీనములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, సర్వవిధములైన వ్యాధులకు నుపయోగింపదగినది.
ప్రాచీన ఋష్యులచే చెప్పబడిన అసమానమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదశాస్త్రములచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పువదలినది. ఆ నాణ్యముచే సాక్ష్యపాత్ర లగు సకల జన సామాన్యమునకు శిశువృద్ధ మన చెప్పటకు నేలకాటి యాశీర్వాదము నుండదు.
ఈ ఔషధమునకు గంభీరముగ నివర్తించు వ్యాధుల వివరము:—సరములకు సత్తులకపోవు, పొడ మొదలగు చర్మవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, ఆకలి మందగించుట, పొండుబొగ్గము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అలిమూత్రము మొదలగు మూత్రవ్యాధులు. మూలవ్యాధి, కాసశ్వాసము, అమ్మపిల్లము లొకరినొకరు అశ్మి వ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొరకు మొదలగు దుష్ప్రక్రియబంధమైన అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను, శ్రీలత కలుగు న్యూనాధిక ఋతులక్రమాల మును, ఋతుకాలమున కలుగు శూలము పోగొట్టును.
ఇంతకాదు:—సకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి దేహమునకు తేజస్సును, బలమునిచ్చి ఆరోగ్యమును కలుగజేయగలిగిన ఔషధములలో నిది ఒంటికిని.
బాల్యము:—దుర్భాగముచే లభ్యపడు శుక్లవర్ణము మొదలగు గాగల పురుషత్వమునకు లోపములకు కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్ట పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటియే యని నొక్కి చెప్పదగినదనిది. దేహమున చెడునీరును పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి కరీరదార్భ్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చుచుట్టి ఈ ఔషధము దివ్యౌషధము ఇది మరకధ్వజయోగమున చేర్చబడు వస్తువులలో గాక నింకను విలువ గల ముత్యములు, స్వర్ణము, లోహములును, ఆ నేకమూలీకావిశేషములును చేర్చి చేయబడినది.
ఈ ఔషధమును, కాల దేశ దేహతత్త్వాని భేదములకు గమనింపక, పథ్యనియమము లేక శ్రీపురుషులైనవైన సహాయము (Tonic) గ నుపయోగించదగును. మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము వివరములను మందువెంట ప్రత్యేకముగ పంపబడును. [2775]
ఒక మాసములోనే గంభీరస్థిగుణమును కలుగజేయు, (60) అరవదిమాత్రల *ల యొకబుడ్డి వెల రు. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము
జాబము:—ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, ఓమిటెడ్ తపాలావెట్టె నెం 151 రు, తిరిమిలినామ కలక్టు, మదరాసు.

పెన్సిల్లు! **మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!**
పెన్సిల్లు, సామానులు, పనిచేతలు సమస్తము మనదేశములోనివే.
“దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి సుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి”
శ్రీప్రేమరమణ అన్నిరకముల పెన్సిల్లు తయారగుచున్నవి.
మా కాపీ పెన్సిల్లు దేనికిని తీసిపోదు.
ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును.
వ్యాపారధరలకు వ్రాయండి. మదరాసు పెన్సిల్లు ప్యాక్టరీ, వామర్రునుపేట పోస్టు, మదరాసు.

“దేవమృతరసము” సర్వోత్తమ మగు
చే శీ య ది వ్యా వ ధ ము.
భగవంతుని పరిపూర్ణ ఆపాకరణామృతము. లోకప్రసిద్ధిచెందిన జీవరక్షామృతము. ఏకాలము వైనను ఏకయన్ము నం వైనను, వాటిపై శ్రేష్ఠాదిభేదములు పాటింపక ఎట్టి త్రూరవ్యాధులకైనను పథ్యానాహానము లావశ్యము లేకనే లోపలికిని వెలుపలికిని నుపయోగించుట కనుకూలమైన పాటిలేని సులభ మూలీకారసము. ఈ దేహమృతరసము నొక మారు ఉపయోగించిన వారు దీని యధార్థస్థితిని చాలి ఆశ్చర్యపడక తప్పదు. [3312]
మొత్తముగా తెప్పించెడి వ్యాపాలకుల మంధికమీషను ఈయబడును.
1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి రు 2-0-0   1/2 బొమ్మ బుడ్డి ,, 1-కి 1-0-0   ప్యాకింగు పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
(పోస్ట్రీటురు: దేవమృతరసము పంపింపు, కరూరు, S. I. Rv. లేక ఆర్కె ఆండు కో., బ్రాడ్వే, మదరాసు

రాబ్బన్ క్రాడాయిలు ఇంజనులు
20, 26, 60   సాకులో నిర్మితము
గురముల   ముగనున్నవి.
వక్రగలవి   దరలు సరసము
మావద విలు సామానులు యావతు గూడ దొరకును.
ఇంయండిన్ కామర్సు అండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ.
తెలిగ్రాములు “Lucky” 40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని
ఇది మంచి ఆశ్చర్యకామైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతిమనమునకు ప్రతిదినమున మిక్కిలి యుపయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు బాలికము, పుట్టినతేది, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవసరములేదు. నులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప శక్తికేటబడును పొందినది. వెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు నకు జడ్డిగాగు ఆదినారాయణ రావు పంతులు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గార్డెన్లు వ్రాసిరి. “రాకల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము,
చోడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా
[2863]

వనోపధిసరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు చేరనిక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిలోకొనందు ఎన్నటికైనను తపాలాఖర్చు పులితముగా పంపబడును. (2973)
విలాసము వి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి
నిష్ఠామగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
15, హైదర్ రోడ్, హంటురోడ్ - మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యగారి
అమృతమలరత్నం
శిరస్సును కండ్లను సర్వదా కాపాడును
అన్ని విధ శిరోరోగములను పోగొట్టును
సార్వభౌమ్యలను దూరము చేయును
కణతనొప్పులను నిర్మూలము చేయును
వీరసరోగముల రానిట్లుదు
మొదలగు బలము కలుగజేయును (శని)
కర్మములను - పంపజేయును
కండ్లను -
ఆపస్మారిముల దూరముచేయును
తలనరములకు బలమునిచ్చును (1045)
శేత్రరోగములకు హితము
మూర్ఖులను పోగొట్టును
తలచుండును బోధించును
వెంట్రుకలను నెరయకుండజేయును
నెలసిన వెంట్రుకలను నలుపుజేయును
యోచనచేయువారికి మిక్కిలి హితకరము
మాడుపోట్లను నిర్మూలము చేయును
విద్యార్థులకు సర్వదాహితము
చర్మరోగులకు మంచిజేయును
తలచుంటులను మాన్పును
అధికనిద్రను తగ్గించును
నిద్రలేమిని పోగొట్టును
దీని గుణములు అనుభవజ్ఞులకు తెలుసును.
వెల బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0-0.
ప్యాకింగు పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
41, ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

అభరణములు   **[ఔషధములు]**

	తెనుగు	రు.	ఆ.	ప.
(2957)				
స్థాంపుమాస్కల్ ...	...	4	0	0
గ్రామోద్గోగధుల మాస్కల్ ...	...	2	8	0
ఇకెమ్ టాక్సు మాస్కల్ ...	...	3	0	0
సివిల్ ప్రాకిడర్ కోడ్ ...	...	6	0	0
క్రిమిన్ ప్రాకిడర్ కోడ్ ...	...	6	0	0
ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్ట్ ...	...	8	0	0
లిమిటెడ్ ఆక్ట్ ...	...	2	0	0
ఇండియన్ పీసర్ కోడ్ ...	...	2	0	0
హిందూ (1911) అచ్యుట్ నుష్ట ...	...	6	0	0
బొట్టనడలి ముద్ర వెట్టె ...	...	1	4	0

వికోరియా డిస్కో
మైలాపూరు - మదరాసు.